

D'UNA SOCIETAT TRADICIONAL A UNA SOCIETAT EDUCADORA

La societat és un espai canviant i inestable que contínuament al llarg del temps ha patit canvis. El sistema mundial d'avui s'ha convertit en un món global on interactuen multitud de factors que han d'esser regulats. Els països i les persones estan cada vegada més interconnectats i són més interdependents. Aquestes connexions són promogudes per forces econòmiques i polítiques, juntament amb els moderns sistemes de transport i comunicació. Les forces de la globalització inclouen el comerç internacional, els viatges, el turisme, les migracions transnacionals, els mitjans de comunicació de masses, fluxos d'informació d'alta tecnologia, etc. La gent local ha de fer front cada vegada més amb major freqüència a forces generades per sistemes més amplis: regió, país i món.

Amb el començament del segle XX molts dels problemes essencials (socials, econòmics i mediambientals) succeeixen a les ciutats. Aquestes es converteixen en un lloc de contacte, regulació, intercanvi i comunicació. La realitat i la tendència mundial dibuixen clarament un escenari en què el fenomen urbà adquireix un major protagonisme. Des de l'urbanisme postmodern apareixen nous conceptes i noves necessitats: la integració social, el paper de les democràcies, la immigració, la mobilitat sostenible, les reflexions sobre l'ètica, la civilització i altres. Es fa de cada vegada més necessari ensenyar als ciutadans la capacitat per aprendre a conviure en societats més plurals. El ciutadà està implicat amb tota la humanitat. *"L'estat es tornà massa petit per fer front als grans problemes i massa gros per resoldre els petits".*¹

¹ Daniel Bell; sociòleg americà del segle XX. *"Educación permanente para todos"*. Congreso Internacional "La Educación permanente ante el siglo XXI: Uned, 2002.

UN POC D'HISTÒRIA

Ja fa un quart de segle que la UNESCO publicà, l'any 1972, un informe de la Comissió Internacional sobre el desenvolupament de l'educació, presidida per Edgar Faure, "*Aprender a ser*".²

Això va provocar una presa de consciència sobre la necessitat de reformes en l'educació, apuntant a dues idees bàsiques: l'educació permanent i la societat educativa. La primera no tan sols s'ha d'entendre com a sinònim d'educació d'adults o formació professional continua; l'educació permanent abasta tot l'entorn educatiu, formal, no formal i informal, amb la finalitat de donar resposta a la nostra societat, una societat canviant i globalitzada. Com a conseqüència d'això, l'educació permanent ha d'estar interconnectada amb una societat que indubtablement ha d'esser educadora.

Jack Delors, l'any 1996, actualitzà les idees de l'informe Faure, "*La educación encierra un tesoro*". Aquest informe està adequat al segle XXI i planteja quatre pilars orientats a l'educació: *Aprender a conèixer*, *aprendre a fer*, *aprendre a ser* (ja implícits en l'informe de 1972) i *aprendre a viure junts*, referit a la convivència harmònica entre els éssers humans.

Què és important destacar d'aquest informe?

L'educació garanteix un desenvolupament continuat a les societats. El nin és el futur de l'home. Aquesta relació constant entre home i societat fa necessària l'educació al llarg de la vida, cada un de nosaltres ha d'aprendre a aprendre.

L'educació al llarg de tota la vida és un repte d'un món que canvia ràpidament, un món ple de novetats professionals i personals que sorgeixen a la vida. Les noves formes d'activitat econòmica i social reflecteixen la nova cultura, aquesta cultura ens serveix com un vehicle cap a una educació permanent; l'educació ha de fer

² Faure, Edgar et autres- "Apprendre à être"- Unesco, Fayard, 1992.

possible conèixer el món en el qual creixem. Hem **d'aprendre a conèixer**. I què hem de conèixer? Un ofici, coneixements, actituds, moral, ètica; això no basta, hem d'adquirir competències que ens ajudin a fer front a nombroses situacions imprevistes dins la nostra societat, **hem d'aprendre a fer**. Tots nosaltres, membres d'una societat, necessitam desenvolupar-nos globalment: cos, ment, intel·ligència, sensibilitat, sentit estètic, responsabilitat individual i espiritualitat. **Hem d'aprendre a ser**. I finalment ens hem de conèixer i conèixer en els demés acceptant les diferències. **Hem d'aprendre a viure junts**.³

Tot i que les propostes teòriques es tenen en compte dins l'àmbit de l'educació no és suficient. L'educació com a tal és de tots, tots som agents principals d'aquest procés bàsic cultural: els nins petits, els joves, els adults, els docents, les famílies, l'escola, les autoritats públiques, la comunitat local, etc. Tots estam dins aquest procés i per tant hi ha d'haver un diàleg permanent i un entusiasme per part de tots. Com proposa l'informe Delors: *"la participació de la comunitat local en l'avaluació de les necessitats, mitjançant un diàleg amb les autoritats públiques i els grups interessats dins de la societat, és una primera etapa fonamental per ampliar l'accés a l'educació per millorar-la. La continuació d'aquest diàleg a través dels mitjans de comunicació amb debats dins la comunitat i mitjançant l'educació i formació dels pares així com la capacitat dels docents en la feina, sols contribueix a una major presa de consciència i incrementa el discerniment i el desenvolupament de les capacitats endògenes en el nivell comunitari, quan les comunitats assumeixen més responsabilitats en el seu propi desenvolupament aprenen a valorar la funció de l'educació, concebuda a la vegada com un mitjà per assolir i determinar objectius socials i com una millora desitjable de la qualitat de vida"*.

³ Delors, Jacques i altres "Informe a la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la Educación para el Siglo XXI presidida por Jacques Delors- La educación encierra un tesoro". Santillana y Ediciones UNESCO-1996.

L'EDUCACIÓ PERMANENT I LA SOCIETAT EDUCATIVA

Aquests dos conceptes estan presents en els informes anteriors, són idees bàsiques que sens dubte hem de tenir en compte. Comencem, per tant, fent una anàlisi de la importància de l'educació permanent.

L'educació permanent és un concepte en evolució que abasta tant l'entorn educatiu formal, com el no formal i l'informal, que pretén donar resposta als reptes plantejats per una societat de la informació. El Consell de la Unió Europea demanà un desenvolupament d'una política d'educació i formació permanent amb l'objectiu de contribuir al benestar econòmic, cultural, social i individual a fi de millorar la qualitat de tots els ciutadans i ciutadanes (conclusions del consell de 20 de desembre de 1996 sobre una política d'educació permanent).

Es prenen com a principis importants:

- Les iniciatives d'educació permanent haurien d'aconseguir un equilibri adequat entre les dimensions personals, culturals, cíviques i socials i les preocupacions polítiques i laborals.
- L'educació permanent hauria de centrar-se en un ventall d'oportunitats d'aprenentatge per oferir a tots l'oportunitat de millorar la pròpia educació en funció dels seus interessos i necessitats socials, culturals i econòmiques. L'educació inicial es imprescindible i fonamental per l'educació permanent, és el ciment del coneixement, de les aptituds, actituds i experiència.
- L'educació permanent hauria de promoure les capacitats individuals, augmentar les possibilitats d'accedir a una feina utilitzant de la millor manera possible el talent dels recursos humans.
- Hauria de fomentar la participació activa en la societat democràtica.
- Afavorir la igualtat d'oportunitats hauria d'esser un objectiu aplicable a les etapes dins de la continuïtat del procés de l'educació permanent .

- Els individus, les institucions, les empreses, les autoritats regionals, els governs centrals, els interlocutors socials, i la societat en general, haurien (dins l'àmbit de la seva competència) de treballar col·lectivament i promoure una actitud positiva davant tots els aspectes de l'educació permanent.

Educació permanent i societat educativa són conceptes interrelacionats, aquesta societat és la responsable de possibilitar l'educació permanent; partint d'aquesta premissa és important assenyalar les dimensions més importants de la nova ciutadania:

- Ciutadania democràtica. Fomenta la cultura de la pau com a part important de la cultura cívica.
- Ciutadania social. Fa referència a la integració dels drets i els deures de la justícia social, la ciutadania moderna exigeix un fort component social davant de molts de fenòmens, com per exemple la pobresa, l'exclusió i la marginació social.
- Ciutadania paritària. L'alliberament del prejudici de gènere forma part de la nova ciutadania.
- Ciutadania intercultural. La ciutadania monocultural pertany al passat, la societat actual és plural i complexa, hem d'adquirir noves competències relacionades amb el diàleg i el respecte a altres cultures.
- Ciutadania ambiental. La nova ciutadania també guarda relació amb la preservació de la natura. Es fa necessari defensar i promoure una nova ètica de relació amb la natura.

El concepte de ciutadania ha canviat al llarg del temps i és un procés que anirà evolucionant. El ciutadà de la societat actual ha de construir la seva identitat a partir d'una pluralitat complexa en el si d'aquesta societat i l'educació permanent ha de rebre el suport d'aquesta.

EL FUTUR EDUCATIU SEGONS ELS ACORDS DE LISBOA

Exposarem aquí els Acords de Lisboa de la comissió europea de juny del 2000, on queden clars els objectius més actuals en educació.

Objectius educatius dels Acords de Lisboa:

- **Millorar la qualitat d'aprenentatge a tota Europa**, millorant la qualitat de la formació als professors i formadors, donant molta importància a l'alfabetització i formació aritmètica elemental. Aquestes competències són necessàries a nivell professional i personal.
- **Facilitar i ampliar l'accés a l'aprenentatge a qualsevol edat**, intentant fer més atractiu l'aprenentatge permanent, ha d'existir una coherència interna en els sistemes educatius i formatius per poder oferir una cohesió social i proporcionar a tots els ciutadans una via equitativa d'incorporació a la societat
- **Actualitzar la definició de capacitats bàsiques d'acord amb la societat del coneixement**, les TIC (tecnologies de la informació i comunicació), equiparació a les escoles i a la societat d'aquests recursos.
- **Obrir l'educació i formació a l'entorn local, a Europa i al món**, mitjançant l'ensenyança d'idiomes, la mobilitat, intensificació de relacions en les empreses i el desenvolupament de l'educació cap a un esperit d'empresa, aprofitant al màxim els recursos.
- **Aprofitar al màxim els recursos**, introduint l'assegurança de la qualitat als centres educatius i centres de formació, amb la millora de l'adaptació dels recursos a les necessitats, com a conseqüència de la reducció dels pressupostos i l'augment de l'opressió per obtenir bons resultats.

A més, volem recordar la importància de la nostra ciutat com a recurs educatiu, com bé deia Tonucci ⁴, especialista en crear espais educatius dins una societat: en un municipi ha de regnar l'autonomia, la participació, la seguretat i la mobilitat. La ciutat no ha de perdre el seu paper originari, un lloc d'unió i intercanvi.

⁴ Pedagog italià dels anys 90

Resum del capítol

La nostra societat està en un desenvolupament constant, el qual afecta continuadament l'educació. Ja en l'informe d'Edgar Faure de 1972 es proposen idees d'adaptació a la societat, que culminen amb l'informe de Jack Delors. Cal incidir en la relació constant de l'home amb la societat al llarg de tota la vida i la participació de tota la comunitat educativa; per tant, és imprescindible destacar dos conceptes: l'educació permanent i la societat educativa que ens mostra una nova ciutadania, cada un de nosaltres ha de donar respostes a la globalització del nostre voltant. Així, actualment, no podem prescindir dels objectius acordats a Lisboa per la Comissió Europea. En destacam els següents:

- Millorar la qualitat d'aprenentatge a tot Europa.
- Facilitar i ampliar l'accés a l'aprenentatge a qualsevol edat.
- Actualitzar la definició de capacitats bàsiques d'acord amb la societat del coneixement.
- Obrir l'educació i la formació a l'entorn local, a Europa i al món.
- Aprofitar al màxim els recursos.

Aquests serien els objectius principals acordats actualment i les directrius globals a seguir a la Unió Europea.

LA CIUTAT COM UN ESPAI EDUCATIU

La ciutat és un espai d'interacció humana continua i obligada. La ciutat és multifacètica, multicultural i multiètnica. Part important de la ciutat són els seus elements urbans, la seves zones històriques, el seus centres d'influència espiritual, els seus centres de poder polític i econòmic, els seus espais culturals, formals, però també ho són les seves àrees rurals i semiurbanes, que igualment són fonts educadores i transmissores de cultura que ens mantenen en contacte amb la nostra memòria històrica.

La ciutat ha d'esser entesa com a entorn, com a agent educatiu i com a objectiu i contingut d'educació no reglada o no formal. La ciutat com a àmbit educatiu és fonamentalment un procés de transmissió de la cultura, que permet difondre idees, maneres de pensar, d'actuar, de conviure i generar coneixement. Dit això, és evident que la ciutat és un escenari idoni per aprendre.

La ciutat és un objecte d'aprenentatge i a la vegada un instrument didàctic.⁵

Amb això es podrien aconseguir alguns objectius importants:

- La ciutat no només és un espai contemplatiu, si no que ha de proposar al jove i a l'adult el descobriment de noves zones.
- Davant l'individualisme i l'agressivitat, fomentar l'interès per la col·lectivitat.
- Davant actituds intolerants, racistes, es fomenten postures que valoren l'amplitud de perspectives, la comprensió i estima, tolerància...
- Davant el vandalisme i el menyspreu per als bens comuns, fomentar el respecte i la conservació de l'entorn.

Es proposa el diàleg cultural sobre la ciutat, com a forma de reflexió dels problemes i transformacions actuals que l'afecten i ens afecten, pretenent amb això que els joves puguin detectar la riquesa del medi urbà que ens envolta. Com

⁵ Sureda, J. i Colom, A.J. (1989): "*Pedagogía ambiental*", CEAC, Barcelona.

diu J. Trilla⁶, catedràtic en educació: tots hem de saber contemplar la ciutat com un context, com un medi o vehicle i com un contingut. Distingint, així, entre aprendre dins la ciutat, aprendre de la ciutat i aprendre la ciutat.

De totes aquestes reflexions de relació entre educació i medi urbà sorgeix el concepte de ciutat educadora. Un lloc d'oportunitats, iniciatives i llibertats. Avui més que mai, una ciutat gran o petita disposa de moltes possibilitats educadores i d'importants elements per a una formació integral. Recalcam que l'expressió de ciutat educativa o societat educativa sorgeix als anys 70 a partir de l'informe de la Unesco, dirigit per Faure. Aquest concepte pren més força en el I Congrés de Ciutats Educadores que va tenir lloc a Barcelona el 1990. Un grup de ciutats, representades pels seus governs locals, va plantejar un objectiu comú per treballar col·lectivament projectes i activitats que millorin la qualitat de vida dels ciutadans a partir de la implicació activa de la ciutat d'acord amb la carta de ciutats educadores aprovada en el mateix congrés.

Posteriorment, el 1994, aquest moviment es formalitza com "Associació Internacional de Ciutats Educadores" (AICE)⁷ on es formalitza la carta de les ciutats educadores:

- **El dret a la ciutat educadora**

1. El dret de totes les persones a l'educació i la planificació del govern perquè així sigui.
2. La ciutat ha de promoure l'atenció a la diversitat
3. La ciutat educadora ha de fomentar el diàleg entre les distintes generacions.
4. Una ciutat ha de tenir en compte els principis de justícia social, civisme i

⁶ Trilla, J. (1999) "La ciudad educadora. De las retóricas a los proyectos". Cuadernos de Pedagogía, nº 278, pág. 45.

⁷ "Associació Internacional de Ciutats Educadores" (AICE):

http://www.bcn.es/edcities/aice/estatiques/espanyol/sec_organization.html

democràcia.

5. L'administració municipal ha d'avaluar les polítiques locals, intentant dirigir al ciutadà una política ampla i innovadora, tot tenint sempre en compte les tres dimensions de l'educació: formal, no formal, informal.
6. L'administració municipal també ha d'avaluar amb continuïtat per tal d'aconseguir una detecció de necessitats en constant procés.

- **El compromís de la ciutat**

7. La ciutat ha de saber conservar la seva identitat.
8. La ciutat ha de permetre la relació intercultural.
9. La ciutat educadora ha de fomentar la participació ciutadana.
10. El govern municipal ha d'equipar la ciutat d'espais públics adequats al desenvolupament de cada persona.
11. La ciutat educadora ha de garantir la qualitat de vida de tots els seus ciutadans.
12. El projectes educatius que es desenvolupen en el si de la ciutat seran objecte de participació i reflexió hauran d'ajudar les persones a créixer personalment i col·lectivament.

- **Cap a un servei integral a les persones**

13. La ciutat avaluarà l'impacte ocasionat per les propostes culturals, de lleure, informatives i de qualsevol altra mena. Proporcionarà àmbits de formació i debat que incloguin l'intercanvi entre ciutats perquè tots els seus habitants assoleixin les novetats que generen aquestes.
14. La ciutat procurarà que les famílies rebin la formació per ajudar els seus fills a créixer.
15. La ciutat ha d'oferir als seus habitants la perspectiva d'ocupar un lloc a la societat, tenint la possibilitat d'orientar-se si ho desitgen; per tant, s'ha de promoure la formació al llarg de tota la vida.

16. Les ciutats han de ser conscients de tots els mecanismes d'exclusió i marginació i desenvolupar així polítiques d'acció necessàries.
17. Les intervencions que volen resoldre les desigualtats han de respectar la globalitat de la persona.
18. La ciutat estimularà la formació d'associacions que estiguin destinades al desenvolupament social, moral i cultural.
19. El municipi ha de garantir tota la informació necessària per als seus ciutadans (punts d'orientació).
20. La ciutat educadora ha d'oferir a tots els seus ciutadans formació en valors i pràctiques de ciutadania democràtica: participació, tolerància, responsabilitat, interès per lo públic, etc.

Aquesta carta expressa el compromís que les ciutats tenen amb els seus ciutadans. Una carta que seguirà oberta al llarg del temps a mida que la societat vagi canviant.

ASSOCIACIÓ INTERNACIONAL DE CIUTATS EDUCADORES

Com hem dit anteriorment aquesta associació es formalitza l'any 1994, després del I Congrés a Barcelona. En el III Congrés, celebrat a Bolonya, es crea el Banc Internacional de Documents (BIDCE), amb l'objectiu de fer un recull i difondre totes les experiències de les ciutats que pertanyen a aquesta associació. Aquests congressos es realitzen cada dos anys a alguna de les ciutats que formen part de l'associació Internacional: Barcelona 1990, Goteborg 1992, Bolonya 1994, Chicago 1996, Jerusalem 1998, Lisboa 2000, Tampere 2002, Gènova 2004, Lyon 2006, Sao Paulo 2008, i l'any que ve a la ciutat de Guadalajara (Mèxic).

Més de tres-centes ciutats es veuen unides per l'educació. L'Associació de Ciutats Educadores reuneix 331 governs locals de 34 països amb l'objecte d'intercanviar, cooperar i avançar en el desenvolupament i implicació de les pràctiques compartides.

Aquestes pràctiques tenen uns objectius comuns citats a continuació:

- Promoure el respecte i l'exercici dels principis de la Carta de Ciutats Educadores.
- Impulsar col·laboracions i accions concretes entre les ciutats.
- Participar i cooperar activament en projectes i intercanvis d'experiències amb grups i institucions amb interessos comuns.
- Influir en el procés de presa de decisions dels governs i de les institucions internacionals en qüestions d'interès per a les ciutats educadores.
- Dialogar i col·laborar amb diferents organismes nacionals i internacionals.

Podem també incloure una sèrie d'avantatges de la inclusió en aquesta associació:

- Formar part activa d'un conjunt de ciutats amb una filosofia comuna que permet formular projectes en grup d'acord amb els principis de la carta de Ciutats Educadores.
- Mostrar la ciutat, els seus programes, experiències i altres aportacions a través del Banc Internacional de Documents.
- Connectar directament amb altres ciutats i contribuir al desenvolupament i funcionament de l'Associació.
- Participar en els Congressos Internacionals i optar a ser elegit o elegida per als llocs de representació i altres responsabilitats.
- Formar part de les xarxes territorials i temàtiques.
- Tenir accés a la informació de programes i iniciatives d'organismes internacionals: UNESCO, Unió Europea, OEI, Mercosur, etc.
- Disposar d'una pàgina web pròpia en el portal de la AICE.

CONCEPTES A TENIR EN COMPTE DINS UNA CIUTAT EDUCADORA

Oci

Dins aquest espai educatiu que suposa la ciutat s'ha de tenir en compte el concepte d'oci que volem desenvolupar per a tots els ciutadans i ciutadanes. L'oci ocupa un dels primers llocs en la nostra escala de valors. És una part essencial dels nous estils de vida i és una de les principals conquestes socials del segle XX. L'educació de l'oci com a procés educatiu ha de tenir en compte una sèrie de pautes generals:

- identificació de valors, actituds i objectius relacionats directament amb l'oci
- potenciació de l'autonomia i autosuficiència de les persones
- autoconeixement i desenvolupament de les capacitats personals d'elecció amb els aspectes relacionats amb l'oci
- augment i desenvolupament d'opcions i possibilitats per a dur a terme un oci de qualitat

El sentit de l'educació de l'oci és la reivindicació de la persona i de la seva llibertat responsable. S'entén que l'educació de l'oci és una de les eines més valuoses per afavorir el desenvolupament integral de la persona i l'adquisició de conductes positives. L'oci és signe de qualitat de vida d'una forma directa en quan a la satisfacció de les necessitats humanes i l'educació també ha d'anar encaminada cap aquest fi.

L'educació comunitària de l'oci suposa un canvi d'actituds i hàbits comunitaris per l'augment de la qualitat de vida de tota la comunitat. Es poden considerar accions educatives comunitàries bona part de les propostes que es desenvolupen dins el moviment de Ciutats Educadores.

Interculturalitat

La interculturalitat es caracteritza per la interconnexió que es produeix en un escenari geogràfic i temporal determinat de cultures diferents en permanent diàleg. No se està davant un fet estàtic ni davant un mural on es plasma una cultura devora d'una altre sense llaços d'unió. La interculturalitat és una actitud d'enriquiment social i cultural basat en el respecte i aprenentatge mutus, encara per descobrir i valorar convenientment.

Les societats interculturals es caracteritzen fonamentalment per:

- establir contacte, intercanvi i reconeixement mutu entre les diferents cultures
- acceptar i integrar les diferents cultures
- reconèixer la diferència que existeix entre les cultures considerant-la un aspecte positiu
- no establir discriminacions entre unes cultures i altres
- manifestar una tolerància activa de la diferenciació cultural
- establir relacions d'igualtat entre les distintes cultures

És per tots aquests motius que des de la ciutat educadora s'han de tenir en compte aquests aspectes per aconseguir així una societat més cohesionada amb uns objectius educatius per a tots els seus ciutadans. El dret a la ciutat educadora ha de garantir els principis d'igualtat entre totes les persones, de justícia social i d'equilibri territorial.

Les noves tecnologies

La importància de les Noves tecnologies radica que a través d'elles s'estableix el principi "d'aprendre fent" en aquesta societat plena de fluxos d'informació. Permeten, a més, millorar i complementar la formació presencial així mateix són de gran ajuda per apropar l'educació del món globalitzat. Per aquest motius les

tecnologies educatives no poden reduir-se a l'escola i des de la ciutat educadora és imprescindible tenir-les en compte i fomentar-les.

Medi ambient

Per últim, és evident, també, que des d'aquest desenvolupament local d'una ciutat; l'educació ambiental ha de tenir un paper rellevant i destacat. Tota ciutat educadora hauria de convertir a les persones no sensibilitzades amb la problemàtica ambiental en persones informades, sensibilitzades i dispostes a participar activament en la resolució dels problemes ambientals. Així doncs, es fa necessari l'organització d'iniciatives comunitàries.

Les accions a realitzar han de ser del següent tipus:

- campanyes de sensibilització
- activitats al aire lliure
- campanyes sobre problemes ambientals; incendis, desastres ambientals, etc.
- informació en els mitjans d'educació
- tallers, cursos, taules redones, jocs, contes, etc.

Oci, Interculturalitat, noves tecnologies i medi ambient són conceptes que no podem oblidar dins una ciutat educadora.

Resum del capítol

La ciutat és l'espai on es realitzen les accions humanes diàries. No només és un espai contemplatiu, sinó que és un espai d'interacció humana i d'interacció amb el medi urbà; d'aquí sorgeix el concepte de ciutat educadora, una ciutat que ha d'estar plena d'oportunitats i possibilitats. Aquest concepte va començar a prendre força l'any 1990 després del I Congrés de Ciutats Educadores, celebrat a Barcelona, i amb la fundació de l'Associació Internacional de ciutats educadores, de la qual formen part 331 governs locals i 34 països amb l'objecte d'intercanviar experiències i cooperar cap a un mateix camí. Els objectius d'aquesta Associació es formalitzen amb la Carta de les Ciutats Educadores, on s'exposa el compromís de la ciutat amb els seus ciutadans, dibuixant així el seu perfil. Les ciutats educadores, per tant, són espais integrals, interculturals i de participació que garanteixen la qualitat de vida dels ciutadans. Les ciutats educadores són formadores al llarg de tota la vida i aprofiten els recursos urbans per ser-ho i també reivindiquen l'oci com una part essencial. Les ciutats educadores són totalment transversals perquè volen aconseguir una educació integral amb equitat i eficiència.

EXEMPLES DE PROPOSTES EDUCATIVES DE LES CIUTATS EDUCADORES

A continuació en aquest punt ens dedicarem a nombrar i explicar una sèrie d'exemples de qualcunes de les diverses propostes que podem trobar tant a les ciutats espanyoles com a les d'altres països al llarg del món.

Exemples a nivell estatal

Anem a començar per la ciutat de **Sant Boi de Llobregat**. La activitat que volem destacar d'aquesta ciutat es titula: "El Farah es mou"; Una experiència amb dones magrebines. A l'any 2000, la associació de dones magrebines "El Farah" es planteja conjuntament amb tècnics de l'ajuntament de Sant Boi de Llobregat, la possibilitat d'incloure una activitat d'educació física en la seva programació anual. Des de la diputació de Barcelona, es va plantejar una campanya amb l'eslògan "Dona; surt, mou-te" que pretenia apropar l'activitat física a les dones que habitualment no la realitzaven, dissenyant un programa adaptat a les seves necessitats. Mitjançant la música, dansa, jocs, etc., realitzen una activitat esportiva que millora la seva salut i qualitat de vida. Aquesta activitat va dirigida a dones entre vint-i-sis i quaranta i entre quaranta-un i seixanta-sis anys. A partir d'aquest programa i conjuntament amb el Grup d'estudi Dona i Esport (GEDE) de l'Institut Nacional d'Educació Física de Barcelona, l'associació de dones "El Farah" i l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, van plantejar aquesta activitat al col·lectiu de dones immigrants. La mateixa experiència va resultar molt nova i atractiva per a les pròpies dones. Durant el transcurs de l'activitat s'han treballat aspectes tan importants com el coneixement i cura del seu propi cos i de les seves possibilitats, s'han dut a terme exercicis posturals i de relaxació i s'han potenciat dinàmiques intergrupals mitjançant jocs, danses, etc., que els ajuden a millorar la seva qualitat de vida.

Un altre aspecte important a destacar, ha estat el desenvolupament d'activitats amb altres grups de dones autòctones, on s'ha pogut comprovar que l'activitat física és un element vehiculitzador d'intercanvi i d'interacció cultural.

La segona experiència prové de la capital andalusa: **Sevilla**. Aquest activitat té per títol; “Teràpia eqüestre; El caballo educa.” La iniciativa es concep com a suport a la integració escolar amb el propòsit de contribuir positivament al desenvolupament cognitiu, físic, emocional i social de les persones que tenen algun tipus de necessitat especial, concebant al cavall com a eina de feina i com un element integrador, rehabilitador i reeducador. Està basat en les teràpies eqüestres, enteses com un conjunt d’activitats orientades a un tractament terapèutic, educatiu i recreatiu realitzat amb cavalls i dirigit per especialistes. La experiència va dirigida a l’alumnat dels centres educatius de la ciutat de Sevilla amb discapacitat psíquica, física, sensorial, amb trastorns psicològics, del llenguatge i/o d’aprenentatge: autisme, síndrome de Down, retràs psicomotor, atàxies, paràlisi cerebral, etc. Les edats dels alumnes se situen entre set i dotze anys i entre tretze i divuit anys. S’ha de dir que aquesta iniciativa ha estat molt ben acollida per part de les famílies i els fiets i fietes participants.

El tercer exemple que hem volgut destacar dins l’àmbit nacional és el de la ciutat de **Pamplona**. Aquí l’activitat consisteix en un programa que duu per títol “Història de música”. El programa consisteix en el desenvolupament d’audicions comentades, de música gravada i concerts en directe, per a públic adult, en el marc de l’escola municipal de música. Durant el primer any d’experiència es desenvolupen dos cursos bàsics: “Historia de la música” i “Para escuchar música”.

La metodologia del programa consisteix a desenvolupar a la escola de música classes tècnico-pràctiques. Les audicions es programen per música gravada i actuacions en directe, comentades pel professor o pels propis intèrprets. El context social i urbà on es desenvolupa l’experiència és la ciutat de Pamplona, la mateixa té una gran afició per la música. A Pamplona existeixen diverses societats privades que programen periòdicament concerts per als seus socis, però els centres d’ensenyament musical només es dediquen a atendre un públic majoritàriament infantil i juvenil. Per tant les audicions es dirigeixen a la població adulta i se separa en tres franges d’edat. La primera seria persones entre dinou i vint- i- cinc anys, la segona entre vint- i- sis i quaranta i la tercera entre quaranta-

un i seixanta-sis anys.

Aquesta experiència va començar l'any 2005 i durant el mateix any, es varen aconseguir 263 matrícules per ambdós cursos.

Aquestes tres ciutats espanyoles han estat un exemple d'algunes de les iniciatives que es poden dur a terme dins una ciutat que es consideri educadora. Hem volgut recollir també altres iniciatives de diversos països del món.

Exemples a nivell internacional

Comença'm per Senegal, a la seva capital; **Dakar**, des de l'any 1999 es venen realitzant tallers multiculturals. Aquests tallers es destinen a alumnes entre zero i divuit anys.

El seu objectiu principal és el de mantenir l'herència cultural dels menors de la ciutat. Els mateixos provenen de diferents àmbits però tenen un origen comú; l'espai senegalès. Mitjançant un mètode actiu, es dirigeixen al menor, el mateix és un actor que ha de descobrir les riqueses del seu passat i també de la seva experiència quotidiana i per tant, formen part de la seva vida.

Aquests tallers volen ser una oportunitat per conèixer la seva pròpia cultura i no deixar-la de banda com a conseqüència de l'efecte que tenen els mitjans de comunicació en els joves i especialment la televisió.

Com hem dit abans l'objectiu general és aconseguir que els fiets i fietes prenguin consciència de que el fet cultural és la base per la unió nacional. Aquest fet cultural està sostingut per la ciutadania que representa el vertader principi regulador d'una vida en comunitat de forma plural.

La metodologia que utilitzen per els tallers és activa, es centra en els fiets i fietes. Mitjançant enquestes, entrevistes, jocs de rol, etc., els menors tornen a descobrir les seves cultures per a restituir-les dins el grup. Aquestes activitats cobreixen tots els aspectes de la vida: cuina, vestits, danses, contes, etc.

El context social i urbà de l'experiència el trobem a la ciutat de Dakar, la capital de

Senegal. Durant el període colonial, va ser la capital de l'Àfrica occidental francesa. Això explica la diversitat de l'origen dels seus habitants vinguts dels quatre cantons del país però també dels quatre cantons de l'Àfrica. També s'hi afegeixen les poblacions d'origen europeu, asiàtic i àrab. Totes aquestes persones conviuen pacíficament gràcies als mecanismes socials tradicionals, a l'esperit d'obertura i de tolerància que caracteritza al senegalès i als habitants de Dakar. Els tallers multiculturals s'inscriuen en aquest context.

El segon exemple que hem volgut destacar es duu a terme a la ciutat mexicana de **Victoria**, capital de l'estat de Tamaulipas, es localitza al nord-oest de Mèxic. Conta amb una població de 293.000 habitants.

En aquesta ciutat es desenvolupa una activitat d'educació vial que té per títol: "Educación vial: Educando a papá. La calle no es libre, es un derecho de todos." Es va desenvolupant des de l'any 2002.

L'augment de vehicles automotrius i la deteriorada cultura vial dels habitants de Victoria, així com les noves concepcions sobre la urbanització i el desenvolupament de la ciutat, van plantejar la necessitat urgent d'establir noves estratègies que permetin un millor ús dels carrers, donat que entenem que els carrers són lloc de coneixement, convivència i participació ciutadana.

El programa "Victoria, Ciudad Educadora" desenvolupa accions de conscienciació de la població adulta i la infantesa sobre el respecte del Reglament de Trànsit Local. Els escolars constituïts en agents vials municipals, amb carnet de "educadores de papás" aplicant multes morals a qui infringeixi aquest reglament.

Mitjançant la firma del conveni entre les associacions de pares de família i l'ajuntament de Victòria, es va posar en marxa aquest programa on es capacita a 300 alumnes d'escoles de primària i secundària mitjançant tallers d'educació vial.

Gràcies a aquest programa els participants coneixen els seus drets en relació amb la via pública, especialment en el seu caràcter de vianants i ciclistes, mitjançant els tallers que s'efectuen dues vegades per setmana, amb una duració de 90 minuts cada un, en un lapse de dos mesos.

Al terme de la capacitació, els menors es graduen com “Educadores de Papás” amb dret a duu una insígnia i un talonari de “multas morales”. Els “Educadores de Papás” sancionen als pares que cometen una infracció de trànsit, entregant-los una multa que haurà de ser col·locada en el parabrises del cotxe. Aquesta multa és de color fosforescent i el pare o la mare l’haurà de dur al cotxe.

Al llarg del set anys de desenvolupament de la iniciativa han participat fiets i joves de primer a sisè de primària i de primer a tercer de secundària, a tots ells se’ls hi ha modificat significativament la seva percepció cap a les lleis i cap als seus semblants.

La iniciativa es dirigeix a alumnes de sis i quinze anys d’escoles de la ciutat (educació primària i secundària) i als seus pares. El nivell socioeconòmic i cultural és mitjà i mig baix.

Abans d’iniciar aquesta activitat era comú i reiteratiu que els pares de família infringissin el reglament de trànsit en el moment d’anar a deixar i recollir els seus fills. Les multes de trànsit eren freqüents. Avui, s’ha iniciat una incipient cultura vial i els fills estan pendents de les faltes dels seus pares. Les multes que apliquen els agents de trànsit han disminuït.

La tercera experiència ens duu a la ciutat canadenca de **Quebec**. Aquí des de l’any 2003 es venen organitzant els “Discovery Days” o “Journées Découvertes”. En català ho podem traduir com les jornades de descobriment. Aquesta experiència està organitzada per l’Oficina de Turisme i Convencions del City Council of Quebec. Aquest programa és una forma de convidar als habitants per aprendre més sobre els serveis, punts d’interès i l’hospitalitat de la regió de Quebec. D’aquesta forma els habitants poden convertir-se en els millors ambaixadors de la ciutat.

L’objectiu és convertir als habitants de la ciutat de Quebec en ambaixadors que puguin introduir als visitants de l’estiu. La estratègia consisteix en fer que els residents de la ciutat descobreixin la riquesa dels llocs turístics de la seva regió. Per aconseguir-ho la oficina ha organitzat dos dies anomenats “de descoberta” en

els que les entitats participants tenen la porta oberta de les seves institucions i redueixen preus als habitants de la ciutat, els quals després poden recomanar aquestes visites als seus amics o familiars i d'aquesta forma contribuir a incrementar el nombre de turistes en els llocs turístics.

És la segona vegada que es duu a terme el programa. Es varen sol·licitar més de tres-cents cinquanta-sis anuncis així com atraccions culturals i esportives varen obrir les seves portes gratis o a un preu modest en ordre d'oferir als habitants de la ciutat una oportunitat per descobrir o redescobrir llocs i zones d'especial interès a la ciutat.

Tots aquests exemples ens serveixen per a comprendre millor les innumerables possibilitats de que disposen les ciutats educadores com a espais d'aprenentatge.

PROJECTES DE CIUTATS EDUCADORES DE MAÓ I CIUTADELLA

A continuació en aquest punt hem decidit centrar-nos en el que tenim més aprop nostre. Volem donar a conèixer una part de les activitats educatives que duen a terme els ajuntaments de Maó i Ciutadella respectivament per a la seva població infantil, juvenil i adulta. Les dues propostes de Maó i Ciutadella tenen diversos punts en comú i segueixen pràcticament el mateix fil conductor.

Comencem per la ciutat de Maó que aglutina les seves propostes educatives dins el seu *Programa Educatiu 2008/09 Amb bona lletra*.

Durant l'any 2008, Maó ha entrat a formar part de l'Associació Mundial de Ciutats Educadores. Des del seu ajuntament han pres consciència de la importància que comporta la ciutat com a espai educatiu per als ciutadans i per això es pretén involucrar tota la ciutadania en aquest fet.

El calendari de les activitats engloba quasi tot el curs escolar començant el 3 de novembre i finalitzant el 31 de maig d'aquest any. La població a la qual van adreçades les activitats compren des dels alumnes de l'educació infantil fins als referits als cicles formatius i a l'escola d'adults. Les activitats que ofereixen són bastant diverses i engloben diferents temàtiques. El llistat complet és el següent:

1. Jardineria
2. Mobilitat
3. La ciutat i el seu patrimoni
4. Medi ambient urbà
5. Cultura i art
6. Educació infantil
7. Educació per al medi ambient
8. Salut
9. Consum
10. Solidaritat
11. Convivència i entorn social
12. Joventut
13. Celebracions (inclouen Dia del Llibre, Drets Humans, Pau, etc)

Alguns dels responsables de dur a terme els tallers i activitats corresponents són: IB- SALUT, ASIMPROS, Regidoria de Polítiques d'Igualtat o l'Equip d'Atenció Primerenca del Govern Balear entre d'altres.

En quan al municipi de Ciutadella, aquest any han iniciat el seu novè programa educatiu que duu per títol *Obrint Portes*. La oferta educativa respon també com a la ciutat de Maó, a la necessitat d'aprofitar el bagatge i potencial de la ciutat per d'aquesta forma responsabilitzar-la en l'educació dels seus ciutadans. Com es comprova, ambdues poblacions han assumit que la ciutat no pot donar l'esquena al fet educatiu que es duu a terme als centres educatius. S'ha acceptat la idea de que l'educació no ha de limitar-se només a l'espai físic de l'escola o institut.

Actualment la societat conta amb innumerables recursos i espais educatius que han d'aprofitar-se per al ple benefici de tots els seus ciutadans i ciutadanes especialment els que estan en edat escolar.

Des de l'Ajuntament de Ciutadella es recalca la importància de la unió entre centres, entitats i professionals del mateix. D'aquesta unió i responsabilitat compartida en seran beneficiats els alumnes que hi participin del programa.

Els tallers i les activitats oferides per l'Ajuntament de Ciutadella es divideixen en set blocs temàtics que es nombren a continuació:

1. Ciutadania participativa
2. Ciutadania i formació
3. Ciutadania, comunicació i noves tecnologies
4. Ciutadania solidària
5. Ciutadania sostenible i saludable
6. Ciutadania cultural
7. Ciutadania i espai urbà

Algunes de les entitats que participen d'aquest programa són Amnistia Internacional, Càritas, el GOB, o el Fons Menorquí de Cooperació entre d'altres. Aquests dos exemples de les ciutats de Maó i Ciutadella signifiquen un ventall incommptable de possibilitats educadores per a tots els que formen part de les mateixes. El fet de poder conèixer la teva ciutat o poble comporta sentir-te ciutadà així com ajuda i facilita en la tasca d'aprendre a estimar-la i considerar-te part d'ella.

Aquest apartat pretén ser una síntesi d'algunes propostes d'activitats de ciutats que formen part de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores.

Els exemples proposats es duen a terme tant a nivell nacional com internacional.

Pel que fa al nivell nacional, hem extret tres exemples que són els següents:

1. Sant Boi de Llobregat (Catalunya); “El Farah es mou”: combinació d'activitats físiques per al col·lectiu de dones immigrants amb grups de dones autòctones amb l'objectiu d'afavorir l'intercanvi i la interacció cultural.
2. Sevilla; “Terapia eqüestre. El caballo educa”: suport a la integració escolar d'alumnes amb necessitats educatives especials. Utilització dels cavalls com a elements rehabilitadors i reeducadors.
3. Pamplona; “Historia de la Música”: audicions de música per al públic adult per donar a conèixer la cultura musical.

Les accions educatives internacionals són aquestes:

1. Dakar (Senegal); “Tallers multiculturals”: tallers dirigits a fiets i joves amb l'objectiu de conèixer la cultura local i, així mateix, mantenir-la. Activitats diverses de cuina, vestits, danses, contes, etc.
2. Victoria (Mèxic); “Educación vial. Educando a papá.”: programa dirigit als fiets i joves amb l'objectiu de conscienciar-los respecte del reglament de trànsit local. Fer un millor ús del carrer afavorint la convivència i la participació ciutadana.
3. Quebec (Canadà); “Jornades de descobriment”: es tracta de donar a conèixer els serveis, punts d'interès turístic i les activitats que ofereix la ciutat als propis habitants. Ells mateixos s'encarregaran de recomanar les visites a familiars i amics per contribuir d'aquesta forma a l'augment de turistes a la ciutat.

El punt finalitza amb els tallers que durant aquest curs 2008/09 s'han realitzat a Maó i Ciutadella en el marc de les seves respectives programacions educatives.

LA IMPORTÀNCIA D'UNA CIUTAT EDUCADORA A LA NOSTRA SOCIETAT

Aquests projectes de ciutat educadora es caracteritzen per:

- La globalitat: referida a tots els sectors de la població.
- La integració: tenint en compte els més desfavorits i als exclosos socialment.
- La contextualització i transferibilitat: se planteja a partir de la pròpia realitat.
- Transversalitat: els continguts dels projectes tendeixen a la interdisciplinarietat, abasta diferents àmbits temàtics.
- Permeabilitat institucional: Els àmbits temàtics estan relacionats amb els tres sectors de l'educació, educació formal, no formal i informal.
- Formació cívica: els projectes sempre integren la formació a la ciutadania.
- La participació: facilita la màxima participació ciutadana possible.
- La compensació: es mostra especialment a favor de la igualtat d'oportunitats i de la redistribució dels diferents recursos educatius.

Un projecte de ciutat educadora té com a finalitat primordial la construcció d'una ciutadania organitzada, autònoma i solidària capaç de conviure amb la diferència i de solucionar pacíficament els conflictes. És un projecte que reivindica allò que és col·lectiu i públic, polític i ètic i cercar una modernitat. Així l'educació serà un vehicle de comunicació que anirà potenciant al llarg del temps les capacitats de la societat, les idees per construir una ciutadania i educació democràtica.

Avui més que mai la ciutat, gran o petita, disposa d'incomptables possibilitats educadores, però també poden incidir en ella forces i inèrcies deseducadores o antieducatives. De la mateixa forma poden ser creadores de discriminació o violència. Si s'aprofiten correctament els recursos dels que disposa la ciutat es pot contrarestar. La ciutat presenta elements importants per a una formació integral: és un sistema complex i a la vegada un agent educatiu permanent, plural i polièdric, capaç de contrarestar els factors deseducatius. La ciutat educadora té personalitat pròpia, integrada en el país on s'ubica. La seva identitat és, per tant,

interdependent amb la del territori del que forma part. És, també, una ciutat que es relaciona amb el seu entorn; altres nuclis urbans del seu territori i ciutats d'altres països. A la vegada també es preocupa pel seu propi entorn. El seu objectiu constant serà aprendre, intercanviar, compartir i per tant, enriquir la vida dels seus habitants.

La ciutat educadora ha d'exercitar i desenvolupar aquesta funció paral·lelament a les tradicionals (econòmica, social, política i de prestació de serveis), amb la mira posada en la formació, promoció i desenvolupament de tots els seus habitants. Atendrà prioritàriament als menors i joves, però amb voluntat decidida d'incorporació de persones de totes les edats a la formació al llarg de la vida. Les raons que justifiquen aquesta funció són d'ordre social, econòmic i polític; orientades, sobre tot, a un projecte cultural i formatiu eficient i convivencial. Aquests són els grans reptes del segle XXI: en primer lloc, "invertir" en l'educació, en cada persona, de manera que aquesta sigui cada vegada més capaç d'expressar, afirmar i desenvolupar el seu propi potencial humà, amb la seva singularitat, creativitat i responsabilitat. En segon lloc, promoure condicions de plena igualtat per que tots puguin sentir-se respectats i ser respectuosos, capaços de diàleg. I, en tercer lloc, conjugar tots els factors possibles per a que es pugui construir-se, ciutat a ciutat, una vertadera societat del coneixement sense exclusions, per lo que hi ha que preveure, entre altres necessitats, un accés fàcil de tota la població a les tecnologies de la informació i de les comunicacions que permetin el seu desenvolupament.

Las ciutats educadores, amb les seves institucions educatives formals i les seves intervencions no formals (amb intencionalitat educativa fora de l'educació reglada) i informals (no intencionals ni planificades) col·laboraran, bilateral o multilateralment, per fer realitat l'intercanvi d'experiències. Amb esperit de cooperació, proporcionaran suport mútuament als projectes d'estudi i inversió, bé en forma de cooperació directa, bé col·laborant amb organismes internacionals. La humanitat no està vivint només una etapa de canvis, sinó un vertader canvi d'etapa. Les persones s'han de formar per la seva adaptació crítica i participació activa en els reptes i possibilitats que s'obren amb la globalització dels processos

econòmics i socials; per la seva intervenció des del món local en la complexitat mundial, i per mantenir la seva autonomia davant una informació desbordant i controlada des de centres de poder econòmic i polític.

Per una altra banda, el menor i el jove han deixat de ser protagonistes passius de la vida social i, per tant, de la ciutat. La Convenció de les Nacions Unides del 20 de novembre de 1989, que desenvolupa i considera vinculants els principis de la Declaració Universal de 1959, els ha convertit en ciutadans i ciutadanes de ple dret al atorgar-los drets civils i polítics. Poden, per tant, associar-se i participar segons els seu grau de maduresa.

La protecció del fíet i el jove en la ciutat no consisteix només en privilegiar la seva condició. Importa a demès trobar el lloc que en realitat els correspon juntament amb les persones adultes que posseeixin com a virtut ciutadana la satisfacció que ha de presidir la convivència entre generacions. Fillets i adults apareixen, a principis del segle XXI, necessitats per igual d'una educació al llarg de la vida, d'una formació sempre renovada.

La ciutadania global es va configurant sense que existeixi encara un espai global democràtic, sense que molts països hagin aconseguit una democràcia efectiva i a la vegada respectuosa amb els seus genuïns patrons socials i culturals i sense que les democràcies amb major tradició pugin sentir-se satisfetes amb la qualitat dels seus sistemes. En tal context, les ciutats de tots els països han d'actuar, des de la seva dimensió local, com a plataformes d'experimentació i consolidació d'una ciutadania democràtica plena, promotores d'una convivència pacífica mitjançant la formació en valors ètics i cívics, el respecte a la pluralitat de les diverses formes possibles de govern i l'estímul d'uns mecanismes representatius i participatius de qualitat.

I COM HI ARRIBEM?

- El projecte polític ha d'enfortir el teixit social i una nova forma de viure lo polític dins la ciutat i construir una ciutat col·lectiva i socialment apropiada pels ciutadans.
- Un dels principals requisits és adaptar les estructures polítiques i administratives als requeriments que les noves dinàmiques territorials i socials plantegen.
- Des de l'administració s'han de plantejar línies d'actuació flexibles de les que inclourem uns exemples:

:

1. atendre les necessitats en infraestructures i dotacions físiques d'educació.
2. fer possible una oferta de qualitat en els distints nivells i àmbits educatius; elaboració, realització i implementació d'un Pla de Qualitat educativa per a tots els nivells.
3. afavorir la creació de nous valors individuals i socials en la cultura ciutadana; organització d'activitats culturals i socials als carrers del poble fomentant les relacions entre cultura i oci.
4. potenciar l'educació i la formació com instruments de millora de la qualitat de la feina, s'ha d'incrementar les connexions entre sector educatiu i sector privat; promoció de la oferta educativa en matèria d'idiomes per afavorir el desenvolupament personal i professional.
5. potenciar i estendre l'educació permanent i d'adults; ampliació de l'edifici actual per al proper curs, realització d'una campanya informativa sobre les possibilitats de l'ensenyament reglat i ocupacional per la població adulta.
6. desenvolupar una xarxa de recursos materials i humans per fer possible la implantació de cursos i activitats educatives que permetin que la formació arribi a tots els segments de la població; gestió del Pla d'Acció d'Educació, projecte educatiu de ciutat pel consell escolar municipal.

7. afavorir la implantació i l'ús de les noves tecnologies; desenvolupament de campanyes d'alfabetització digital que permetin la iniciació en l'aprenentatge informàtic, dirigides a la ciutadania.
8. potenciar el paper de la universitat com instrument de formació contínua i de desenvolupament de la investigació; suport a la investigació de temes d'interès pel poble en els àmbits econòmic i social.

L'economia avui en dia ha d'esser una economia basada en el coneixement, la inversió en capital humà és imprescindible, les autoritats han de promoure actuacions que generen eficiència i equitat, però no tan sols les han de promoure sinó que han cooperar amb les actuacions. Si les autoritats mantenen la seva estructura piramidal, qualsevol iniciativa es queda tan sols en una plasmació i una excusa en que ja s'ha invertit cap un bé comunitari. Si realment volem millorar la nostra Comunitat hem d'estar disposats a cooperar entre tots i unir-nos a la transversabilitat de totes les coses. Ha d'existir una cohesió amb totes les àrees dels ajuntaments, això afavoreix les bones gestions i promoure línies d'actuació com les que hem explicat anteriorment, les quals van lligades entre si, entre molts de factors. No ens podem oblidar que l'objectiu principal d'una ciutat educadora són les relacions interconnectades entre la persona i el poble. Els habitants d'un poble han de gaudir de recursos per satisfer totes les seves necessitats, això fa necessari una avaluació continua del propi municipi.

La ciutat educadora té com a finalitat primordial la construcció d'una ciutadania organitzada i autònoma; és per aquest motiu que l'educació adquireix un major protagonisme ja que esdevé el vehicle de comunicació de què disposen els ciutadans per potenciar totes les capacitats d'una societat concreta.

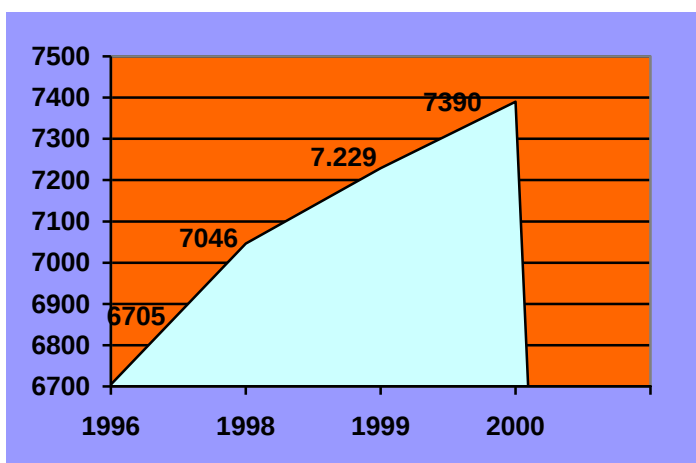
De cara a aquest nou segle XXI, és fonamental que s'inverteixi en l'educació personal i d'aquesta forma poder promoure condicions d'igualtat per a tota la ciutadania. S'han d'aprofitar també els nous reptes que planteja la globalització, i els ciutadans han de disposar d'una formació crítica de l'actual món canviant.

Per poder arribar a la ciutat educadora es fa necessari que les administracions s'encarreguin d'enfortir el teixit social i així poder construir una ciutat col·lectiva i apropiada per a la ciutadania. També és important adaptar les estructures polítiques i administratives a les noves dinàmiques territorials i socials que es van plantejant. S'aconsella des dels diferents serveis la transformació física de l'espai, ja que condiciona els processos socials a partir de possibles línies d'actuació. Cal destacar la importància de les administracions a l'hora de planificar, implantar i avaluar les diferents accions.

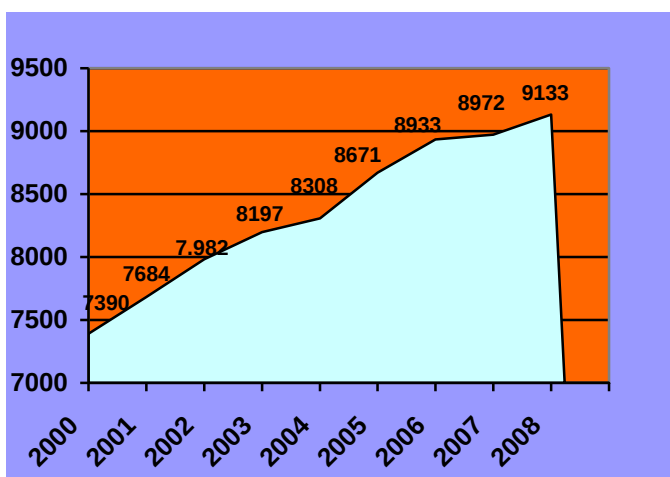
DADES DEMOGRÀFIQUES DEL MUNICIPI

A partir de 1996 es registra un augment important de la immigració, com podem veure a la següent taula, de l'any 1996 a l'any 2000 hi ha un augment de la població de 685 habitants dintre del municipi d'Alaior. La població ha crescut un 10,21% en 4 anys.

Evolució de la població d'Alaior 1996-2000⁸

Evolució de la població d'Alaior 2000-2008

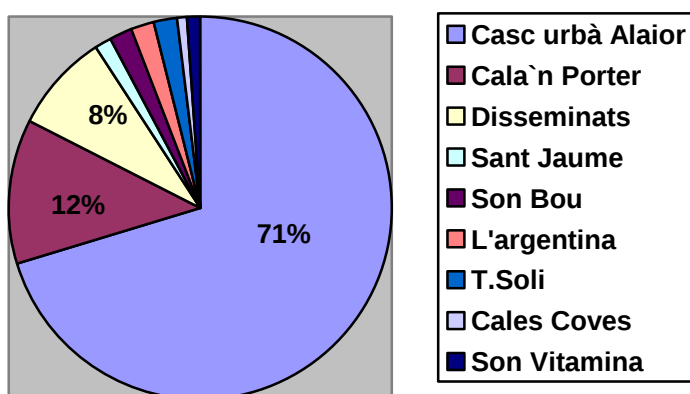

⁸ Dades obtingudes del Institut Balear d'Estadística. De l'any 1997 no apareix informació de la població total.

Des de l'any 2000 fins al 2004 la població ha crescut en 918 habitants, un 12% amb quatre anys més. I l'últim tram, de l'any 2004 fins el 2008 Alaïor ha crescut amb un total de 825 habitants, es a dir, 9,93% en els darrers quatre anys.

També cal destacar el creixement gradual que està suportant en els darrers anys el nucli urbà de Cala en Porter, a l'any 1996 la població era de 441 hab. en canvi segons el darrer cens de juny del 2009 ⁹, la població ascendeix a 1204 hab. El que suposa un 12% de la població total.

Percentatge de la població per nuclis¹⁰

Totes aquestes qüestions demogràfiques afecten l'educació del municipi, a partir de l'any 96 es produeix un augment de la població d'origen marroquí, ja que moltes famílies comencen el procés de reunificació familiar, i per tant hi ha un important nombre de nins i nines que s'escolaritzen. Paral·lelament, es va iniciar una progressiva escolarització d'alumnes procedents de països comunitaris, especialment anglesos. També a partir dels anys 90 es produeix un increment de l'immigració procedent d'Amèrica del Sud, especialment d'Equador, Bolívia i Perú. De forma més lenta van arribant italians, romanesos, francesos, cubans, dominicans i belgues. En els últims anys s'incorporen nins i nines de nacionalitat xinesa.

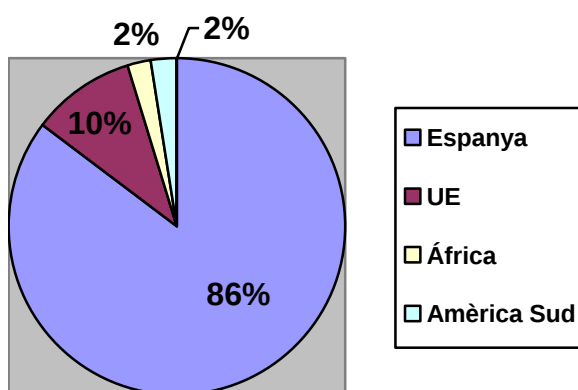
⁹ Hem de tenir en compte que les dades del padró municipal 2009 són dades aproximades, les dades més fiables les realitza l'IBAE cada gener de cada any.

¹⁰ Dades obtingudes del padró municipal; persones per entitat de població, juny 2009, aquestes dades són aproximades.

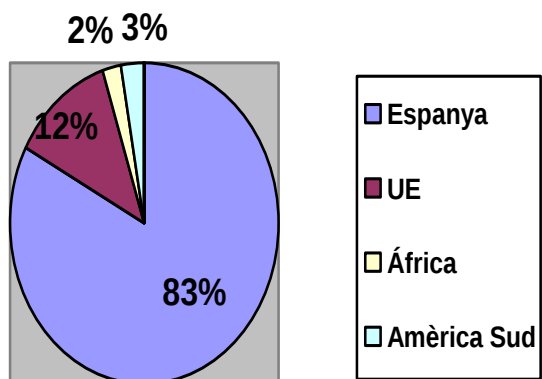
Població d'Alaior discriminada per continents¹¹

	Espanya	Països de l'UE	Resta d'Europa	Àfrica	Amèrica del nord	Amèrica central	Amèrica Sud	Àsia	Oceania	Total població
2005	7355	854	11	196	7	18	214	16	0	8671
2006	7452	987	21	216	6	16	219	16	0	8933
2007	7451	1009	17	211	5	17	240	22	0	8972
2008	7523	1082	18	217	8	21	249	14	1	9133

Percentatge de la població total dividida per Espanya i la resta de continents. Any 2005

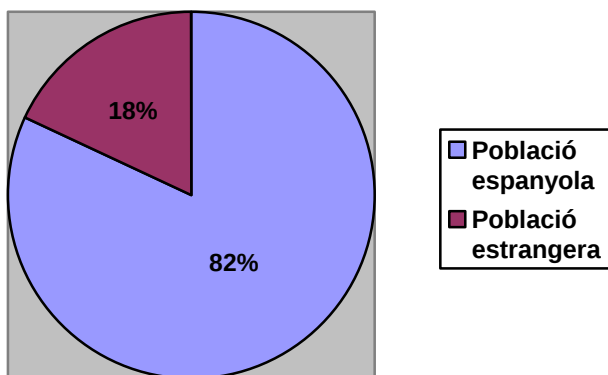

Percentatge de la població total dividida per Espanya i la resta de continents. Any 2008

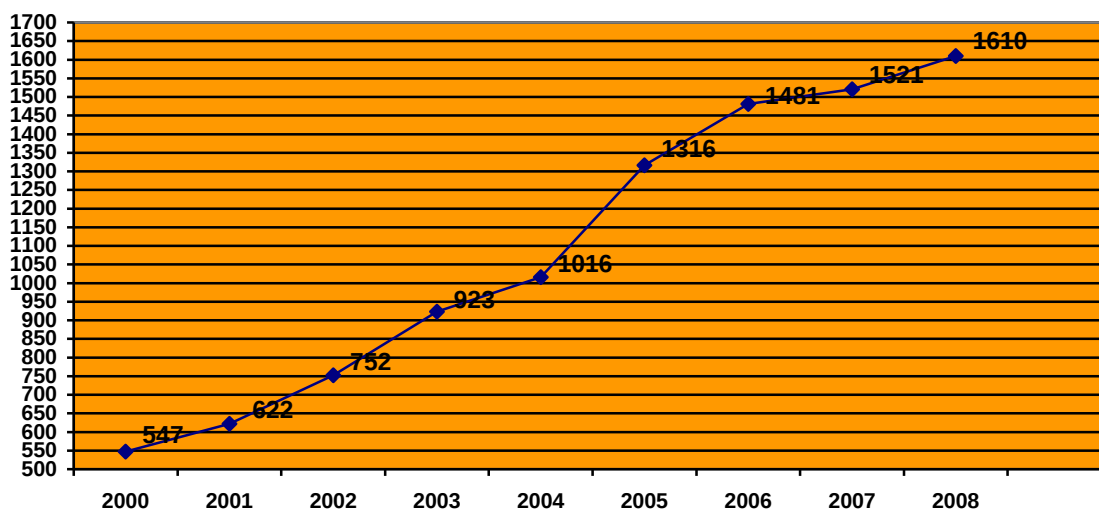
¹¹ Dades obtingudes del padró municipal; persones per països, juny 2009.

Percentatge de la població espanyola i estrangers dins el municipi. Any 2008.

En els gràfics anteriors podem observar com la població arribada de la Unió Europea ha crescut un 2%, la resta es manté estable. A continuació exposam l'evolució dels estrangers dins Alaïor, és evident la crescuda que s'ha donat aquests darrers anys.

Evolució de la població estrangera dins el municipi d'Alaïor

Naixements, defuncions i creixement vegetatiu 2000-07¹²

	Naixements	Defuncions	Creixement vegetatiu
2000	86	64	22
2001	75	68	7
2002	90	69	21
2003	89	73	16
2004	77	81	-4
2005	105	64	41
2006	89	62	27
2007	101	59	42

Després de l'època del baby boom els naixements es varen estabilitzar, als darrers anys la mitjana està entre 90 i 100 naixements. Les defuncions varien entre 60 i 70, excepte l'any 2004 que hi va haver pocs naixements i més mortalitat. A partir del 2004 el creixement vegetatiu és positiu.

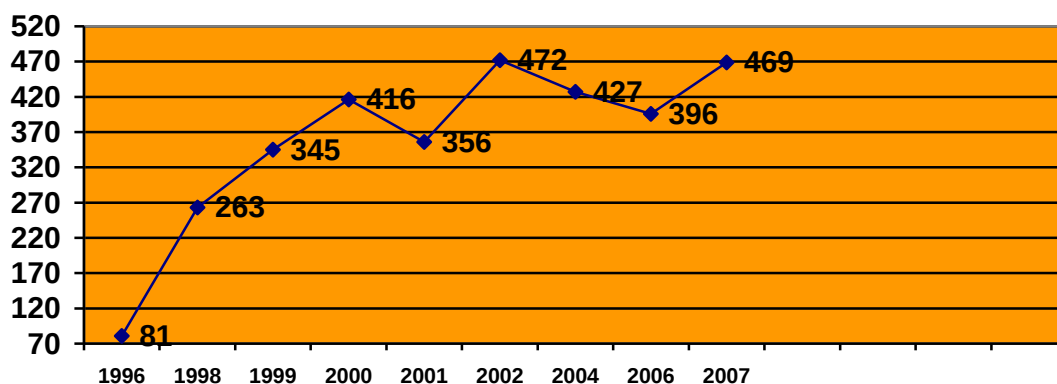
Migracions; Immigració i Migració. Any 2000-07

	Immigració	emigració	saldo migratori
2000	416	211	205
2001	356	183	173
2002	472	183	289
2004	427	246	181
2006	396	218	178
2007	409	255	154

¹² Dades obtingudes de l'IBAE (Institut Balear d'estadística)

A l'anterior taula exposam les migracions dels darrers anys, és molt important com s'ha apuntat anteriorment la crescuda de la immigració dins Alaior; les emigracions presenten variacions i es mouen entre 170 i 270 per any.

Evolució de la immigració des de l'any 1996 al 2007; Alaior.

Podem observar la gran crescuda de la immigració arribada des de l'any 1996 al 2000, A partir del 2000 hi ha fluctuacions que es poden emmarcar dins una estabilitat entre 400 i 500 immigrants per any. Però aquest darrer any el balanç entre immigrants i emigrants és el més baix dels darrers anys.

Evolució de la població total a Alaior

Després d'estudiar les dades demogràfiques fins a l'any 2007/08 (naixements, defuncions i migracions) volem concloure amb una projecció de futur, així, hem formulat tres hipòtesis seguint un model.¹³

Hipòtesi 1: aquesta hipòtesi té en compte un període de temps amb cert estancament econòmic. Tendència baixa.

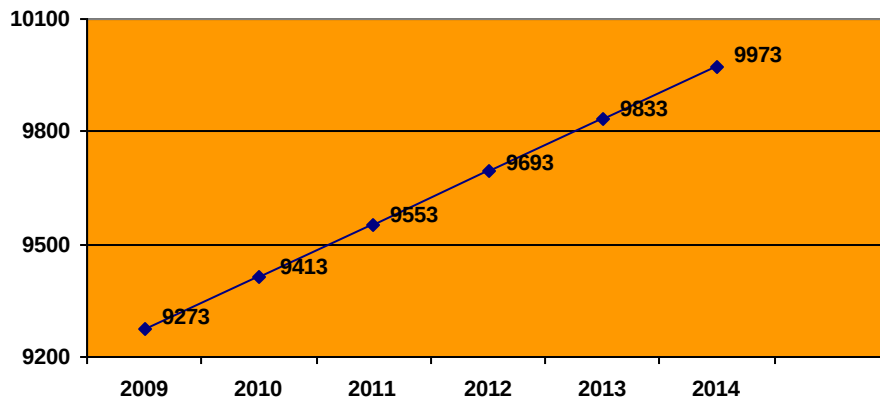
¹³ *Estudi sobre la població Menorca*. Fullana Coll, Antoni. Any 2004

Hipòtesi 2: es manté la tendència de creixement que s'ha experimentat els últims anys 1996-2000. S'estableix que cada any el saldo migratori sigui positiu. Tendència mitjana de creixement.

Hipòtesi 3: es manté la tendència de creixement que s'ha experimentat els darrers anys. Tendència a l'alça o fort creixement. Entre 2000-2004.

Nosaltres creiem que el creixement d'Alaior tendirà a l'estabilitat degut a la crisi econòmica que sofrim, tot i això ens situem entre la hipòtesi 1 i 2. Pensam que la població augmentarà a partir de l'any 2010 una mitja de 1,45%. Les emigracions i les immigracions s'equipararan més, com ha passat al 2007, el balanç serà menor.

Anys	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Població	9273	9413	9553	9693	9833	9973

D'aquesta manera la població des de l'any 2008 fins al 2014 augmentarà en 840 habitants, un 9,1%.

Des de l'any 1996 la població immigrant a Alaior creix considerablement. Però es entre l'any 2000 i el 2004 quan trobem l'augment més significatiu. Alaior creix en 918 habitants. L'any 2008 un 82% de la població és espanyola i el 18% població estrangera. D'aquesta població estrangera destaquen els habitants de la UE (majoritàriament anglesos), seguits dels marroquins i els habitants d'Amèrica del Sud.

Tenint en compte les tres hipòtesis d'Antoni Fullana proposem una projecció de creixement de la població d'Alaior. De l'any 2008 fins a l'any 2014 creixerà en 840 habitants.

ESPANYA A EUROPA I ALS PAÏSOS DE LA OCDE

Per elaborar aquest punt informatiu ens hem basat en els informes i les dades continguts en els informes PISA¹⁴ i en dades de l'OCDE¹⁵.

NIVELL D'ESTUDIS I TITULACIONS

El nivell d'estudis a Espanya és inferior a la mitjana europea. Més d'una quarta part dels espanyols d'entre 25 i 64 anys posseeixen titulació superior (28% front 26% de la OCDE i el 24% de la UE). Tot i així el 50% d'aquesta franja d'edat només ha finalitzat els estudis obligatoris (front el 29% de la OCDE o la UE).

Augmenta el percentatge d'alumnes amb títol de secundària superior però no s'arriba als objectius. El percentatge d'alumnes que ha aconseguit un títol de secundària superior va en augment (66% any 2004, 72% any 2005) tot i que està a 10 punts del de la OCDE (82%), a 15 de la UE (87%) i a 13 de l'objectiu europeu. Tot i així la taxa espanyola de graduats en ESO ha augmentat a un ritme major que les de la OCDE i la UE des de l'any 2000.

% alumnes amb només títol de secundària superior		
Espanya	OCDE	UE
50%	29%	29%

¹⁴ **PISA:** Projecte per a l'Avaluació Internacional dels Alumnes. Intenta descobrir i clarificar els factors més importants que afecten els resultats dels alumnes explicant el nivell de **rendiment** en 3 diferents àrees: lectura (2000), matemàtiques (2003) i ciències (2006).

¹⁵ **OCDE:** Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament (països industrialitzats).

Existeixen pocs titulats en formació professional. Les diferències amb la mitjana de països de la OCDE i de la UE es deuen fundamentalment al número reduït de graduats en cicles formatius de grau mitjà (36% a Espanya, 48% a la OCDE i 54% en la UE). Per el contrari, les xifres referides al batxillerat es troben en la mitja de la OCDE (44% de graduats) i per sobre de la UE(42%).

% graduats en cicles formatius de grau mitjà		
Espanya	OCDE	UE
36%	48%	54%

El percentatge de titulats superiors a Espanya és elevat tot i que disminueix la intensitat del creixement de la taxa espanyola. El percentatge d'espanyols que ha completat estudis superiors (28%) es situa per sobre de les mitjanes de la OCDE (26) i de la UE (24%). Un 40% d'espanyols entre 25 i 34 anys és titulat superior, percentatge superior al la mitja de la OCDE (32%) i de la UE (30%).

Comparació en % de titulats superiors		
Espanya	OCDE	UE
28%	26%	24%

Disminueix la intensitat del creixement de la taxa de titulats superiors espanyola i creix la dels titulats en cicles formatius de grau superior. Aquesta darrera al 2005 (17%) es trobava 8 punts per sobre de la OCDE (9%) i a 9 sobre la UE (8%).

DESPESA EN EDUCACIÓ

S'inverteix menys en educació a Espanya que als països de la OCDE i de la UE.

La despesa pública en educació respecte el PIB va decreixer a Espanya entre 1995 i 2004 i va augmentar la seva diferència respecte a la mitja de la OCDE.

La despesa educativa total correspon a la suma de la despesa en institucions educatives efectuada per fonts públiques i privades. Aquesta despesa educativa total ha crescut al llarg de l'última dècada però ho ha fet en proporció inferior al creixement experimentat pel Producte Interior Brut passant del 5,3% del PIB en 1995, al 4,8% l'any 2000 i al 4,7% en el 2004. La despesa en educació (despesa conjunta de les administracions públiques) respecte del PIB ha evolucionat a Espanya a l'inversa que en la OCDE: mentre que a Espanya s'ha reduït, en la OCDE ha augmentat. La despesa pública amb relació al PIB era en 1995 del 4,6% i al 2004 del 4,3%. Entre 1995 i 2004, la despesa pública en educació en els països de la OCDE va passar del 5,2% al 5,4% del PIB.

% Despesa pública amb relació al PIB			
	1995	2004	
Espanya	4,6%	4,3%	Disminueix
OCDE	5,2%	5,4%	Augmenta

A Espanya s'ha produït un canvi notable en el finançament de la despesa en educació primària i secundària: ha disminuït el finançament privat i ha augmentat el finançament públic. Aquest canvi ha estat motivat pel progressiu increment de les concertacions amb centres privats l'última dècada.

Baixa el número de matriculats a primària i secundària però la despesa es manté. S'estanca el número de matriculats en educació superior i augmenta la despesa destinada. L'increment de la despesa pública per estudiant en educació primària i secundària entre 1995 i 2004 ha estat a Espanya (36%) similar al de la OCDE

(38%). Però l'increment espanyol és degut, sobre tot, a la fort caiguda del número d'alumnes. Tot i així, l'increment de la despesa en educació superior ha estat major que la de l'OCDE.

La proporció de la despesa destinada a professors és major a Espanya que a la OCDE si només es té en compte el personal docent. Si tenim en compte personal docent i no docent les dades són més properes (82,2%) a les de l'OCDE (80,1%). Espanya té un nombre de personal no docent inferior a altres països de la OCDE i això és perquè moltes de les tasques que realitza normalment el personal no docent les fa el personal docent.

Les taxes que han de pagar els estudiants universitaris a Espanya són comparativament inferiors a les de la mitjana de la OCDE, però també és inferior la proporció d'estudiants que es beneficien de préstecs públics i de beques per pagar els seus estudis.

ACCÉS A L'EDUCACIÓ I ESCOLARITZACIÓ

L'alumnat espanyol té una esperança de vida escolar (17,2 anys) similar a les de la OCDE (17,7).

Esperança de vida escolar (anys)	
Espanya	OCDE
17,2	17,7

Existeix més escolarització en batxillerat que en formació professional. El sistema educatiu espanyol presenta xifres d'escolarització inferiors a la mitjana de la OCDE en la formació professional de grau mitjà (42,6% front 51,7% en la OCDE i 56,2% en la UE). L'escolarització en Batxiller a Espanya (57,4%) és superior a la mitjana de la OCDE (50,3%) i la UE (44,1).

Escolarització en %		
	Formació Professional	Batxillerat
Espanya	42,6%	51,7%
OCDE	51,7%	50,3%
UE	56,2%	44,1%

En els últims anys han disminuït a Espanya les taxes d'entrada en educació universitària i han augmentat les d'entrada a la formació professional superior.

ENTORN DE L'APRENTATGE I ORGANITZACIÓ DELS CENTRES EDUCATIUS

El número total d'hores de classe per als alumnes de primària i secundària, és major a Espanya, en les diferents edats, que en la OCDE i la UE. Però segons l'informe PISA això no sembla tenir relació amb el rendiment.

La mitjana d'alumnes per classe en els centres públics d'educació primària (19,4) és més baixa que en la OCDE (21,7) i que en la UE (20,3). En els centres privats la situació és contrària.

Alumnat de l'Educació de Règim General per titularitat**• Espanya:**

-Del curs 1993/94 al curs 2007/08 el número d'alumnes matriculats va baixar un 10,23%.

-La variació d'inscrits en centres públics acompanya aquesta reducció del número de matriculats ja que el curs 2007/08 hi havien 577.223 alumnes menys que el curs 1993/94, fet que constitueix un 11,84% menys d'inscrits. La variació d'inscrits en centres privats és lleument menor ja que es registraren un 7,72% menys d'inscripcions, cosa que equival a unes 196.992 matricules.

	Públics	Privats	Total
93/94	4.872019	2.551677	8.050551
07/08	4294796	2.354685	7.266664
Variació %	-11,84%	-7,72%	-10,23%
Variació total	-577.223	-196.992	-823.887

-Las dones representaven un 49,2% del total d'alumnes matriculats el curs 1993/94 mentre que en el curs 2007/08 representaren un 49%, és a dir, que no va ser registrada cap variació en quant a les matrícules per gènere.

-Els alumnes immigrants, que en el curs 1994/95 representaven el 0,66% del total de l'alumnat, representaven el curs 2007/08 un 9,36% del total.

¹⁶ Dades del Ministerio de Educación, Política Social y Deporte (actualitzat l'agost de 2008)

• **Balears:**

-Les úniques comunitats autònomes que registraren un increment en el número de matrícules en el període que va de l'any 1993 al 2008 varen ser Ceuta (24,8%), Balears (8,21%), Melilla (3,8%), i Múrcia (1,85%).

-El percentatge d'alumnes de les Illes Balears va passar de representar el 2,24% dels alumnes d'Espanya a un 2,17%, variació poc o gens significativa.

-El que sí és significatiu és l'augment registrat en el número de matrícules a les Illes Balears, un 8,21%, mentre que a Espanya es registrava un descens en el total de les matrícules entorn el 10%.

-En els centres públics l'increment registrat va ser del 13,83% mentre que en el mateix període, en els centres públics d'Espanya, disminuïren les matricules un 10,59%.

-En els centres públics el nombre de matrícules va davallar un 0,54%, lluny del 7,72% de la resta d'Espanya.

-Cal destacar el fort increment de matrícules en els centres públics i observar si la despesa pública acompanya aquest increment.

	Públics	Privats	Total
93/94	88.613	56.926	145.534
07/08	100.873	56.616	157.489
Variació %	13,83%	-0,54%	8,21%
Variació total	12.260	-310	11.950

-Les dones representaven el curs 1993/94 un 49,5% de les matriculades en l'ensenyament no universitari. El curs 2006/07 es produeix un lleu descens passant aquestes a representar el 48,7%.

Percentatge de dones matriculades		
	Espanya	Balears
93/94	49,2%	49,5%
06/07	49%	48,7%

-Els alumnes immigrants que representaven l'1,13% de matriculats a les Balears el curs 1993/94, passen a representar el 14,42% el curs 2007/08.

Percentatge de estrangers matriculats		
	Espanya	Balears
93/94	0,66%	1,13%
07/08	9,36%	14,42%

Alumnat d' Educació Infantil

• Espanya:

-El curs 1993/94 el total de matriculats a tots els centres del país eren 1.083.330 alumnes, dels quals 703.291 (64,91%) es trobaven en centres públics mentre que 380.039 (35,08%) anaven a centres privats.

-El curs 2007/08 es matricularen 556.411 nens més que en el curs 1993/94. Això representa un augment del 51,36%. La matriculació en centres públics va augmentar un 48,08% i en els centres privats la variació va ser d'un 55,37% més que en el curs 2003/04.

Escolarització d'educació infantil per tipus de centre a Espanya			
	Públics	Privats	Total
93/94	703.291	380.039	1.083.330
07/08	1.041.444	590.497	1.639.741
Variació %	48,08%	55,37%	51,36%
Variació total	338.153	210.458	556.411

-Les dones representaven un 48,7% dels alumnes del curs 1993/94 sense registrar-se cap variació en el curs el 2006/07 (48,8%).

-On sí que es registra un augment molt significatiu és en l'alumnat immigrant que va passar de comptar amb 8.904 alumnes el curs 1993/94 a comptar amb 118.007, el que significa un augment del 1225%.

• **Balears:**

-Les Illes Balears registraren un augment del 77,81% d'alumnes matriculats en educació infantil en el període de temps que va entre els cursos 1993/94 i 2007/08.

-El curs 1993/94 el total d'alumnes de les illes representaven el 1,85% del total dels alumnes del país. El curs 2007/08 aquests representaven un 2,18%.

-Els centres públics registraren un augment del 95,17% arribant als 21.778 alumnes. L'augment percentual en centres públics de Balears duplica el creixement percentual d'Espanya en el seu conjunt.

-Els centres privats augmentaren el seu número de matriculats un 6%. Aquest fet mostra que el gran augment en la matriculació balear es concentra en l'àmbit públic.

Escolarització d'educació infantil per tipus de centre a Balears			
	Públics	Privats	Total
93/94	11.158	8.965	20.123
07/08	21.778	14.003	35.781
Variació %	95,17%	56,19%	77.81%
Variació total	10.620	5.038	15.658

-La variació en el número d'inscripcions femenines no va ser massa significativa passant del 49,1% al 48,9% en 15 anys.

-El nombre d'alumnes immigrants matriculats ha passat en 15 anys de 224 a 4.179, això implica un increment del 1765,62%.

Estrangers matriculats		
	Espanya	Balears
93/94	8.904	224
07/08	118.007	4.179
Variació %	1225 %	1765 %

Primària/EGB

• Espanya:

-El curs 1993/94 hi havien 3.051.103 alumnes matriculats a tots els centres d'Espanya. El 65,41% del total eren matriculats en centres públics i el 34,58% restant ho estava en centres privats.

-El curs 2007/08 assistim a un descens del 14,76% en el número de matriculats respecte del curs 1993/94. El descens en els centres públics va ser d'un 12,3% i d'un 19,33% en els centres privats.

Escolarització d'educació primària i EGB per tipus de centre a Espanya			
	Públics	Privats	Total
93/94	1.995.759	1.055.344	3.051.103
07/08	1.751.547	848.919	2.600.466
Variació %	-12,3%	-19,55%	-%14,76
Variació total	244.212	206.425	450.637

-La variació en les dones no és significativa ja que passa d'un 48,1% a un 48,5%.

-En canvi la variació en el nombre d'alumnes immigrants matriculats va ser del 738,9% passant de 34.862 alumnes el curs 1993/94 a 292.457 el curs 2007/08.

• **Balears:**

-El curs 1993/94 hi havia 59.244 alumnes matriculats dels quals un 54% assistia a centres públics i el 46% restant ho feia a centres privats.

-El total d'alumnes de Balears el curs 1993/94 era d'un 1,94% sobre el total dels alumnes del país. El curs 2007/08 aquest percentatge va ser d'un 2,36%.

-El curs 2007/08 va augmentar un 3,86% (2.290 alumnes) el número de matriculats. Aquesta dada per sí mateixa no sembla significativa però si la comparem amb el descens proper al 15% que va tenir Espanya durant el mateix període de temps, sí que té rellevància. Només a Balears i a la Comunitat Foral de Navarra es va registrar un augment en el número de matrícules.

-Els centres públics registren un augment del 21,39% mentre que els privats tenen un descens del 17,43% en les seves matrícules.

Escolarització d'educació primària i EGB per tipus de centre a Balears			
	Públics	Privats	Total
93/94	31.995	27.247	59.244
07/08	38.276	22.576	61.532
Variació %	19,63%	-17,14%	3,86%
Variació total	6.281	-4.671	2.290

-Una de les variables que explica l'increment d'alumnes matriculats a les Illes Balears té a veure amb l'augment de persones immigrades registrat en l'última dècada. Els alumnes estrangers matriculats passaren de ser 1.141 a 10.238, el que significa un augment percentual entorn un 800%.

Estrangers matriculats		
	Espanya	Balears
93/94	34.826	1.141
07/08	292.457	10.238
Variació %	738,89%	797,28%

Alumnat d' ESO

• Espanya:

-Els alumnes matriculats a tots els centres d'Espanya eren 180.332 el curs 1993/94. D'aquests, un 93,2% (168.070) eren alumnes de centres públics i el 6,8% restant que ho era de centres privats.

-El curs 1996/97 existeix un punt clar d'inflexió en quant a la quantitat d'alumnes matriculats en ESO ja que aquests pràcticament es tripliquen. En aquest curs els centres privats passen de tenir 79.156 matriculats a tenir-ne 281.664, i els centres públics de 378.230 a tenir 899.802 matriculats.

-El curs 2007/08 Espanya comptava amb 1.826.163 alumnes matriculats dels quals el 66,26% assistia a centres públics mentre que el 33,74% ho feia a centres privats. Això marca un important creixement del sector de l'educació en comparació amb l'anterior període observat.

Escolarització d'ESO per tipus de centre a Espanya			
	Públics	Privats	Total
93/94	168.070	12.282	180.332
07/08	1.210.152	616.011	1.826.163
Variació %	620%	4915,5%	912,6%
Variació total	1.042.082	603.729	1.645.831

-La participació femenina no va obtenir cap variació entre els cursos 1993/94 i 2006/07, mantenint-se entorn el 48,8%.

-Els alumnes immigrants van passar de ser 1.388 el curs 1993/94 (un 0,77% del total dels alumnes) a 197.184 (10,8% del total).

- Balears:

-Els alumnes matriculats el curs 1993/94 en els centres públics de les illes eren un total de 8.693, que representaven un 4,82% del total d'Espanya.

-El curs 2006/07 el número d'alumnes augmentava a 39.541, xifra que multiplicava per quatre la del curs 1993/94. Tot i així, el percentatge en relació a la resta d'Espanya va decreixer fins a ubicar-se en un 2,16%. El 60% dels matriculats assistien a centres públics mentre que el 40% ho feia a centres privats.

Escolarització d'ESO per tipus de centre a Balears			
	Públics	Privats	Total
93/94	8.683	0	8.683
07/08	24.056	15.485	39.541
Variació %	177%	-	355.38%
Variació total	15.373	15.485	30.858

-Las dones que el curs 1993/94 eren el 49% del total dels alumnes, van passar a representar el 47,5% el curs 2006/07.

-Els estudiants de procedència estrangera representaven un 1,24% del total de matriculats a les Balears el curs 1993/94, representant 15 anys més tard el 16,32%.

Estrangers matriculats		
	Espanya	Balears
93/94	1.388	108
07/08	197.184	6.454
Variació %	14.106%	5876%

Alumnat de Batxillerat

- **Espanya:**

-De 1.593.833 d'estudiants matriculats a Espanya, un 73,87% ho fa en centres públics i un 26,12% en centres privats.

-El curs 2007/08 els alumnes matriculats eren 619.939, el que suposa un descens del 61,1% en la matriculació. La distribució en centres públics i privats va romandre invariable.

Escolarització de Batxillerat per tipus de centre a Espanya			
	Públics	Privats	Total
93/94	1.177.422	416.411	1.593.833
07/08	459.127	160.812	619.939
Variació %	-61%	-61,4%	-61,1%
Variació total	-718.295	-255.559	-973.894

-El curs 1993/94 les dones representaven el 53,85% de l'alumnat, passant a representar el 54,7% el curs 2006/07.

-Els alumnes immigrants que el curs 1994/95 representaven un escàs 0,46% el curs 2007/08 representaren un 5,92%.

• **Balears:**

-Les Illes Balears comptaven amb un total de 24.370 alumnes matriculats el curs 1993/94 dels quals un 71% ho era en centres públics i un 29% en centres privats.

-El curs 2007/08 es registra un descens del 50,45% al matricular-se 12.074 alumnes. D'aquests, el 74,9% es van matricular en centres públics y un 25,1% en centres privats.

-El curs 1993/94 el total dels alumnes de les Illes Balears representava un 1,52% del total d'Espanya mentre que en el curs 2007/08 el percentatge era del 1,94%.

Escolarització de Batxillerat per tipus de centre a Balears			
	Públics	Privats	Total
93/94	17.296	7.074	24.370
07/08	9.042	3.032	12.074
Variació %	-47,72%	-57,13%	-50,45%
Variació total	-8.254	-4.042	-12.296

-La matrícula femenina no va tenir variacions significatives, rondant sempre el 53%.

-El percentatge d'alumnes estrangers matriculats també augmenta en aquest sector passant de representar el curs 1993/94 un 0,72% a un 7,37% el curs 2007/08.

Estrangers matriculats		
Espanya		Balears
93/94	5.423	126
07/08	27.181	891
Variació %	401,2%	607%

Alumnat de Cicles Formatius de FP Grau Mitjà

- **Espanya:**

-El curs 1993/94 hi havia 14.225 alumnes matriculats dels quals un 93,56% ho eren en centres públics i un 6,44% en centres privats.

-El número de matriculats va incrementar fins a arribar a 236.571 matriculats el curs 2007/08. Això significa un augment superior al 1500%.

-Els matriculats en centres públics són majoria, però el seu percentatge va créixer fins a un 73,96%, mentre que els alumnes dels centres privats representaven un 26,04%.

Escolarització de FP Grau Mitjà per tipus de centre a Espanya			
	Públics	Privats	Total
93/94	13.309	916	14.225
07/08	174.988	61.583	236.571
Variació %	1214%	6623%	1563%
Variació total	161.679	60.667	222.346

-Les dones es mantenen entorn el 47% del total dels matriculats.

• **Balears:**

-El curs 1993/94 eren 813 el total d'alumnes matriculats en centres públics a les Illes Balears.

-El curs 2007/08 es produeix un increment proper al 490% en el número de matriculats. D'aquests, el 83,76% és inscrit en centres públics i el 16,24% en centres privats.

Escolarització de FP Grau Mitjà per tipus de centre a Balears			
	Públics	Privats	Total
93/94	813	0	813
07/08	4.015	778	4.793
Variació %	493,9%	778%	489,5%
Variació total	3.202	778	3.980

-El percentatge de dones es va sostenint entorn del 46%.

Alumnat FP Grau Superior

• Espanya:

-El curs 1993/94 Espanya té un total de 16.175 alumnes matriculats dels quals un 87,23% ho és en centres públics i un 12,77% en centres privats.

-El curs 2007/08 són 215.234 els alumnes matriculats, el que suposa un increment del 1230%. El 77% es va matricular en centres públics mentre que la resta ho va fer en centres privats.

Escolarització de FP Grau Superior per tipus de centre a Espanya			
	Públics	Privats	Total
93/94	14.110	2.065	16.175
07/08	167.047	48.187	215.234
Variació %	1.083,9%	2.233,5%	1.230,65%
Variació total	152.937	46.122	199.059

-El curs 1993/94 les dones representaven un 55,74% del total de l'alumnat. El curs 2006/07 representen el 50,1% del total dels alumnes.

• Balears:

El curs 1993/94 les Illes Balears tenien 300 alumnes matriculats en centres públics. Aquesta xifra representa el 1,85% del total de matriculats a Espanya.

-El curs 2007/08 hi havia 2.430 alumnes matriculats, el que implica un augment del 710%. Tot i així el percentatge d'alumnes de les Illes Balears va decreixer fins a representar un 1,12% del total d'Espanya.

-Del total d'alumnes un 89,62% anava a centres públics i el 10,38% restant a centres privats.

Escolarització de FP Grau Superior per tipus de centre a Balears			
	Públics	Privats	Total
93/94	300	0	300
07/08	2.178	252	2.430
Variació %	626%	252%	710%
Variació total	1.878	252	2.130

-Existeix un petit descens en el percentatge d'alumnat femení que passa de representar un 65% de l'alumnat el curs 1993/94 a un 45,55% el curs 2006/07.

L'alumnat estranger també augmenta, a Espanya ho fa en un 1279% i a les Illes Balears en un 4009%.

Estrangers matriculats		
	Espanya	Balears
94/95	2.509	22
07/08	34.616	904
Variació %	1279,6%	4009%

EVOLUCIÓ DE LA MATRÍCULA A MENORCA I AL MUNICIPI D'ALAIOR¹⁷

Si parlem de totals l'evolució del número de matriculats al municipi d'Alaior s'ha vist reduït des del curs 2000/01 al curs 2008/09. Ha passat de representar el 10,58% (1.236 alumnes) dels 11.679 alumnes matriculats a Menorca el curs 2000/01, a representar el 9,19% (1.247 alumnes) dels 13.570 alumnes matriculats a l'Illa el curs 2008/09. Val a dir que la xifra total més significativa per Alaior va ser el curs 2007-08 quan va tenir un total de 1.332 alumnes matriculats.

És a dir, el nombre d'alumnes matriculats a l'illa de Menorca entre els cursos 2000/01 i 2008/09, ha augmentat en 1.891 alumnes.

Curs	Total alumnes matriculats		
	Menorca	Alaior	%Alaior
2000-01	11.679	1236	10,58%
2004-05	12.483	1223	9,80%
2007-08	13.482	1332	9,88%
2008-09	13.570	1235	9,19%

Mentre que a en el conjunt de l'Illa de Menorca l'alumnat matriculat augmenta un 16,19% a Alaior només ho fa en un 0,88%.

Variació percentual total de matriculats entre els cursos 2000/01 i 2008/09				
Curs	2000/01	2008/09	Variació alumnes	Variació percentual
Menorca	11.679	13.570	Augmenta en 1.891 alumnes	Augmenta un 16,19%
Alaior	1.236	1.235	Disminueix en 1 alumne	Disminueix un 0,08%

¹⁷ Dades proporcionades per la Conselleria d'Educació de Menorca.

Tot i així podem dir que a Alaior mentre creix el número d'alumnes matriculats a educació infantil i primària, es veu reduït el número d'alumnes matriculats a la ESO, batxillerat i cicles formatius.

Curs	Total alumnes matriculats per etapa a Alaior					
	infantil	primària	ESO	batxillerat	cicles formatius	Total
2000-01	210	460	455	92	19	1236
2004-05	227	451	410	77	23	1188
2008-09	258	511	366	85	12	1235

Percentualment, com veurem a les següents taules, educació infantil i educació primària són les etapes en les que més ha crescut el número de matriculats tant a Menorca com al Municipi d'Alaior durant els cursos 2000/01 i 2008/09.

L'augment més significatiu es produeix en el número de matriculats a cicles formatius en el conjunt de Menorca, on augmenta un 54,52%. A Alaior, en canvi, disminueix.

Les taules també ens mostren l'augment tant considerable d'alumnes matriculats en educació infantil i primària tant en la totalitat de l'illa de Menorca com a Alaior.

Un altre percentatge ben significatiu és el que es refereix a l'alumnat matriculat a la ESO ja que a Alaior es produeix una davallada important. Mentre a Menorca disminueix un 4,12%, a Alaior ho fa un 19,56%.

En quan a batxillerat, mentre a Menorca augmenta el percentatge un 8,5%, a Alaior disminueix un 6,5%.

Variació percentual del nombre de matricules a Menorca per etapa entre els cursos 2000/01 i 2008/09				
Curs Etapa	2000/01	2008/09	Variació alumnes	Variació percentual
ed. infantil	2251	2926	Augmenta en 675 alumnes	Augmenta un 30%
ed. primària	4700	5710	Augmenta en 1010 alumnes	Augmenta un 21,48%
ESO	3444	3302	Disminueix en 142 alumnes	Disminueix un 4,12%
batxillerat	765	830	Augmenta en 65 alumnes	Augmenta un 8,5%
cicles formatius	519	802	Augmenta en 283 alumnes	Augmenta un 54,52%

Variació percentual del número de matrícules a Alaior per etapa entre els cursos 2000/01 i 2008/09				
Curs Etapa	2000/01	2008/09	Variació alumnes	Variació percentual
ed. infantil	210	258	Augmenta en 48 alumnes	Augmenta un 22,85%
ed. primària	460	511	Augmenta en 51 alumnes	Augmenta un 11,08%
ESO	455	366	Disminueix en 89 alumnes	Disminueix un 19,56%
batxillerat	92	85	Disminueix en 6 alumnes	Disminueix un 6,5%
cicles formatius	19	12	Disminueix en 7 alumnes	Disminueix un 36,84%

Educació Infantil i Primària

- **Menorca**

- Les matrícules des del curs 2000-01 al curs 2008-09 en Educació Infantil tenen una variació en increment i progressiva passant de 2251 alumnes al curs 2000-01 a 2926 al curs 2008-09 (675 alumnes de diferència). Això representa un increment del 30%.

- La variació més significativa al llarg d'aquests 9 cursos es produeix en els alumnes matriculats a primària. Aquests han incrementat en 1010 alumnes des del curs 2000-01 (4700 alumnes) al curs 2008-09 (5710 alumnes). Això representa un increment del 21,48%.

- **Alaior**

- Si ens centrem en el municipi d'Alaior, veiem que la xifra d'alumnes matriculats a Infantil passa, augmentant, de 210 alumnes el curs 2000-01 a 258 el curs 2008-09 (48 alumnes més). Això suposa un augment d'un 22,85%. Aquesta és la xifra més significativa d'aquesta etapa en els últims nou cursos.
- La xifra d'alumnes matriculats a primària ha augmentat a Alaior passant de 460 alumnes el curs 2000-01 a 511 alumnes el curs 2008-09 (51 alumnes més, és a dir, un 11,08% més).

	Alumnes Infantil			Alumnes Primària		
Curs	Menorca	Alaior	%Alaior	Menorca	Alaior	%Alaior
2000-01	2251	210	9,33%	4700	460	9,79%
2004-05	2753	227	9,35%	4980	486	9,76%
2008-09	2926	258	8,82%	5710	511	8,95%

ESO

El número de matriculats a la ESO s'ha vist reduït tant a l'illa de Menorca en general com al Municipi d'Alaior.

- **Menorca**

- La xifra d'alumnes matriculats a la ESO s'ha vist reduïda passant de 3444 alumnes matriculats el curs 2000-01 a 3302 alumnes el curs 2008-09 (142 alumnes menys matriculats a l'illa de Menorca). És a dir, que el número de matriculats s'ha vist reduït un 4,12%.

- **Alaior**

- La xifra d'alumnes matriculats a Alaior ha passat de 455 alumnes matriculats el curs 2000-01 a 366 el curs 2008-09 (89 alumnes menys, el que suposa una reducció del 19,56%). El curs amb més matriculats va ser el curs 2002-03 amb 465 alumnes.

	Alumnes ESO		
Curs	Menorca	Alaior	%Alaior
2000-01	3444	455	13,21%
2002-03	3475	465	13,38%
2004-05	3376	410	12,14%
2008-09	3302	366	11,08%

Batxillerat

- **Menorca**

- El nombre de matriculats a Batxillerat ha augmentat en 65 alumnes del curs 2000-01 (765 alumnes matriculats) al curs 2008-09 (830 matriculats). L'augment és del 8,5%.

- **Alaior**

El nombre de matriculats a Batxillerat a Alaior s'ha mantingut més o menys estable any rere any. La xifra més negativa va ser la del curs 2004/05 quan hi va haver un total de 77 alumnes matriculats. Tot i així, només s'ha vist reduït en 6 alumnes si comparem les dades del curs 2000-01 (92 alumnes matriculats) amb les del curs 2008-09 (85 alumnes matriculats).

	Alumnes Batxillerat		
Curs	Menorca	Alaior	%Alaior
2000-01	765	92	12,03%
2004-05	731	77	10,53%
2008-09	830	85	10,24%

Cicles Formatius

• Menorca

- El número de matriculats en Cicles Formatius ha augmentat. Ha passat de tenir 519 alumnes matriculats el curs 2000-01 a 802 el curs 2008-09. El número de matriculats ha augmentat en 283 alumnes, representant un augment del 54,52%.

• Alaior

- El número d'alumnes matriculats ha disminuït passant de 19 alumnes matriculats el curs 2000-01 a 12 alumnes matriculats el curs 2008-09. Tot i així, els cursos 2005-06 i 2006-07 van tenir 40 alumnes matriculats cadascun i aquesta és la xifra més significativa d'aquesta etapa educativa. El que és rellevant és el fet que en aquesta etapa educativa existeixin tantes variacions en número d'alumnes matriculats d'un curs a un altre i d'haver arribat a tenir 40 alumnes matriculats en algun curs, passar a tenir-ne només 12 en un altre.

	Alumnes Cicles Formatius		
Curs	Menorca	Alaior	%Alaior
2000-01	765	19	12,03%
2004-05	643	23	3,58%
2005-06	798	40	5.01%
2006-07	801	40	4,99%
2008-09	802	12	1,49%

EVOLUCIÓ DE LES RATIOS¹⁸ A ALAIOR

Les ràtios dels cicles formatius són les que més canvis han experimentat.

El número d'alumnes matriculats del curs 2000-01 al curs 2008-09 ha augmentat, el número de classes ha passat de 9 a 12 i la ràtio s'ha vist reduïda de 23,33 a 21,50.

- A **primària** els alumnes han augmentat del curs 2000-01 al curs 2008-09, les classes també de 19 a 21, però la ràtio s'ha mantingut més o menys (de 24,21 a 24,33). La ràtio més baixa va ser la del curs 2005-06 (20,78) amb 23 classes.
- A la **ESO** les classes s'han mantingut més o menys arribant tan sols de 19 a 18 del curs 2000-01 al curs 2008-09 i la ràtio ha passat de 23,95 a 20,33. Les ràtios de la ESO han anat variant curs rere curs veient-se augmentades o reduïdes en funció dels alumnes matriculats per curs, número que no ha seguit cap progressió creixent o decreixent però que ha arribat al curs 2008-09 amb la xifra més reduïda de totes en número de matriculats i de ràtio (366 alumnes matriculats, 18 unitats, 20,33 ràtio).
- A **batxillerat** al curs 2008-09 la ràtio és de 21,25, menor que la del curs 2000-01 (23,00) però el número de classes es manté en 4.

¹⁸ Alumnes aproximats per classe.

- En els **cicles formatius** la ràtio ha variat més d'un curs a l'altre, sent de 9,50 el curs 2000-01, 11,50 el curs 2004-05, 20,00 el curs 2006-07, i 13,50 el curs 2008-09. El nombre d'alumnes ha variat d'un curs a un altre però les classes s'han mantingut sempre en 2.

ALUMNES IMMIGRANTS A ALAIOR

• Alumnes immigrants per centre i etapa¹⁹ i procedència a Alaior

El 14,6% dels alumnes matriculats a Alaior no és d'origen espanyol i gran part són de procedència marroquina i britànica.

- El nombre d'alumnes immigrants es concentra sobre tot a la ESO on el 16,71% dels alumnes són immigrants. D'aquest percentatge el 31,15% dels alumnes immigrants són de procedència²⁰ anglesa, un 21,31% de procedència equatoriana i un 19,67% de procedència marroquina.

- A l'educació infantil i primària on trobem que el 14,45% dels alumnes matriculats és immigrant, el 32,46% d'aquests nens és de procedència marroquina, un 30,70% de procedència britànica i un 7,02% de procedència brasilera.

- Els alumnes immigrants a l'educació postobligatòria només representen el 6,25% dels quals trobem que 3 dels 7 alumnes immigrants són de procedència marroquina.

¹⁹ Taula elaborada a partir de les taules sobre alumnes immigrants elaborades per la Conselleria d'Educació de Menorca.

²⁰ Es tracta de les tres procedències més nombroses.

Alumnes immigrants per centre.

CENTRE	infantil	primària	ESO	batxillerat	cicles formatius	total centre
CC LA SALLE	4	7				11
CP ALAIOR	1	0				1
CP INSPECTOR DR. COMAS CAMPS	25	77				102
CC LA SALLE			3	0	0	3
IES JOSEP MIQUEL GUÀRDIA			58	2	5	65
TOTAL	30	84	61	2	5	182

Total alumnes matriculats curs 2008-09 Alaior: 1247

% d'alumnes immigrants curs 2008-09 Alaior: 182 (14,6%)

Total infantil i primària	immigrants	%
789	114	14,45%
Total ESO	immigrants	%
365	61	16,71%
Total postobligatòria	immigrants	%
111	7	6,31%

ESTUDIS SUPERIORS A ALAIOR

Com veiem a la següent taula, a totes les especialitats d'estudis superiors s'ha produït un descens en el número de matriculats procedents d'Alaior.

ALUMNES D'ALAIOR MATRICULATS PER CURS

Especialitat	Curs						
	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
Infermeria	3	4	7	9	11	7	5
Mestre Educació Especial	*		5	7	5	5	2
Educació Social Online				0	1	2	2
Dret				1	3	3	2
Ciències Policials				0	1	1	1
A.D.E				0	0	0	0
Mestre Educació Infantil	23	19	13	7	4	2	5
Psicopedagogia		2	3	2	0	0	
Mestre Llengua Estrangera	5	2	0				
Ciències Empresarials	10	10	10	10	16	11	11

* Caselles buides. No s'ha obtingut informació.

Resum del capítol

El nombre d'alumnes matriculats en educació de règim general va en descens any rere any a Espanya mentre el número d'alumnes nouvinguts augmenta considerablement. A les Illes Balears, el número d'alumnes nouvinguts és molt superior al de la resta d'Espanya. Aquest fet explica, durant el període de temps entre els cursos 1993/94 i 2007/08, l'increment del número total d'alumnes.

El número d'alumnes immigrants a Alaior acompanya la tendència creixent de Balears: es troben entorn al 14%.

Les etapes educatives a Alaior que han vist augmentar el número d'alumnes matriculats entre els cursos 2000/01 i 2008/09 són educació infantil (l'alumnat ha augmentat un 22,85%) i educació primària (ha augmentat un 11,08%).

Les etapes educatives que han vist disminuir el número d'alumnes matriculats a Alaior en el mateix període de temps són ESO, on ha disminuït el número de matriculats un 19,56%, batxillerat, on ho ha fet un 6,5%, i cicles formatius, que també ha vist disminuir el número de matriculats en un 1,49%.

Tot i les variacions a les diferents etapes i cursos, les ràtios s'han mantingut bastant estables.

El 14,6% de l'alumnat matriculat a Alaior és d'origen no espanyol. Aquest alumnat es concentra sobretot a l'etapa de l'ESO, on arriben a ser un 16,71% dels matriculats en aquesta etapa educativa.

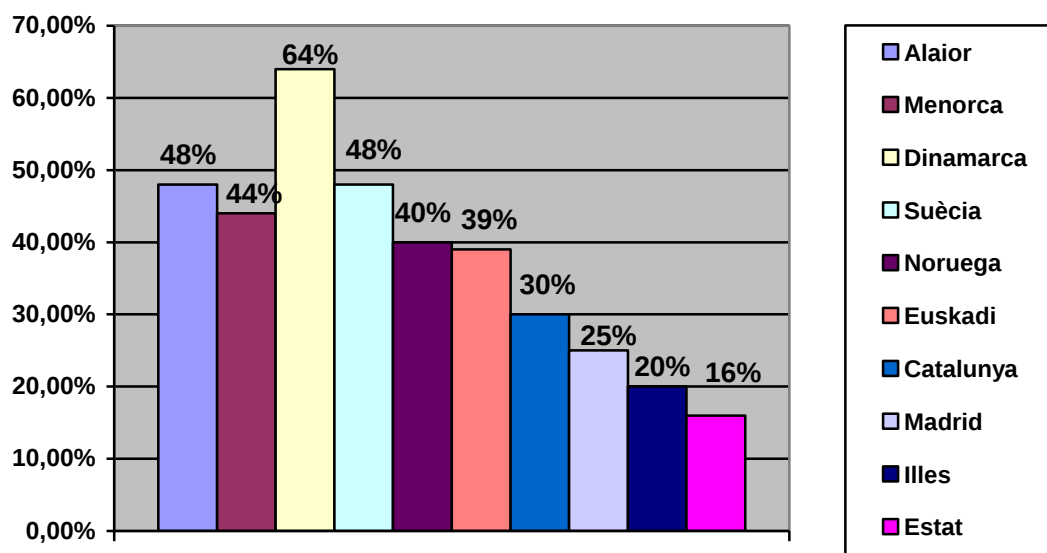
El número d'alumnes matriculats en educació superior que procedeixen d'Alaior s'ha vist reduït curs rere curs.

A continuació presentam la situació educativa formal d'Alaior, el mapa escolar i una possible evolució tenint en compte les dades demogràfiques esmentades.

Educació infantil de 0-3 anys; Es Pouet

Si xerram del primer cicle d'educació infantil a Alaior, els indicadors són bastant satisfactoris, així com a tota la illa de Menorca. La taxa d'escolarització s'aproxima a la dels països nòrdics amb un 48% de la població 0-3 anys escolaritzada.

TAXES D'ESCOLARITZACIÓ COMPARATIVA (0-3 ANYS) EN %²¹

ANY 2006/2007

A continuació mostrem una evolució de l'educació corresponent al primer cicle d'educació infantil. Al municipi d'Alaior fins al curs 2005-06 coexistien dos centres

²¹ Dades obtingudes de l'Informe sobre la situació educativa de Menorca . Any 2006/2007.

dedicats a l'ensenyament d'aquesta primera etapa; es Ramal i l'escoleta de La Salle.

	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00
La Salle	47 alumnes	53 alumnes	38 alumnes	34 alumnes	58 alumnes	44 alumnes	
Es Ramal		53 alumnes				68 alumnes	80 alumnes

Des de l'any 2000/01 fins el 2006 no s'han pogut aconseguir dades exactes però se sap que la població escolar de 0-3 anys oscil·lava a La Salle entre 40 i 50 alumnes i Es Ramal entre 80 i 85 alumnes, és a dir, un total entre 120 i 135 alumnes escolaritzats per any.

A l'any 2006 es va fundar **l'Escola Infantil Es Pouet**, la mateixa va sorgir a partir de la unificació dels dos centres anteriors (Escola Infantil es Ramal i Escola Infantil La Salle), les quals pertanyen a les APIMAS dels centres d'educació infantil i primària Col·legi Públic Insp. Dr. Comas Camps i La Salle d'Alaior. Els dos centres esmentats i comentats a través de taules anteriorment van funcionar al llarg de 27 anys, però les instal·lacions dels centres no eren adequades als infants d'aquesta edat i per aquest motiu les APIMAS i l'Ajuntament varen firmar un acord per fer un edifici nou. Quan l'edifici va estar quasi acabat i mitjançant el Consell Escolar Municipal amb l'ajuda d'un gestor d'AELIP es va arribar a l'acord de constituir una cooperativa laboral, la qual va firmar un conveni amb l'Ajuntament d'Alaior per assumir la gestió del nou centre.

POBLACIÓ ESCOLARITZADA DE 0-3 ANYS A PARTIR DE L'ANY 2006/07²²

Edats	06/07	07/08	08/09	09/10
0-1 Anys	16	16	17	4
1-2 Anys	62	52	74	63
2-3 Anys	80	96	80	88
Total	158	164	171	155

POBLACIÓ TOTAL DE 0-3 ANYS²³

	2006	2007	2008	2009
Alaior				
0-3 Anys	327	325	342	347*

*Hem de recordar que les dades referents als naixements del darrer any, només s'han comptabilitzat fins el mes de maig, així doncs, no afectarà al tant per cent de la població escolaritzada.

El curs 2006/07 la població escolaritzada de 0-3 era d'un 44% respecte de la població total empadronada al municipi. El següent curs 2007/08 l'escolarització augmenta un 6'4% respecte al curs anterior. Pel curs 2008/09 la població escolaritzada es manté estable ja que un 50% de la població total s'ha inscrit a l'escola infantil.

Com hem dit anteriorment, l'educació infantil a Alaior i a la resta de l'illa de Menorca, gaudeix d'unes bones xifres d'escolarització i d'un prestigi reconegut a nivell estatal. El col·lectiu de professionals de l'educació infantil ha destacat pel seu grau de compromís, innovació i professionalitat de cara a l'educació dels més petits.

²² Les dades del 2009/10 poden variar el mes de setembre, només representen les preinscripcions per l'any que ve.

²³ Dades obtingudes del padró municipal; juny 2009.

Si contem amb les referències i la satisfacció dels agents destinataris d'aquesta educació ens trobem amb opinions positives respecte a les instal·lacions i els aspectes més educatius. *Consultar les pàgines 7 i 10 de les enquestes dirigides al poble (anàlisi estadístic de la percepció sobre l'educació).* També destacar la participació de les famílies a l'AMPA un 60% forma part d'aquesta associació. Consultar pàgina 6 de l'anàlisi estadístic de la percepció sobre educació.

L'educació de primer cicle d'infantil dins Alaior és molt satisfactòria. El % de matriculats d'Alaior respecte a la població escolar de 0-3 anys és d'un 50% i aquesta xifra respecte a altres comunitats autònomes és alta.

Educació infantil de 3 a 6 anys

L'escolarització de la població infantil de segon cicle d'Alaior està distribuïda entre el Col·legi Públic Inspector Doctor Comas Camps i La Salle d'Alaior. A continuació discriminam la població repartida entre els dos centres, i l'evolució de la població escolar total del 2n cicle d'educació infantil des de l'any escolar 2000/01 fins l'any 2008/09.

Matrícula d'alumnes d'EI del CP I. Dr. Comas Camps separada per cursos i total²⁴

Cursos	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
P3 EI	50	69	50	60	49	53	75	56	84*
P4 EI	46	52	65	51	62	50	50	72	57
P5 EI	46	57	58	70	53	64	47	51	75
Total per any	142	178	173	181	164	167	172	179	216

²⁴ Dades obtingudes per la Conselleria d'Educació de Menorca.

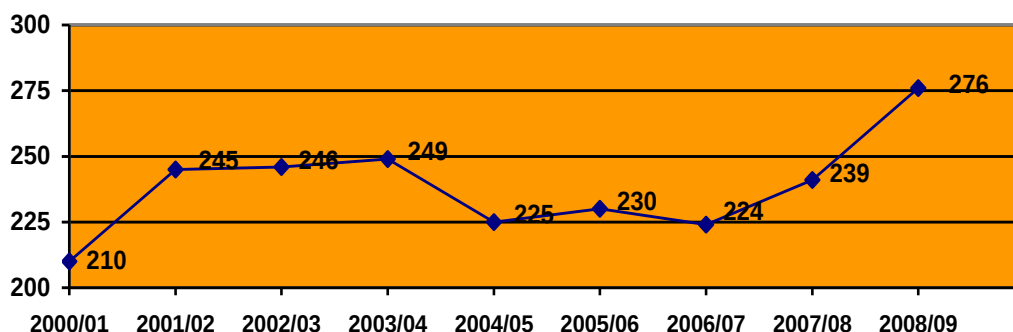
Actualment, el nombre d'alumnes corresponent al 2n cicle d'educació infantil del CP Inspector Doctor Comas Camps és d'un total de 216, d'aquests 216, 20* del curs de P3 ja pertanyen a l'escola nova. Hem considerat necessari incloure'ls dins el total ja que en aquest curs han format part del total de la institució educativa del Doctor Comas.

Matrícula total d'alumnes d'EI de La Salle d'Alaior

Cursos	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Total per any	68	67	73	68	61	63	52	60	59

Com podem veure a les taules anteriors, en aquest darrer curs escolar 2008/09; l'escola pública acull a un 78,70% de l'alumnat escolar, mentre que l'escola concertada n'acull el 21,30 %. Els anys anteriors la proporció ha estat similar. Aquestes dades són semblants a tota Menorca, excepte a Ferreries i Ciutadella que hi ha més presència de l'escola concertada religiosa.

Evolució de la població total d'educació infantil del municipi d'Alaior

L'augment de l'educació del 2n cicle de d'Educació Infantil ha estat considerable, degut a dos factors importants: la bona feina feta al 1r cicle de infantil i l'augment demogràfic desmesurat causat per la immigració.

Educació primària

L'educació primària ha estat la més complicada dins Alaïor, en primer lloc per la quantitat d'alumnes que han hagut d'acollir les escoles, en especial l'escola pública; i en segon lloc per la diversitat de l'alumnat que en aquesta etapa trobem.

Matrícula per cursos i total d'alumnes d'educació primària a CP Insp. Doctor Comas

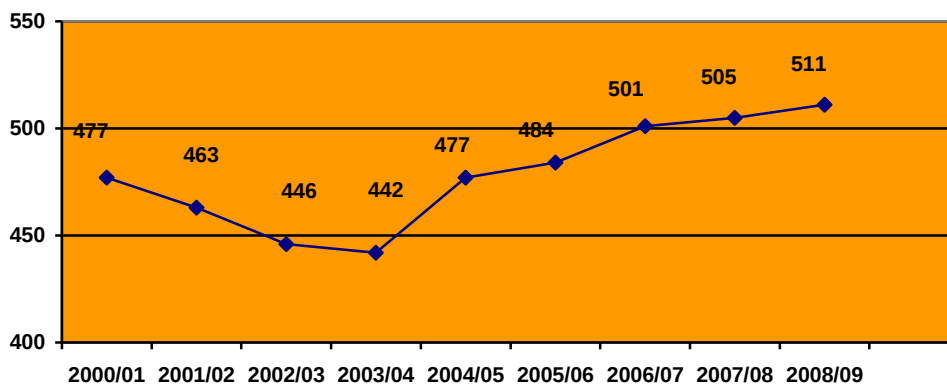
Cursos	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
1r EP	43	48	61	63	77	54	68	48	51
2n EP	46	43	44	59	65	87	64	73	56
3r EP	45	43	39	47	60	60	75	62	69
4t EP	51	50	44	40	47	64	64	77	64
5è EP	65	48	48	42	41	47	55	66	74
6è EP	52	67	50	49	44	45	49	56	72
Total per any	302	299	286	300	334	357	375	382	386

Matrícula per cursos i total d'alumnes d'educació primària a La Salle

cursos	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Total per any	175	164	160	142	143	127	126	123	125

Si ens fixam en les taules, altra vegada observam un percentatge similar al de l'educació infantil. En aquest cas un 75,53% de l'alumnat total de primària forma part de l'escola pública i el 24,47% d'alumnes restants a l'escola concertada.

Evolució de la població total de primària al municipi d'Alaior

L'augment de la població total de primària a partir del curs escolar 2003/04 ha estat gradual però considerable. En aquest darrer curs les escoles han acollit a un total de 511 alumnes, essent fins ara la xifra més elevada.

La satisfacció general de l'alumnat d'aquestes dues etapes és positiva, els alumnes de la mostra valoren les instal·lacions i l'educació positivament. Tot i així, els professors i els pares són més crítics. L'escola pública és la menys valorada per aquest col·lectiu respecte als aspectes d'infraestructura. *Consultar de la pàgina 63 a la 66 (segons els professors) i de la pàgina 84 a la 87 (segons les famílies) de l'anàlisi estadístic de la percepció sobre l'educació.*

Educació secundària

Matrícula total d'alumnes d'educació secundària de La Salle d'Alaior

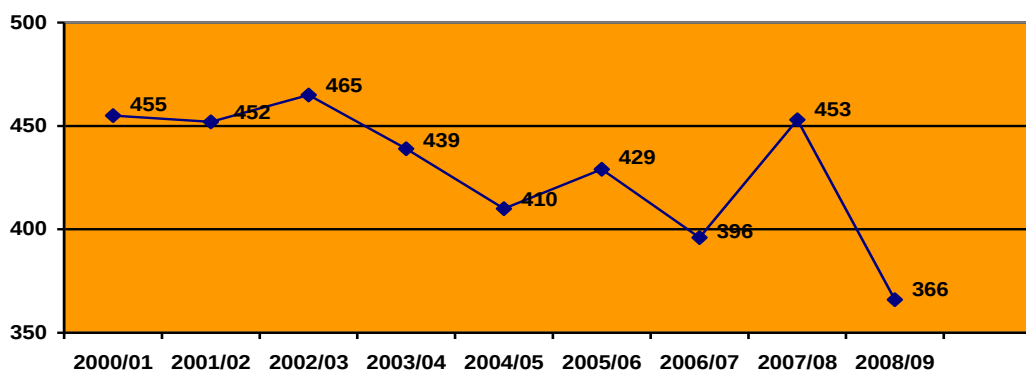
Cursos	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Total per any	115	125	117	118	106	108	102	98	95

Matrícula total d'alumnes d'educació secundària de l'IES Josep Miquel Guàrdia

Cursos	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Total per any	340	327	348	321	304	321	294	355	271

La població total d'educació secundària obligatòria dins Alaior també està repartida en dos centres, l'IES públic i l'escola concertada i es manté de nou el tant per cent d'alumnat que acull un centre i un altre. En aquest darrer any l'IES públic té una població d'estudiants d'ESO de 271 alumnes, el que suposa un 74,05% de la població escolar i l'escola concertada 95 alumnes; 25,95% de la població total d'alumnes que cursen l'educació secundària.

Evolució de la població total de secundària al municipi d'Alaior

Com s'ha comentat a les dades estadístiques, la davallada d'ESO és molt important, degut segurament al retorn de molt de immigrants al seu país i a les generacions anteriors de primària que presentaven poblacions escolars més baixes. Això explicaria la baixada considerable de l'educació secundària que encara és obligatòria. Però no volem deixar de banda els bons resultats obtinguts per els alumnes d'educació secundària en els dos centres. La matrícula es baixa però els resultats són òptims. A continuació exposam una relació:

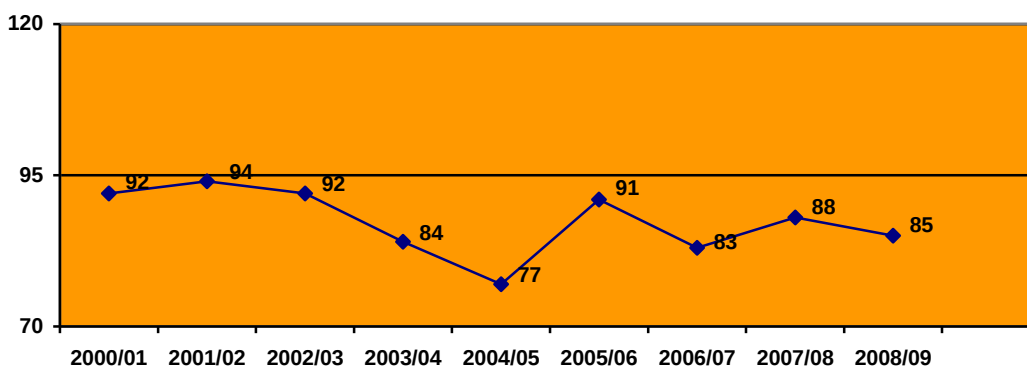
Any 2007/08

Any 2007/08	Total d'alumnes	Promocionen	No promocionen
La Salle	25	23	2
IES Josep Miquel Guàrdia	77	55	15

Un 92% del alumnes d'ESO a l'escola concertada promociona i un 71,2 % a l'IES públic, hem de tenir en compte que l'IES acull a una població més gran d'immigrants i també alumnes amb necessitats educatives especials, per tant és un mèrit que no es pot negar.

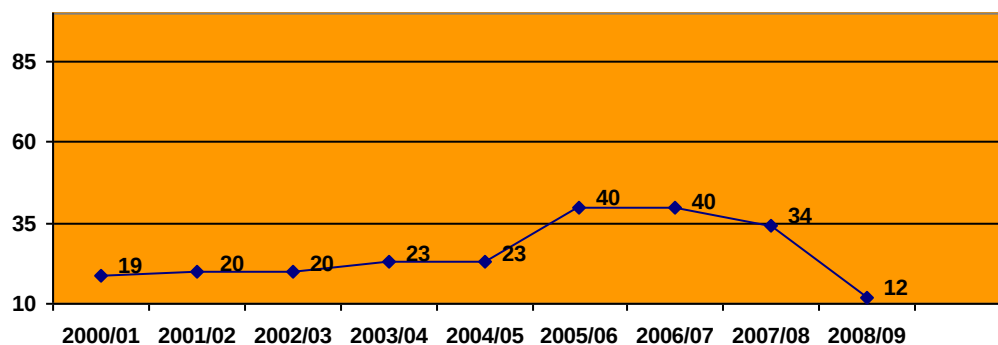
Batxillerat i cicles formatius

Evolució de la població total de batxiller al municipi d'Alaior

L'educació postobligatòria dins Alaior, es duu a terme dins l'IES públic Josep Miquel Guàrdia, com s'ha comentat abans Menorca presenta els indicadors més favorables d'aprovat amb ESO respecte a les demes illes de les Balears, però encara està lluny del ideal. Els estudiants que decideixen promocionar a batxiller són molt pocs, com es pot veure a la gràfica. Aquest any un total de 56 alumnes cursaven 1r de batxiller i la resta acabaven batxiller.

Evolució de la població total de cicles formatius al municipi d'Alaior

Els cicles formatius són l'altre opció per continuar estudiant després de l'educació obligatòria. Dins Alaior el nombre de matriculats és preocupant, aquest any s'ha donat la xifra més baixa, un total de tan sols 12 matrícules. Així al curs 2008/09 , dins Alaior, tan sols han continuat amb la seva educació, després de la secundària 68 alumnes. Una dada que no es pot considerar gaire satisfactòria.

Els alumnes d'educació secundària i postobligatòria són més crítics que els més petits amb el seu ambient educatiu i l'educació que reben (a nivell d'instal·lacions i d'ensenyança) tot i així, hi ha un percentatge major que valoren lo anterior positivament. *Per veure els percentatges consultar pàgina 44 (educació secundària) i pàgina 54 (educació postobligatòria) de l'estudi estadístic de la percepció sobre educació.*

En aquestes etapes educatives (secundària i postobligatòria) volem puntualitzar els aspectes positius que formen part de l'organització de l'IES públic. Destacam quatre programes:

- Programes institucionals del centre IES Josep Miquel Guàrdia
- Programes interns propis del centre IES Josep Miquel Guàrdia
- Programa Alter
- Programes externs (grup socioeducatiu)

Programes institucionals del centre Josep Miquel Guàrdia

- Programa amb necessitats educatives especials: facilita la integració en el seu grup social i en el seu procés d'aprenentatge. Recordar que l'any 2006 l'IES va ser el guanyador del premi Marta Mata per a la qualitat educativa.
- Programa d'acollida lingüística i cultural: (PALIC) per als alumnes procedents de països o zones amb diferent llengua i cultura.
- Programa de compensació educativa: per a alumnes amb dificultats de tipus social, cultural i educatiu.

Programes interns propis del centre IES Josep Miquel Guàrdia

- Programa de reforç educatiu: en les àrees instrumentals bàsiques: llengua catalana, castellana i matemàtiques.
- Programa d'intervenció educativa: projecte global d'atenció a la diversitat que permet baixar les ràtios d'alumnes per aula i facilitar l'atenció a les diferents necessitats.

Programa Alter

Consisteix en un programa socioeducatiu per a joves amb edats compreses entre els 14 i els 16 anys. El seu objectiu fonamental consisteix en prevenir possibles situacions de risc social com per exemple l'abandonament escolar dels menors de 16 anys. Per tal de fer front a aquest problema, el programa ofereix l'escolarització compartida que integra la formació acadèmica, laboral i emocional, els tres pilars bàsics per a una formació completa i integral dels joves.

Aquesta iniciativa sorgeix des de la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració del Govern Balear. L'Ajuntament d'Alaior va firmar un conveni amb la citada conselleria per poder desenvolupar el programa dins el municipi. Concretament ja fa quatre anys que es duu a terme el mateix, des del curs 2005-06.

Per a l'èxit del programa resulta essencial la col·laboració dels diferents col·lectius implicats dins el mateix com són els agents socials, centres educatius de secundària, les empreses, els alumnes i les seves pròpies famílies així com l'Administració Pública (Ajuntament i Conselleria d'Afers Socials).

El programa ofereix formació específica per a joves que no desitgen seguir amb els estudis dins el sistema escolar. En estar interessats en aprendre un ofici en concret, se'ls proporcionen les eines adequades per aconseguir un lloc de feina.

L'objectiu del programa no només és oferir la formació laboral als joves sinó també ajudar-los a reforçar les habilitats i competències personals de cada un dels alumnes. Quan el programa finalitza es poden seguir dos camins. En el primer es tracta de continuar amb la formació mitjançant un PQPI (Programa de qualificació professional inicial) que sigui de l'interès de l'alumne.

La segona opció consisteix a iniciar-se dins el món laboral una vegada s'hagin complert els setze anys.

És important recordar que en tot el moment del procés es realitza l'acompanyament dels alumnes encaminat a ajudar-los a descobrir el seu futur formatiu i/o laboral.

Les àrees de les que consta el programa són un total de tres:

1. Instrumental; es duen a terme en el centre educatiu de referència. El nombre d'hores són un total de set on cursen les matèries de llengües, matemàtiques i les optatives escollides per cada centre escolar.
2. Transversal; consisteixen en 1,5 hores al Centre Cívic de Santa Rita on es desenvolupen les competències que tenen a veure amb les habilitats personals i socials dels alumnes.
3. Formació Específica; 16 hores setmanals dividides en quatre hores diàries a l'empresa, on els alumnes aprenen directament l'ofici escollit per ells.

Els requisits per aprovar el programa consisteixen en assistir per separat a les tres àrees i aprovar-les. La titulació obtinguda per haver participat en el programa consisteix en un diploma amb la nota final i les hores assistides. A l'expedient acadèmic de l'alumne apareixen les notes de les assignatures que s'han aprovat.

Actualment la formació específica a la que poden optar els alumnes és la següent: lampisteria, electricitat, mecànica, electromecànica, jardineria, xapa i pintura, mecànica vaixells, fusteria alumini, fusteria, construcció i col·locació de cuines.

El tipus de formació s'elegeix en funció de les demandes que realitzin els alumnes.

Normalment el nombre d'alumnes per curs és d'un total de set.

Anem a fer ara un petit resum dels usuaris del programa des dels inicis del mateix. Pel primer curs 2005/06 varen participar set alumnes (cinc al·lots i dues al·lotes) tots ells amb quinze anys en iniciar.

Cursos	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Alumnes	7	7	7	5

Com podem veure des de que va començar aquest programa, el nombre d'alumnes s'ha mantingut estable, en aquest darrer curs hi ha hagut una petita davallada de dues persones.

Una vegada els alumnes han complit els 16 anys, es realitzen sessions d'orientació laboral, se'ls presenten els cursos PQPI i se'ls acompanya a fer la preinscripció pertinent. Existeix també un treball amb les famílies i els alumnes conjuntament per poder ajudar-los a orientar-los davant el seu futur formatiu.

Dels alumnes del present curs, un seguirà amb l'Alter el proper curs ja que encara té 15 anys, els altres quatre s'han preinscrit als programes de qualificació professional inicial (PQPI).

Com es comprova, encara que el programa Alter s'hauria de considerar com a darrera opció dins el sistema educatiu, els alumnes que el cursen gaudeixen de les oportunitats i opcions necessàries per incorporar-se al món laboral una vegada adquirida la corresponent formació. Això els permet iniciar-se en la vida laboral en igualtat de condicions davant els seus companys i preparats per dur-la a terme amb èxit. Considerem que el programa Alter és una molt bona oportunitat de la que disposen els joves d'Alaior per no quedar exclosos del mercat laboral.

Programes externs

- Grup socioeducatiu

Aquest grup format per les regidories de Cultura i Joventut, Serveis Socials, els diferents centres educatius del poble (caps d'estudis i caps d'orientació) es reuneixen de forma mensual al Centre Cívic de Santa Rita. L'objectiu d'aquestes reunions és poder fer feina conjuntament i en xarxa per a solucionar els problemes que sorgeixen en el dia del món educatiu dins el poble. També vol ser una ajuda per apropar els serveis socials als centres educatius així com per realitzar un seguiment de casos susceptibles de risc social als mateixos.

Pensem que és molt positiu per al millor funcionament de l'educació a Alaior l'existència d'aquest grup que vetlli pels interessos i el benestar dels fiets i joves del municipi. Per tant considerem que la seva feina ha de seguir com fins ara i felicitem als responsables del grup per haver creat un servei d'aquest tipus.

Resum del capítol

Actualment Alaior compta amb un percentatge satisfactori de matriculats en educació infantil en relació amb la resta d'Espanya; aquest percentatge és comparable amb el dels països nòrdics.

L'augment de la població pels factors demogràfics ha ocasionat als llarg dels darrers anys l'augment de la població escolar d'educació de segon cicle d'infantil i d'educació primària, i ha afectat amb més intensitat, com es d'esperar, a l'escola pública. Un tant per cent elevat de famílies estan descontentes amb les instal·lacions de l'escola pública. En canvi, la majoria d'alumnes enquestats no mostren opinions negatives sobre aquest tema.

La població escolar d'educació secundària ha davallat, degut sobretot a generacions anteriors de primària que presentaven poblacions escolars més baixes; tot i així, els resultats d'aprovat són òptims. Les matrícules de l'educació postobligatòria (batxiller i cicles formatius) es corresponen amb el nombre de promocions d'educació secundària. Els cicles formatius són l'opció menys elegida pels estudiants alaiorencs.

Volem esmentar també els programes duts a terme per l'IES públic dirigits a millorar la qualitat educativa; són sobretot programes de compensació educativa per als alumnes que presenten diferents tipus de mancances i necessitats. També programes externs que ajuden a crear una xarxa de comunicació entre els diferents agents interessats.

Destacam, per últim, les percepcions positives dels agents educatius (pares i alumnes) sobre la qualitat de l'ensenyament.

Mapa escolar i projecció de creixement

Dins el municipi d'Alaior conviuen una escoleseta de 1r cicle d'infantil, una escola pública d'infantil i primària, una escola concertada d'educació infantil, primària i secundària i un IES públic de secundària i educació postobligatòria. A continuació exposem l'estructura ²⁵ de cada un d'aquests centres. També tindrem en compte l'escola nova d'Alaior que obrirà les seves portes l'any 2009/10.

Escola, CP. Inspector Doctor Comas

Cursos	P3	P4	P5	1r	2n	3r	4t	5è	6è	Total
Línies (grup)	4 (una pertany a l'escola nova)	3	3	2	3	3	3	3	3	26 + 1 de escola nova
Total alumnes	64+20 de l'escola nova	57	75	51	56	69	64	74	72	582+20 de escola nova

Escola concertada La Salle

cursos	P3	P4	P5	1r	2n	3r	4t	5è	6è	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO	TOT AL
Línies (grup)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14
Total alumnes	24	19	16	24	14	24	21	24	18	28	18	26	23	279

²⁵ Aquesta informació de tots els centres educatius ha estat obtinguda de la Conselleria d'Educació de Menorca.

ES Josep Miquel Guàrdia

cursos	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO	1r BATX	2n BATX	Cicles Formatius PQPI	TOTAL
Línies (grups)	4	3	4	3	2	2	1	19
Total alumnes	66	71	65	66	55	29	12	364

L'oferta educativa de l'**escola nova** es la següent:

Educació infantil:

1 grup de 1r de segon cycle d'educació infantil **(P3)** amb 25 alumnes

1 grup de 2n de segon cycle d'educació infantil **(P4)** amb 25 alumnes

1 grup de 3r de segon cycle d'educació infantil **(P5)** amb 25 alumnes

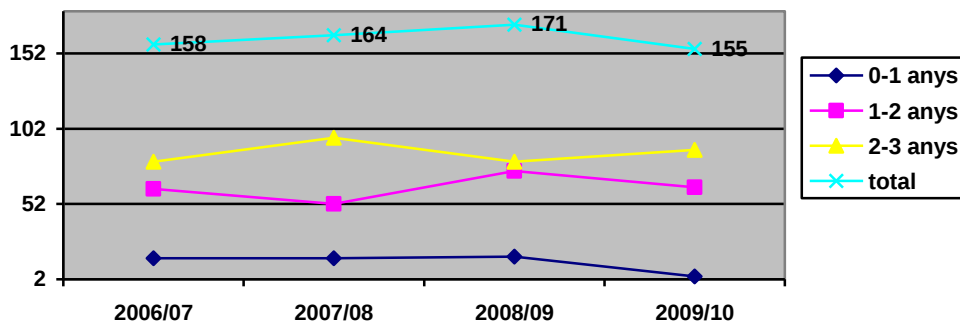
Educació primària:

1 grup de primer cycle d'educació primària **(1r i 2n de primària)** amb 22 alumnes
(11 de 1r i 11 de 2n)

1 grup de segon cycle d'educació primària **(3r i 4t de primària)** amb 22 alumnes
(11 de 3r i 11 de 4t)

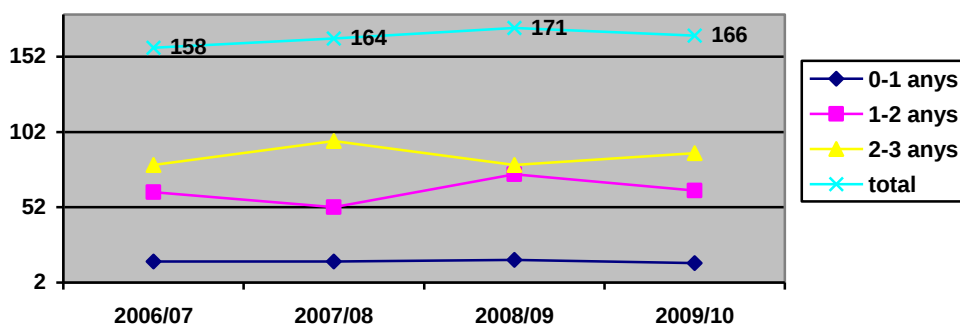
Projecció escolar fins l'any 2011/12 (infantil i primària) 2018/19 (secundària)

Evolució de la matrícula de 1r cicle d'infantil

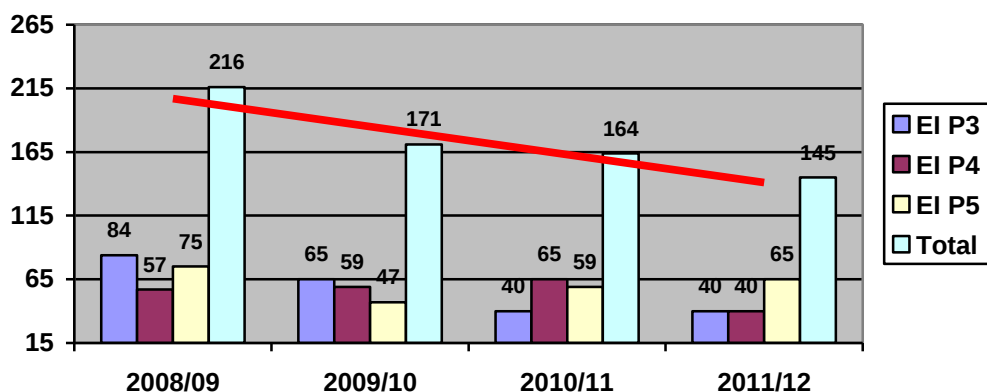

Per saber la tendència dels propers anys, analitzam com ha evolucionat en els darrers anys l'escoleta d'Infantil. L'evolució ha estat positiva, tot hi que podem observar una baixada de la matrícula al pròxim any, aquesta és provisional, la matrícula s'ampliarà en setembre i pensem que es mantindrà la tendència dels darrers anys, com podem veure al gràfic següent:

Projecció de creixement de la matrícula de 1r cicle d'infantil

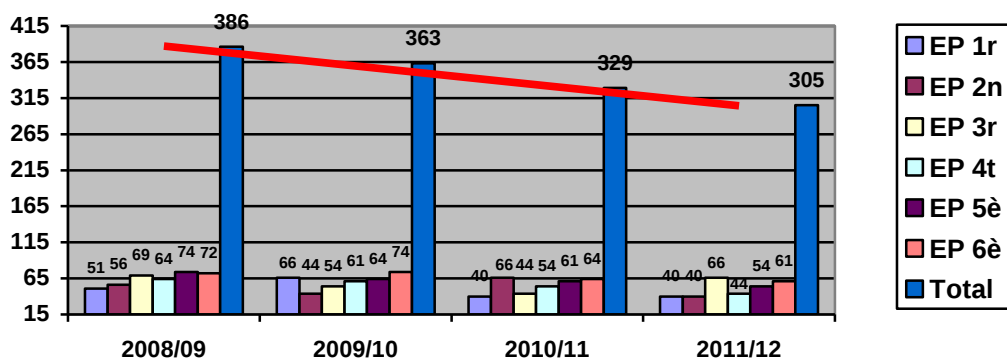

Projecció de la matrícula de 2n cicle d'infantil del CP Insp. Doctor Comas

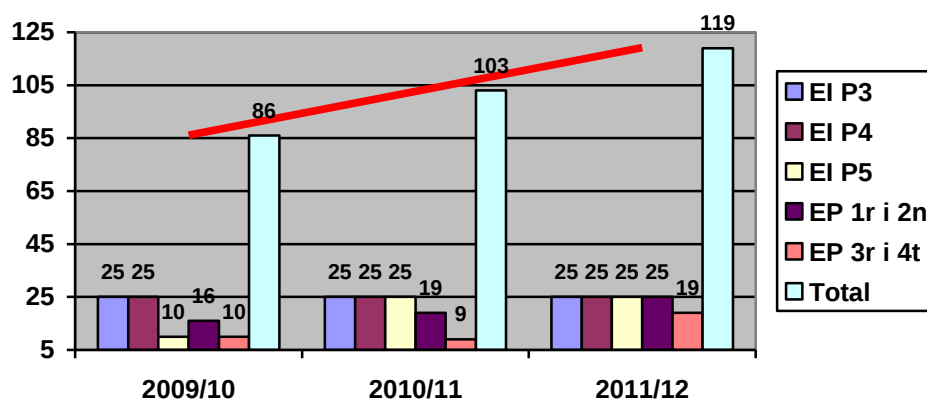
Les dades de la previsió són aproximades, al curs 2008/09 s'han tingut en compte els 20 alumnes de P3 que ja eren de l'escola nova, al següent curs escolar 2009/10 ja no pertanyeran Al CP I. Dr. Comas. Als pròxims 2 anys la massificació d'alumnes encara continuarà, fins el curs 2011/12 no s'aconseguirà tenir un mitjana de 40 alumnes per curs.

Projecció de la matrícula de primària del CP Insp. Doctor Comas

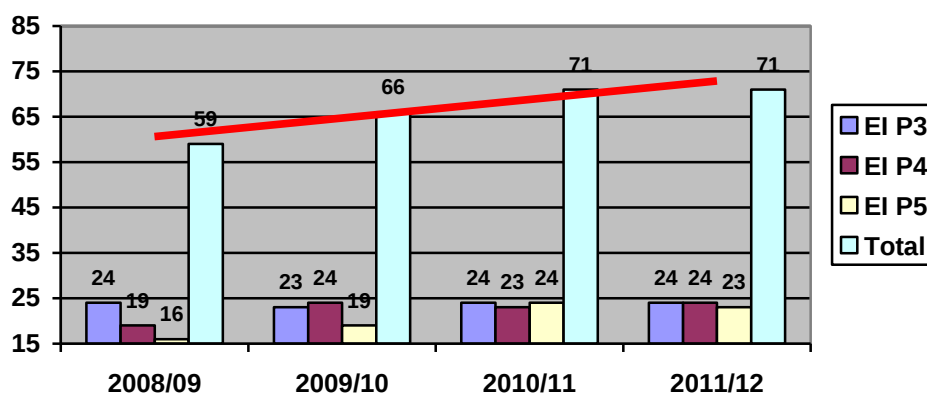
L'educació primària al CP Insp. Doctor Comas també com es d'esperar sofrirà una baixada de 27 alumnes de mitja per curs escolar.

Projecció de la matrícula de 2n cicle d'infantil i primària de l'escola nova

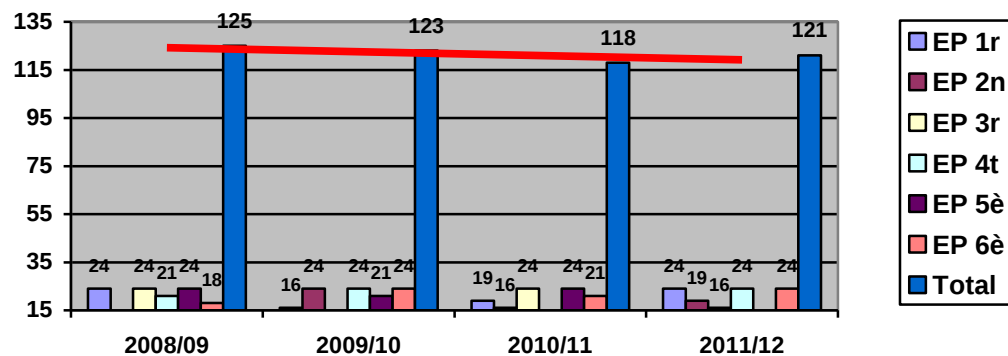
L'escola nova anirà omplint les seves aules, no serà fins el 2011/12 quan s'aconsegueixi una major estabilitat i valorar per consegüent l'afegit dels cursos de 5è i 6è d'educació primària.

Projecció de la matrícula de 2n cicle d'infantil de la Salle

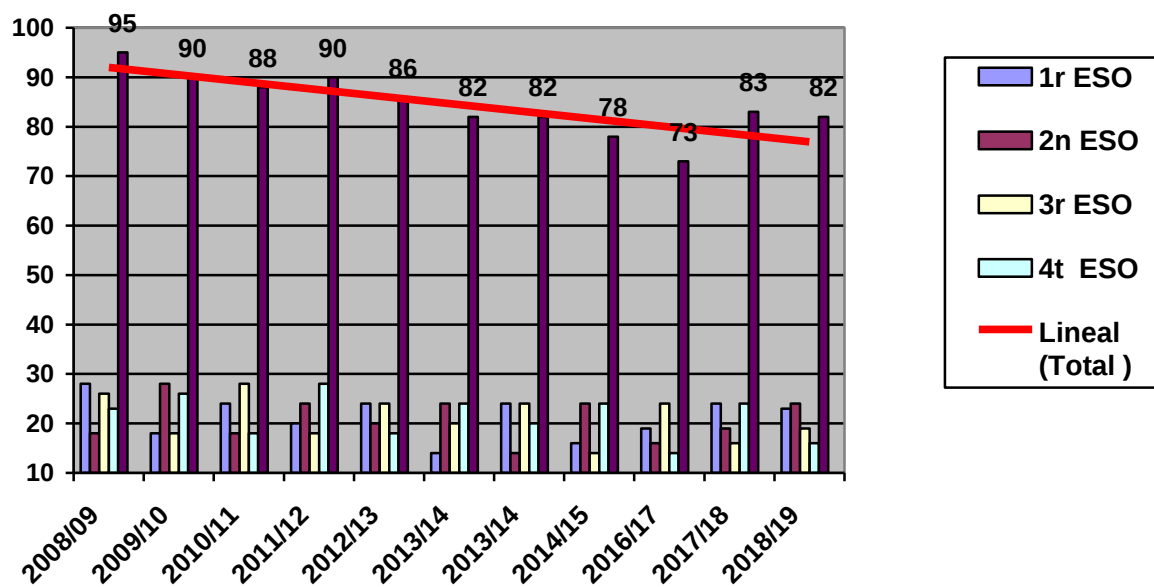
L'educació infantil a l'escola concertada creixerà al curs 2010/2011, després es preveu una estabilitat.

Projecció de la matrícula d'educació primària de La Salle

L'educació primària a l'escola concertada es mantindrà estable en els pròxims anys.

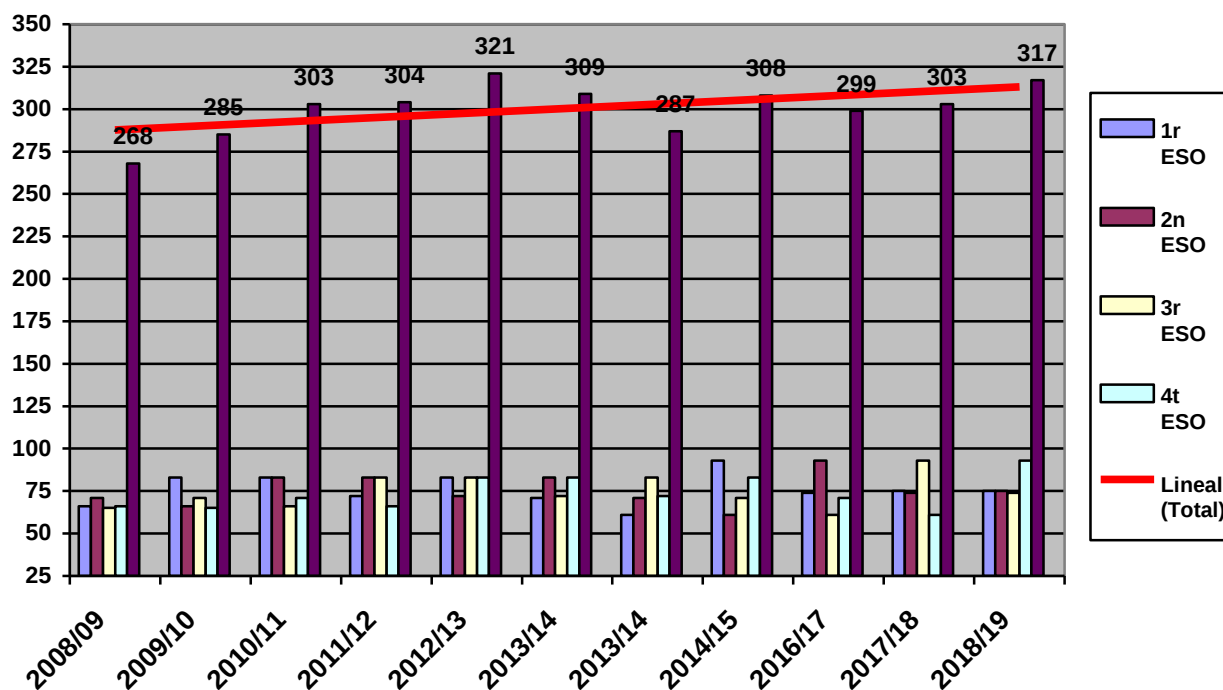
Projecció de la matrícula d'educació secundària de La Salle

Respecte a l'educació secundària a La Salle es produeix una tendència a la baixa.

En els propers cursos la ràtio es mantindran estables, a partir del curs escolar 2012/13 es produirà un petit davallament.

Projecció de la matrícula de l'IES del Josep Miquel Guàrdia

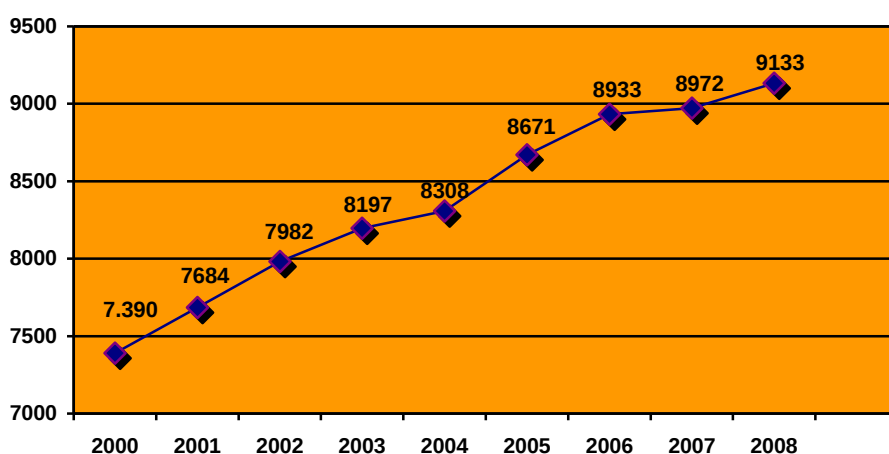
Al curs 2012/2013 es preveu un augment considerable de la població escolar.

Resum del capítol

El mapa escolar ens presenta unes ràtios no gaire normalitzades a l'escola pública, no tots els cursos presenten les ràtios pedagògicament correctes. L'escola concertada i l'IES públic en aquest aspecte estan més normalitzats. La projecció escolar realitzada a partir de dades objectives, ens mostra una estabilitat del primer cicle d'educació infantil, seguida d'una tendència a la baixa de les dues etapes educatives (infantil i primària) al CP I. Dr. Comas a causa de la inauguració de l'escola nova. L'escola concertada es mantindrà més estable amb fluctuacions. De l'institut públic destaquem l'augment del curs 2012/13.

Problemes detectats dels tres períodes educatius

L'augment demogràfic dels darrers anys degut a la massiva immigració ha afectat directament a l'educació formal i a la població escolaritzada, considerablement a l'escola pública I. Dr. Comas, i per tant a l'IES públic dificultant l'educació amb molt de sentits a nivell didàctic, cultural i lingüístic. També ha causat una problemàtica d'espai (insuficiència d'instal·lacions).

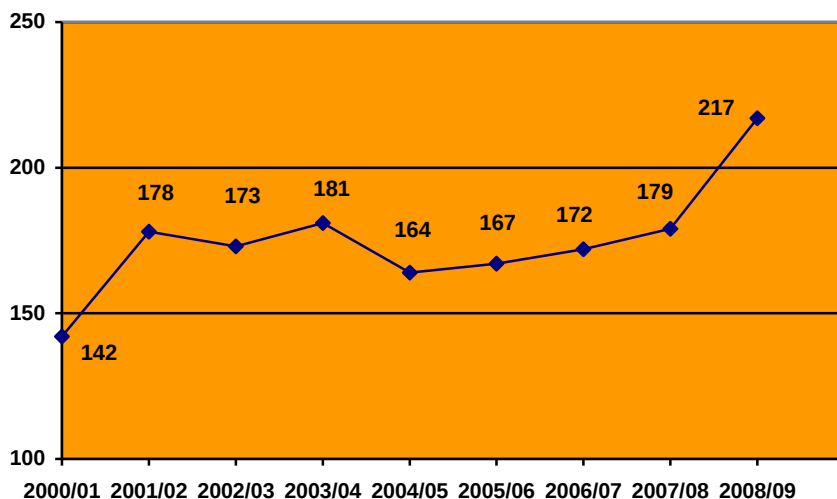
Després d'analitzar les dades anteriors, hem trobat quatre problemes dins aquestes etapes educatives:

- Massificació del CP. Insp. Doctor Comas i insuficiència d'instal·lacions
- Increment de la població escolar d'educació secundària dins l'IES públic
- Altres problemes a tenir en compte
- Problemes detectats a Cala En Porter

Massificació del CP. Insp. Doctor Comas i insuficiència d'instal·lacions

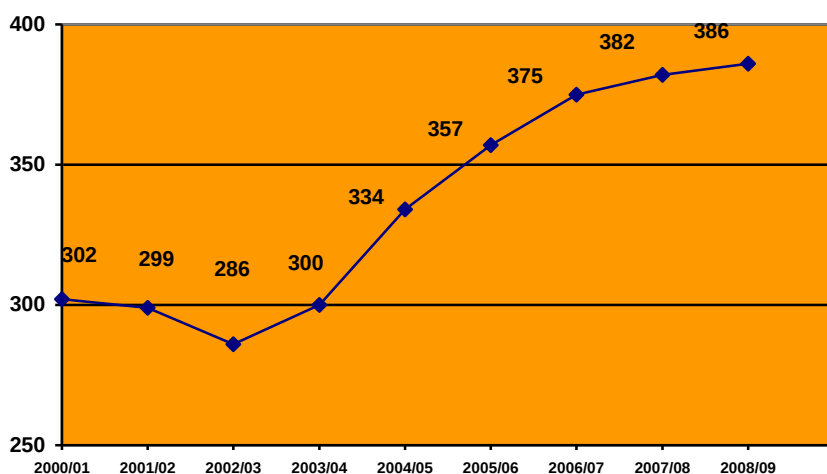
A continuació exposem l'evolució de la població total de l'escola pública discriminada per etapes educatives per demostrar el seu creixement.

Evolució de la població total d'educació infantil al CP I. Dr. Comas

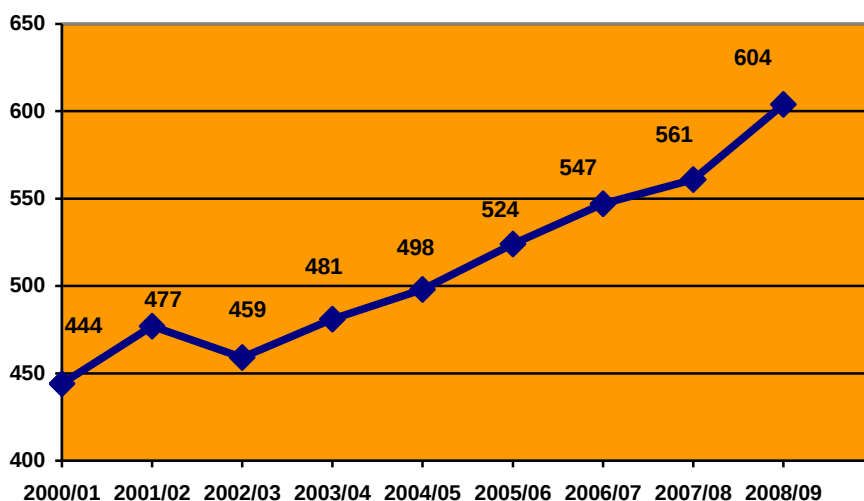
Com podem veure al gràfic, l'educació infantil dins l'escola ha tingut una pujada important aquest darrer any, amb un total de 217 alumnes (tenint sempre en compte els alumnes de P3 que ja eren de l'escola nova) tot i així, sense comptar aquests alumnes ens quedaria també una xifra elevada: 197 nins o nines dins el segon cicle d'educació infantil.

Evolució de la població d'educació primària al CP I. Dr Comas

L'educació primària dins l'escola és la que més ha patit aquesta aglomeració, la creixença de la població ha estat desmesurada, aquest darrer curs el nombre d'alumnes arriben als 386.

Evolució de la població escolar total al CP I. Dr Comas

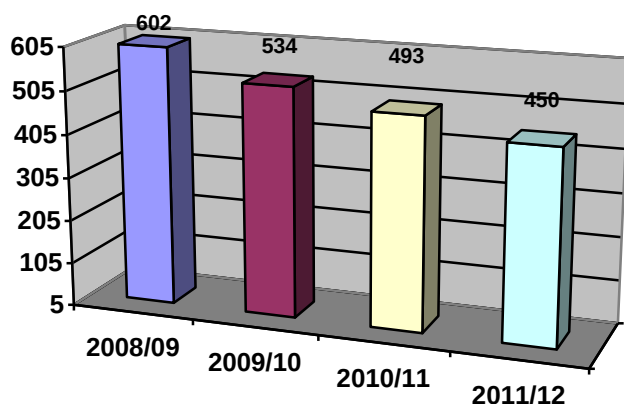

En 7 cursos escolars la població de l'escola pública ha augmentat 160 alumnes, això ha causat problemes a nivell intern, un problema relacionat amb l'acolliment de la diversitat, el qual el comentarem a un altre punt; i un altre problema derivat directament de l'aglomeració: manca d'instal·lacions del centre. Volem destacar en aquest punt, les mancances que pateix actualment el CP I. Dr. Comas.

- L'escola pública no té una aula pròpia que funcioni com a biblioteca
- No té una aula pròpia d'ordinadors, tan sols un espai habilitat.
- No té cap aula pròpia per fer reforços escolars.
- L'escola pública no té un laboratori.
- No té aules específiques per fer cap tipus de desdoblament, s'habiliten altres espais.
- L'escola pública no té aules específiques per a cada especialista.

Tot això degut a que s'han hagut d'habilitar aules prefabricades i ocupar algunes de les esmentades aules específiques per convertir-les en una aula-classe. Per fer front a aquesta problemàtica les autoritats van decidir la necessitat de construir una escola nova, que obrirà les seves portes l'any 2009/2010. Es preveu que el curs escolar 2011/12 la desmassificació del CP I. Dr. Comas. sigui una realitat.

Projecció de la població total del CP Insp. Doctor Comas

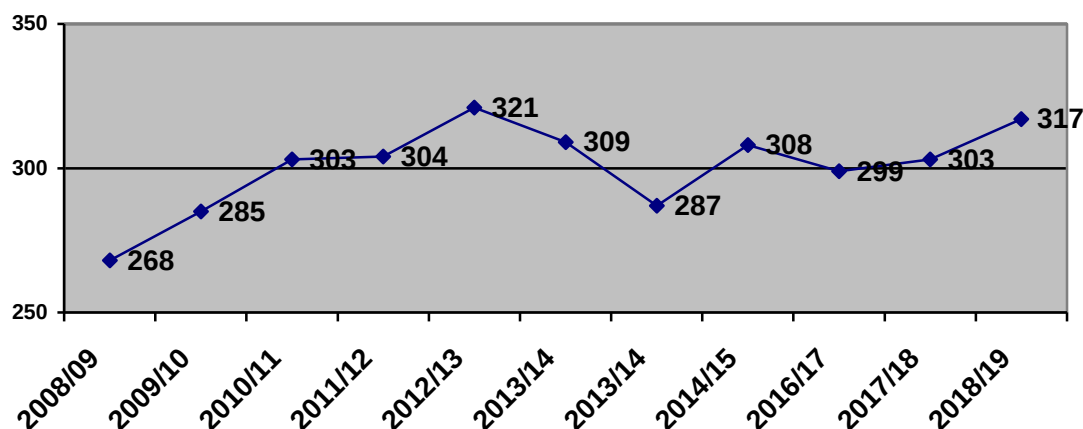
Hem de tenir en compte que això es la població total, i el problema el tenim en una etapa determinada. Que succeirà?

- A partir de l'any següent, una part dels alumnes que surten de l'escoleta ja aniran a l'escola nova (25 per l'any que ve) i això reduirà una línea. De 4 línees a 3 .
- El grup de P3 que ja formava part de l'escola nova, cursarà P4 allà, encara continuarà tenint 3 línees. Només 10 alumnes de P4 s'han matriculat a l'escola nova.
- El mateix passà en l'educació infantil de P5 i 1r d'educació primària, tan sols 16 alumnes assistiran l'any que ve a la nova escola. Y entre 3r i 4t ; 10 alumnes.

Es preveu que fins el curs 2010/11 no es repartiran equitativament els alumnes que surten del 1r cicle d'infantil entre les dues escoles públiques, en aquest any el P3 del CP I. Dr. Comas podrà aconseguir 2 línees. També els cursos d'educació primària, no serà fins aquest any que es preveu omplir les places previstes de l'escola nova. Així fins el curs 2011/12 al CP. I. Dr. Comas sofrirà encara mancances. Tot i així, a partir de l'any que ve quedaran espais buits, almenys una aula, la qual s'ha d'aprofitar per a les necessitats més urgents, com recordam aquesta escola no té un servei cap als nins i nines tan bàsic com una biblioteca, ni tan sols aules per fer desdoblaments, avui en dia importantíssims per la qualitat educativa.

Increment de la població escolar d'educació secundària dins l'IES públic

El problema anterior deriva directament a l'IES públic. L'increment de la població primària arribarà d'aquí uns anys a l'institut. Recordem el total de la projecció.

Com podem observar, al curs escolar 2013/14 es localitza l'augment més gran de població escolar, tot i que després la població s'estabilitzarà, al curs 2018/19 tornarà haver una crescuda. Això, ens fa reflexionar damunt la següent pregunta; es necessari l'ampliació de l'IES públic?

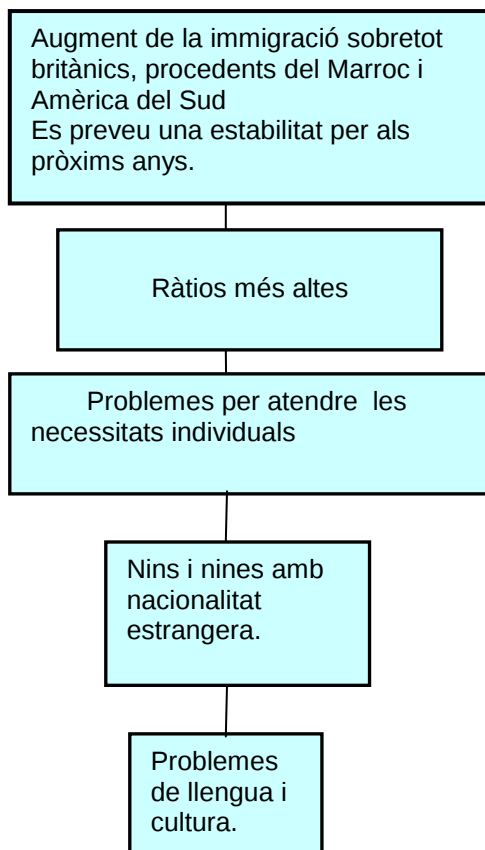
Des de una perspectiva pedagògica i per continuar amb la qualitat educativa, la nostra resposta és sí, per una sèrie de raons:

- El centre escolaritza col·lectius amb necessitats educatives de diverses tipologies (alumnes amb discapacitats, alumnes procedents de diferents regions amb llengua i cultura diferent, alumnes procedents de famílies en problemes econòmics i socials, alumnes absentistes, etc.)
- La filosofia del centre i la seva metodologia es caracteritza per mantenir ràtios moderades (17 alumnes per mitja), grups heterogenis i desdoblaments amb activitats de reforç.
- Els resultats de l'IES , són millorables però significatius :

	IES Josep Miquel Guàrdia	Mitjana Illes Balear
Promocionen a 1r ESO	84%	72%
Promocionen a 2n ESO	81%	69%
Promocionen a 4t ESO	80%	62%
Promocionen a 5è ESO	81%	70%

L'ampliació de l'IES afavoreix la qualitat educativa, la reducció de les ràtios ajuda considerablement a atendre les necessitats individuals.

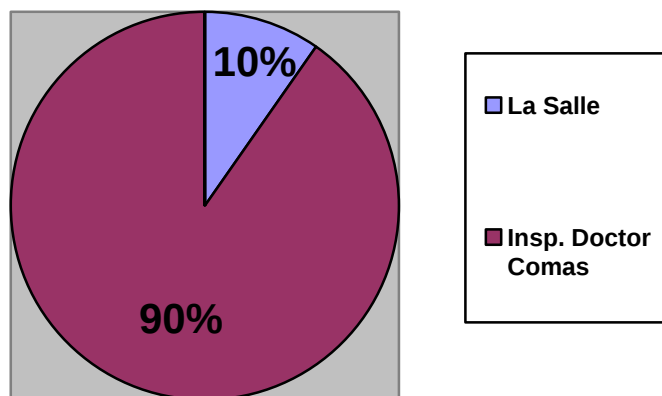
Altres problemes a tenir en compte

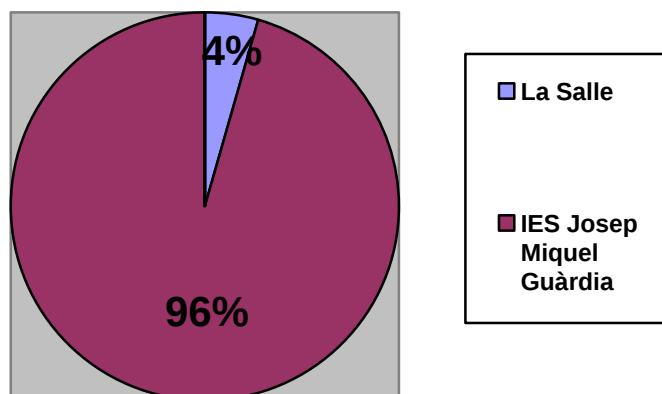
Aquests problemes han estat detectats a totes les etapes educatives d'Alaior, amb més intensitat a l'ensenyança pública, si afegim la falta d'espai i aquesta necessitat actual resulta més complicat poder atendre als alumnes amb la qualitat necessària.

Per això, volem tenir en compte algunes referències sobre els alumnes immigrants dins el centre educatiu i els alumnes amb necessitats educatives especials dins l'escola. Aquests aspectes són indispensables per a la millora de l'educació formal dins un municipi perquè aquests alumnes en perill d'exclusió social són a vegades els més afectats quan hi ha una saturació d'alumnat com és el cas de l'escola pública del municipi que ja hem comentat abans.

Alumnes immigrants curs 2008/09 dins els centres educatius²⁶

Percentatge d'alumnes immigrants d'Educació Infantil i Primària per centre

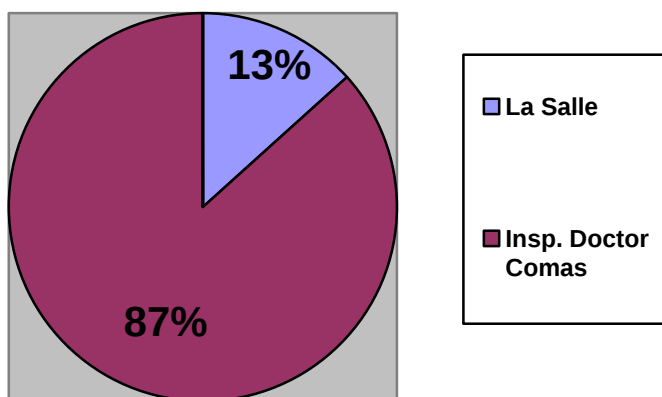

Percentatge d'alumnes immigrants d'Educació Secundària per centre

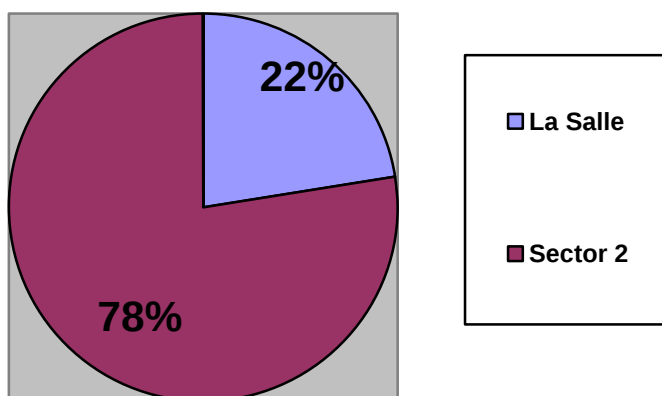
Com podem observar en els gràfics anteriors hi ha una gran diferència entre el centre concertat i el públic. CP I. Dr. Comas acull al 90% de la població escolar immigrant d'educació infantil i primària, l'IES ho fa amb un 96% de la població immigrant d'educació secundària, tota dos en comparació amb l'escola concertada La Salle. Destacar per últim que les nacionalitats amb més nombre de població escolar, tant a educació infantil, primària i secundària són: marroquí, britànic i equatorià, el que suposa un problema amb la llengua i també amb els costums socials propis de cada nacionalitat. Això és una realitat a la que dia a dia els professionals de l'educació han de fer front.

²⁶ Percentatge elaborat gràcies a les dades proporcionades des de la Conselleria d'Educació de Menorca.

Alumnes amb necessitats educatives especials curs 2008/09 ²⁷

Percentatge d'alumnes amb necessitats educatives especials d'Educació Infantil i Primària per centre

Percentatge d'alumnes amb necessitats educatives especials d'Educació Secundària per centre

Respecte al alumnat amb necessitats educatives especials la diferència entre el centre públic i el concertat també està present. Però, hem tenir en compte el nombre d'alumnes total de cada centre escolar. En els centres públics hi ha més alumnes que en al centre concertat i, per tant, més alumnes immigrants i amb necessitats educatives especials, tot i així, la diferència és considerable.

²⁷ Percentatge elaborat gràcies a les dades proporcionades des de la Conselleria d'Educació de Menorca.

Necessitats educatives formals detectades a Cala en Porter

Cala en Porter ²⁸és el nucli de població que més ha crescut respecte al nucli urbà d'Alaior, com s'ha puntualitzat anteriorment, el creixement ha estat de 500 habitants des de l'any 1996 fins al darrer juny de cens consultat. La majoria d'habitants d'aquest nucli són famílies de nacionalitat britànica. Aquest creixement ha afectat directament l'educació d'Alaior.

Evolució dels alumnes de Cala en Porter dins l'escola pública del Doctor Comas

cursos	P3	P4	P5	1r	2n	3r	4t	5è	6è	Total
2004/05	0	0	2	4	10	2	2	5	3	46
2005/06	4	0	4	3	5	4	5	4	3	43
2006/07	1	3	0	2	5	5	5	6	4	52
2007/08	1	2	3	2	3	5	6	7	3	57
2008/09	6	0	2	4	2	4	5	6	11	74

Com podem veure al quadre, l'evolució ha estat positiva. En els darrers 4 anys la població escolar de Cala en Porter dins l'escola pública ha augmentat en 28 alumnes. Aquest darrer any, l'escola acull 74 nins i nines de Cala en Porter i L'IES Josep Miquel Guàrdia ²⁹ 18 alumnes.

Respecte a l'escola concertada La Salle i l'escola infantil des Pouet, no hi ha suficients alumnes de Cala en Porter perquè les dades siguin significatives, hem de tenir en compte que molts de nins i nines acudeixen al centre infantil de Sant Climent o instituts de Maó. Però, tot i això, dins el nucli educatiu urbà d'Alaior hi participen un centenar de nins i nines de Cala en Porter, com es comprova, és una xifra important.

²⁸ Només hem tingut en compte Cala'n Portes dins Alaior i no altres nuclis; per el seu gran creixement en els darrers anys i la quantitat d'alumnes estrangers que assisteixen a les escoles del nucli urbà d'Alaior.

²⁹ Només s'han pogut aconseguir dades d'aquest darrer any.

Així sorgeixen una sèrie de problemes, un més relacionat amb la comunicació del nucli urbà d'Alaior i Cala en Porter i un altre problema més educatiu.

El primer problema, més concretament; el transport, el subdividirem amb dos preocupacions totalment distintes:

- El transport escolar
- El transport públic Cala en Porter- Alaior

El transport escolar és un servei indispensable per a aquest alumnat que es troba dins un radi superior a tres quilòmetres del centre escolar de referència. Actualment a Alaior el nombre oscil·la entre 100-130 alumnes que utilitzen aquest servei, el problema radica que tan sols, per llei hi pot haver un viatge d'anada i de tornada una mateixa hora, l'inconvenient és que els alumnes surten a dues hores distintes depenent de si assisteixen al menjador o no. El servei de transport només fa un viatge (a l'hora, després de dinar, no abans) per tant, Què passa amb la resta de nins i nines que no es queden a dinar?

Com aquest problema és molt difícil de resoldre, haurem de tenir en compte en un futur pròxim la inauguració de l'escola nova (si cap alumne no contracta el servei de menjador) hi haurà la possibilitat que passi un altre autocar? Podrà aquest autocar anar a cercar els alumnes que no es queden a menjador al Inspector Doctor Comas?

Aquestes són les preguntes que hem de contemplar dins aquest punt, perquè les petites coses fan les grans, i com a ciutat educadora hem d'intentar resoldre aquests conflictes que afecten directament a la comunitat educativa d'un poble. Destacant que la població amb més necessitats econòmiques i socials compta amb una subvenció econòmica pel menjador, que molts dels afectats no coneixen aquesta informació.

El transport públic Cala en Porter - Alaior és una qüestió que gairebé es podria tractar com un tema general, però és important analitzar-ho des de l'educació formal perquè en certa manera els hi afecta directament.

Aquest nucli presenta moltes mancances a nivell general, si parlem de població escolar, els nins i nines de Cala en Porter que assisteixen a una escola dins el nucli urbà d'Alaior, no tenen cap recurs proper fora de l'escola; a Cala en Porter, recientment s'ha posat en marxa una biblioteca gestionada per la mateixa associació de veïns, tenint en compte la població escolar que ha crescut en aquests darrers anys i recalcant el problema de la mobilitat, és a dir, la inexistència d'un transport públic que uneixi els dos nuclis, la biblioteca és insuficient. En aquest punt ens hauríem de demanar tots; Els nins i nines de Cala en Porter tenen el recolzament necessari fora de l'escola?

Aquesta pregunta ens duria cap el que considerem el segon problema de caire més didàctic i instrumental:

- Dins l'escola
- Fora de l'escola

Dins l'escola, la majoria d'alumnes d'aquest nucli són estrangers, el que genera problemes interns dins la institució escolar. Pel que fa, a fora de l'escola ens referim a suports dirigits als estudiants una vegada acabat el període lectiu, així Cala en Porter presentaria una debilitat important respecte en aquesta qüestió.

Resum del capítol

L'escola pública d'Alaior s'ha vist afectada pel creixement de la població, afectada no tan sols a nivell d'infraestructures, també s'ha vist desbordada per altres problemes de caire didàctic, cultural i lingüístic. L'escola pública no gaudeix de molts espais educatius imprescindibles com la biblioteca o aules per a especialistes. Aquesta massificació es pretén solucionar amb l'escola nova, però no serà fins el curs 2011/12 quan sigui més propera la desmassificació; tot i així, des de l'any que ve l'escola ja disposarà d'una aula més. Tampoc podem deixar de banda el problema referent a l'alumnat immigrant i al que presenta necessitats educatives especials. Aquests aspectes són difícils de resoldre òptimament en el si d'una escola massificada. El problema següent és la necessitat d'ampliació de l'IES públic si es vol conservar la dinàmica i filosofia del centre, conservant els seus resultats.

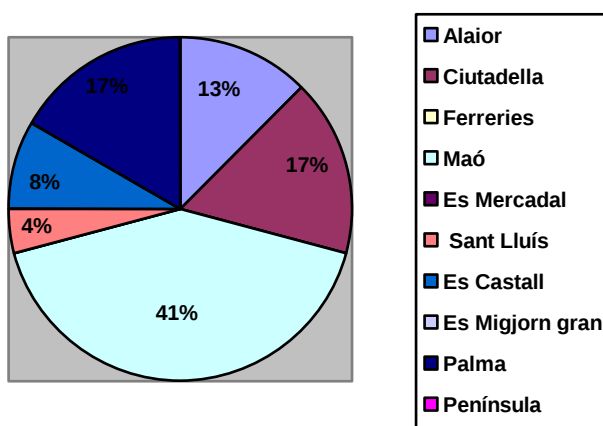
Respecte de Cala en Porter destaquem els problemes més relacionats amb la mobilitat com a nexa d'unió entre Alaior i Cala en Porter i la manca de recursos en aquest nucli de població, que ocasionen problemes educatius en tots els sentits.

EXTENSIÓ UNIVERSITÀRIA D'ALAIOR

Alaior com poble universitari (Extensió Universitària d'Alaior) actualment oferta 10 estudis universitaris: infermeria, mestre d'educació especial, educació social online, dret, ciències policials, A.D.E, mestre d'educació infantil i ciències empresarials, per una altra banda posa a disposició dels ciutadans, la universitat oberta de majors i l'accés per a majors de 25 anys.

Estudis Universitaris

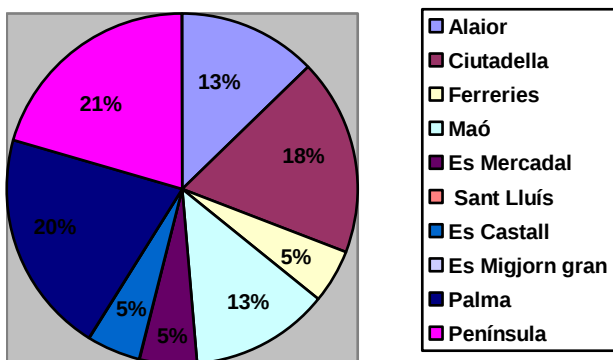
A continuació revisarem els 5 estudis universitaris ³⁰amb més matrícula, ja que la resta, la seva matrícula és molt baixa. En primer lloc la carrera d'infermeria.

El total de matrícules d'infermeria al curs 2002/03 va esser de 24. Un 13% de matriculats són del municipi d'Alaior. Maó es la ciutat amb més matriculats .

Matrícula d'infermeria per municipis curs 2002-03

³⁰ Per fer comparativa entre dos anys, hem agafat el primer curs del qual consten dades de referència i per suposat el darrer curs escolar. Aquestes dades estan obtingudes de la mateixa extensió Universitària d'Alaior.

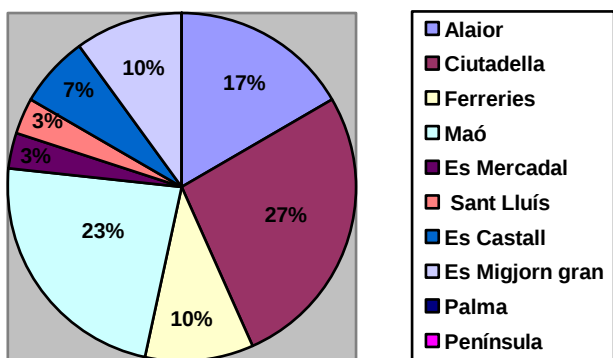

En aquest darrer curs, la matrícula total d'alumnes ha augmentat a 39 matriculats; Alaïor continua amb el 13% de matrícules mentre que els alumnes de la Península obtenen el percentatge major juntament amb Palma i Ciutadella.

Matrícula d'infermeria per municipis curs 2008-09

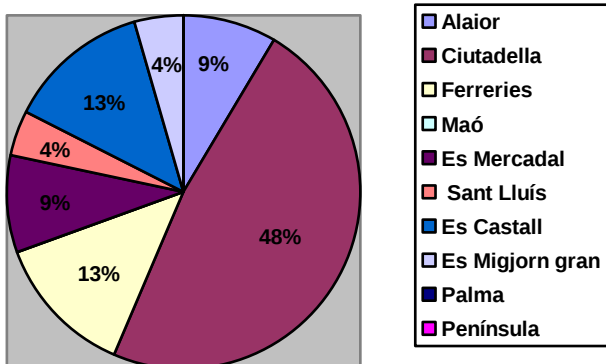
Destacar dels estudis d'infermeria, la quantitat de gent que aquest darrer any ha estudiat i és de Palma o de la Península. Alaïor es col·loca al 4t lloc respecte a alumnes matriculats.

MESTRE D'EDUCACIÓ ESPECIAL

El nombre de matriculats d'aquesta especialitat de mestre ascendeix a 30. Un 16% dels matriculats pertanyen a Alaïor; els pobles amb més matriculats són: Ciutadella i Maó.

Matrícula de mestre d'educació especial curs 2004-05

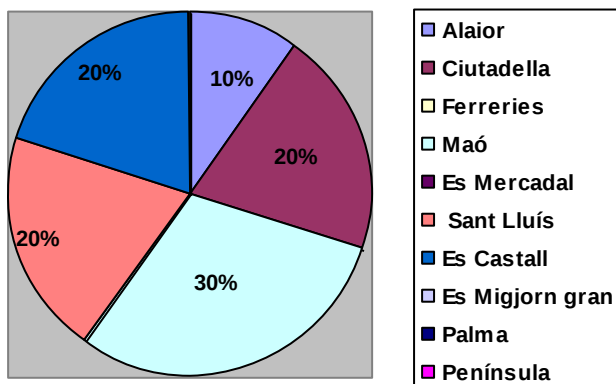

Des de el curs 2004/05 aquests estudis de mestre han variat discontinuament, ja que a partir del 2005 varen pujar fins i tot arribar a 65 matriculats, aquest darrer curs, és el curs any menys matriculats. Tan sols 23. Un 9% són habitants d'Alaior, Ciutadella ocupa gairebé la meitat dels matriculats.

Matrícula de mestre d'educació especial curs 2008-09

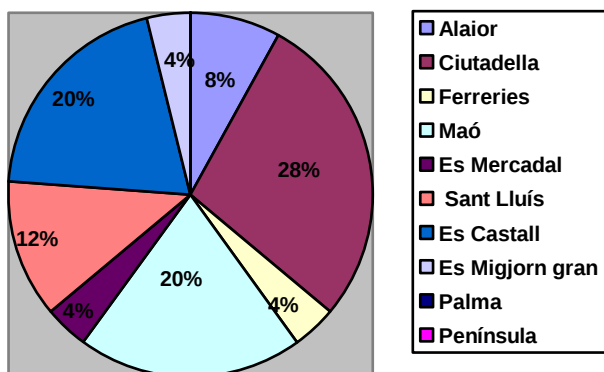
Ciutadella es col·loca en el primer lloc dels estudis d'educació especial mentre que hi ha pocs alaiorencs matriculats. Destacar la creixuda de gent matriculada d'un any a l'altre.

DRET

La matrícula d'aquests estudis a l'any 2005-06 era de tan sols 10 persones, només una d'Alaior hi participava. Maó era el municipi amb més matrícula

Matrícula de dret curs 2005-06

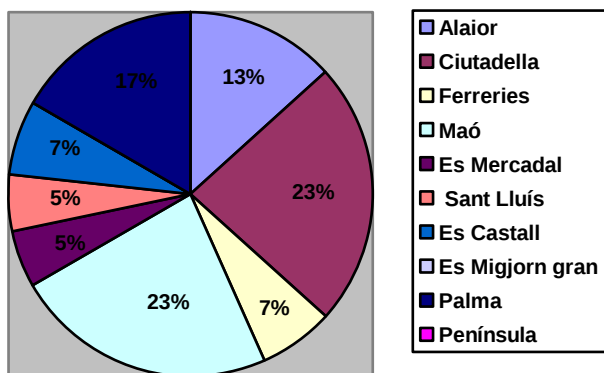

La matrícula de dret en aquests darrers anys augmenta considerablement fins arribar a 25 matriculats. Alaior manté la tendència baixa; Maó i Ciutadella són els municipis amb més inscrits en aquesta carrera universitària.

Matrícula de dret curs 2008-09

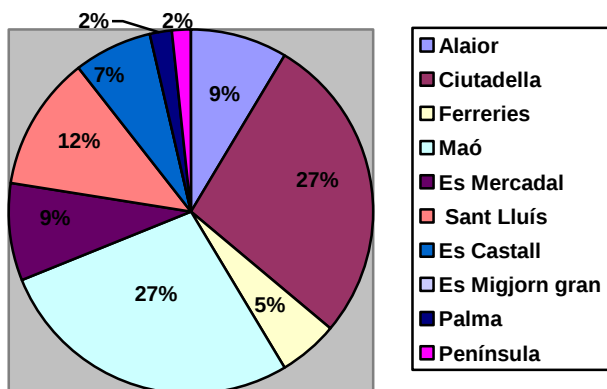
Aquesta carrera sembla que té poca incidència per als estudiants d'Alaior. Volem destacar la influència a altres municipis ja que la matrícula ha augmentat.

MESTRE D'EDUCACIÓ INFANTIL

La matrícula del passat curs era d'un total de 59 alumnes. Maó i Ciutadella són els municipis amb més matriculats seguit de Palma (17%) i Alaior (13%).

Matrícula de mestre d'educació infantil curs 1998-99

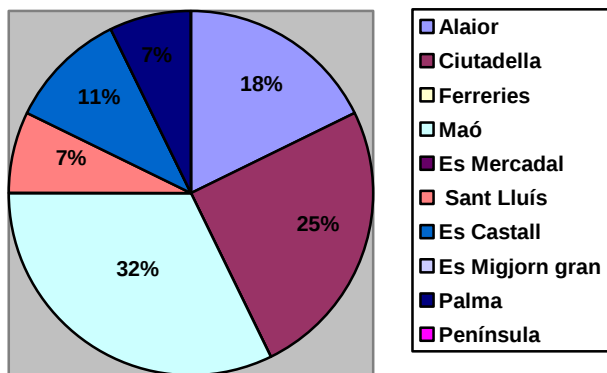

Aquest darrer curs s'ha mantingut el total de matriculats. És important destacar la baixada dels alumnes del municipi d'Alaior i també del municipi de Palma

Matrícula de mestre d'Educació Infantil curs 2008-09

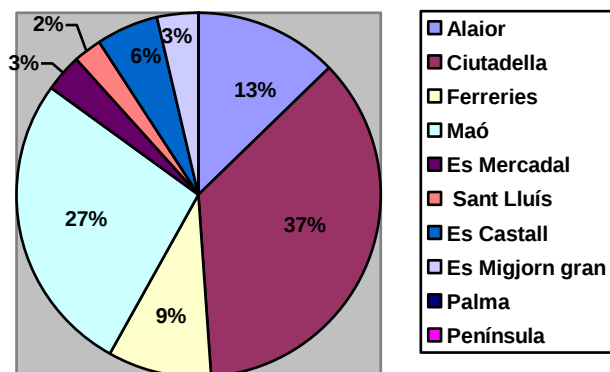
Aquesta carrera universitària ocupa el segon lloc quant a alumnat matriculat, té gran incidència a Maó i Ciutadella, però per als joves d'Alaior, com podem veure al gràfic aquest darrer curs ha estat insignificant.

CIÈNCIES EMPRESARIALS

Al primer any (1998-99) la matrícula era de 28 matriculats. Un 18% d'aquests alumnes pertanyen a Alaior, una quantitat prou significativa.

Matrícula de ciències empresarials curs 1998/09

Del primer curs fins aquest darrer la creixuda de matricules és molt important: 86 alumnes matriculats. Ciutadella i Maó tornen ésser els municipis amb més matrícula, seguit d'Alaïor.

Matrícula de Ciències empresarials curs 2008/09

Ciències empresarials és l'estudi amb més matrícules per part de tots els municipis de Menorca, seguit de mestre d'educació especial i infermeria. Si ho analitzam podrem veure que aquestes carreres estan molt lligades a les necessitats laborals de l'illa. Per altra banda, si ens fixem amb les gràfiques amb el nombre d'alumnat matriculat que és d'Alaïor, ens adonarem que ocupa normalment un 3r o 4t lloc darrera sempre de Ciutadella, Maó. Si tenim en compte els habitants Alaïor se situaria al lloc correcte, però hem de pensar que la extensió universitària està dins el poble, i això hauria d'influir més als joves del municipi.

Universitat Oberta de Majors UOM

La universitat oberta per a majors, es va posar en marxa l'any 1998.

L'objectiu principal quan es va crear la UOM consistia a crear un projecte educatiu específic per a aquest sector de població que s'emmarqués dins el nou paradigma de l'aprenentatge al llarg de tota la vida. Un projecte que no solament millorés els coneixements de la gent gran, sinó també la seva qualitat de vida a tots els nivells. La UOM es dirigeix a persones majors de 55 anys o persones prejubilades amb estudis primaris. Per aquest col·lectiu s'ofereixen molt de programes i activitats.

Una de les avantatges d'aquest programa apart dels aprenentatges que assoliran els seus alumnes, és el de proporcionar a aquest col·lectiu de gent gran una nova

motivació per a les seves vides, així, la UOM els hi ofereix l'oportunitat que descobreixin per ells mateixos que mai és tard per aprendre una cosa nova i que gràcies a aquest fet poden sentir-se molt útils dins una societat que els sol relegar a un segon pla quan deixen d'estar en actiu.

Les dades de les que disposen estan compreses entre els cursos corresponents a l'any 2003- 2004 fins a l'actual:

Cursos	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Alumnes	31	33	38	43	49	60

L'augment de la matrícula d'aquest alumnat tan especial ha crescut considerablement. Encara que no sigui massa elevat de curs en curs, el creixement any rere any és una realitat.

Accés a la universitat per a majors de 25 anys

A continuació una evolució del nombre de persones que hi participen des de l'any 2005 fins aquest darrer any; on es contempla una evolució favorable, cada any augmenta un poc més fins arribar a un total de 42 participants.

Cursos	2005	2006	2007	2008	2009
Alumnes	26	28	31	36	42

La societat globalitzada i la creixent importància dels serveis, la informació, la tecnologia i les innovacions provoca requisits i competències noves. Per aquest motiu l'ensenyament i la formació universitària es presenten com elements indispensables per millorar la competitivitat i productivitat de les economies i l'eficàcia del mercat de treball. La crisi econòmica actual també provoca en les

persones la necessitat de formar-se novament per poder afrontar amb moltes més garanties d'èxit aquestes situacions adverses. Això ha de provocar la reflexió personal per part de la gent que ha d'entendre que formar-se és una necessitat (en aquest cas matriculant-se a la universitat) per afrontar amb més força les conseqüències d'un mercat de treball de cada vegada més competitiu i exigent.

Resum del capítol

Fem referència dins aquest apartat a l'extensió universitària d'Alaior que pertany a la Universitat de les Illes Balears (UIB). Actualment a la seva seu es poden cursar deu carreres, així com accedir als cursos de la Universitat Oberta de Majors (UOM) i dur a terme la prova d'accés als estudis universitaris per a persones de més de vint-i-cinc anys.

A continuació, hem fet un repàs al nombre d'alumnes a les carreres amb més matriculats, que són aquestes:

1. infermeria
2. educació especial
3. dret
4. educació infantil
5. ciències empresarials

Analitzant el nombre d'inscrits a cada una d'aquestes carreres, comprovam que els alumnes d'Alaior suposen el tercer lloc per darrere dels que provenen de Maó i Ciutadella. Les dades es corresponen al que caldria esperar per l'extensió de cada una de les poblacions. En aquest punt, llancem una petita reflexió que té a veure amb la importància de la seu universitària dins el poble. Som de l'opinió que pel fet d'estar situada a Alaior hauria de servir com a reclam per a la joventut del poble i, d'aquesta forma, augmentar el nombre de matriculats que hi resideixen.

Plantegem dues preguntes que tenen a veure amb l'adequació de les seves instal·lacions, així com si la seu es tracta o no d'un espai prou socialitzat i que convidi a l'estudi i la vida universitària.

Finalment, oferim les dades de les matrícules dels darrers cursos de la UOM i de l'accés a majors de vint-i-cinc anys, en què es comprova l'augment constant en el nombre d'alumnes.

Escola d'Adults d'Alaior

Les escoles d'adults, en general compleixen una sèrie de funcions molt importants per la nostra societat.

Objectius més generals:

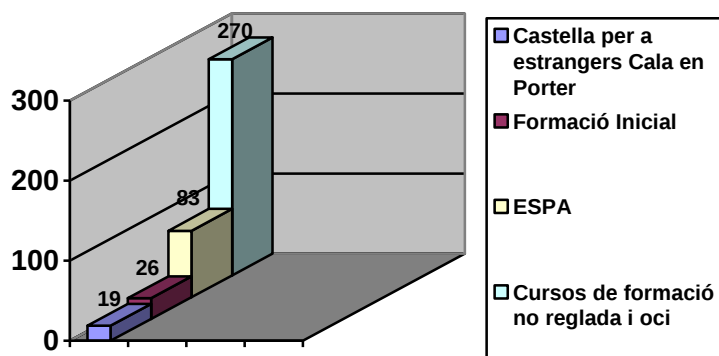
- Cobrir les mancances de la població que ja no pot accedir a l'educació formal.
- Fomentar l'educació permanent per a tothom.
- Oferir un ventall de cursos d'educació no formal.
- Proposar alternatives diferents d'oci per a la gent adulta

Objectius més específics:

- Afavorir l'ensenyament a les persones amb més risc d'exclusió social.
- Donar eines per a la integració dins el municipi.
- Oferir implícitament un espai de socialització on es relacionen persones de diferents cultures.

Aquesta tasca a nivell de tota de l'illa de Menorca està tenint mol d'èxit, l'any passat les escoles de persones adultes dins tota Menorca impartien formació a unes 5.000 persones el que representa més d'un 5% de la població total. Destacar aquesta dada perquè no és fàcil aconseguir aquesta xifra.

Com a visió general de tota l'escola d'adults aprofitem per mostrar aquestes gràfiques, però en aquest punt del treball volem analitzar amb més profunditat l'ESPA (estudis de secundària per a persones adultes) com estudi reglat.

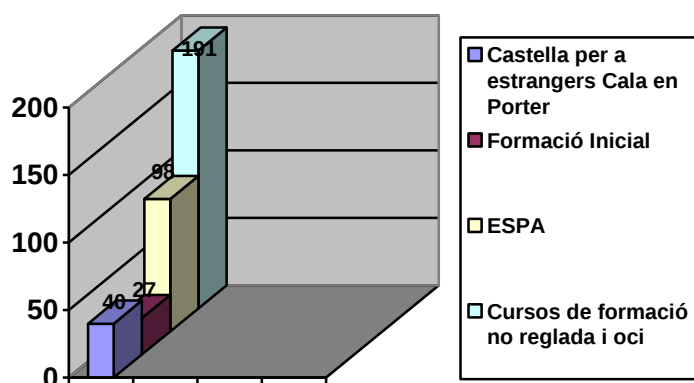

Total d'alumnes matriculats: **338**

Total d'alumnes d'ESPA : **83**

24,5% de la població matriculada

Matrícula de l'escola d'adults d'Alaior, curs 2003/04

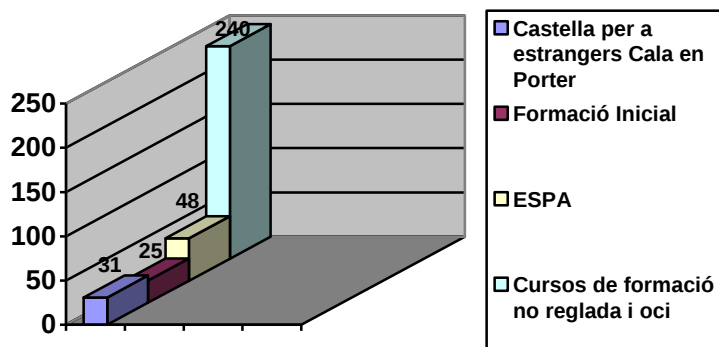

Total d'alumnes matriculats: **356**

Total d'alumnes d'ESPA : **98**

28% de la població matriculada

Matrícula de l'escola d'adults d'Alaior, curs 2004/05

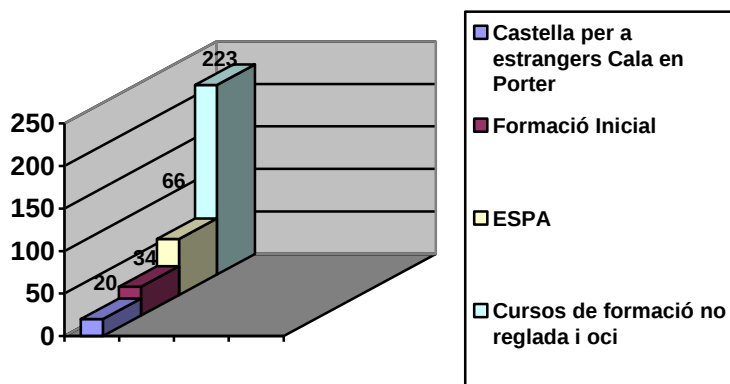

Total d'alumnes matriculats: **344**

Total d'alumnes d'ESPA : **48**

14% de la població matriculada

Matrícula de l'escola d'adults d'Alaior, curs 2005/06

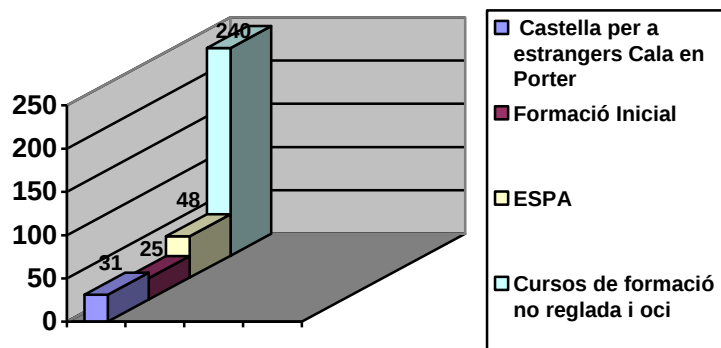

Total d'alumnes matriculats: **331**

Total d'alumnes d'ESPA : **66**

19% de la població matriculada

Matrícula de l'escola d'adults d'Alaior , curs 2006/07

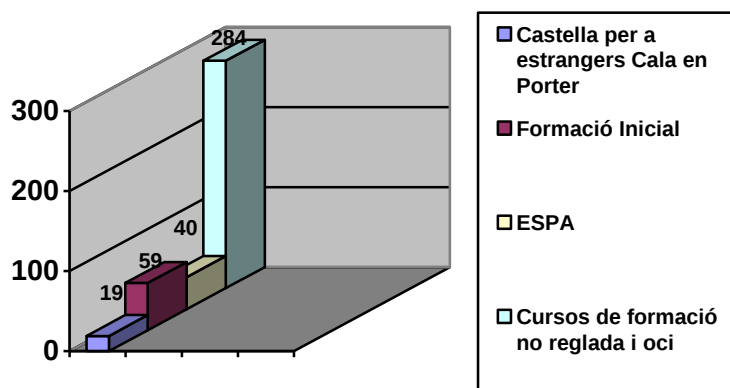

Total d'alumnes matriculats: **341**

Total d'alumnes d'ESPA : **63**

18% de la població matriculada

Matrícula de l'escola d'adults d'Alaior , curs 2007/08

Total d'alumnes matriculats: **377**

Total d'alumnes d'ESPA : **40**

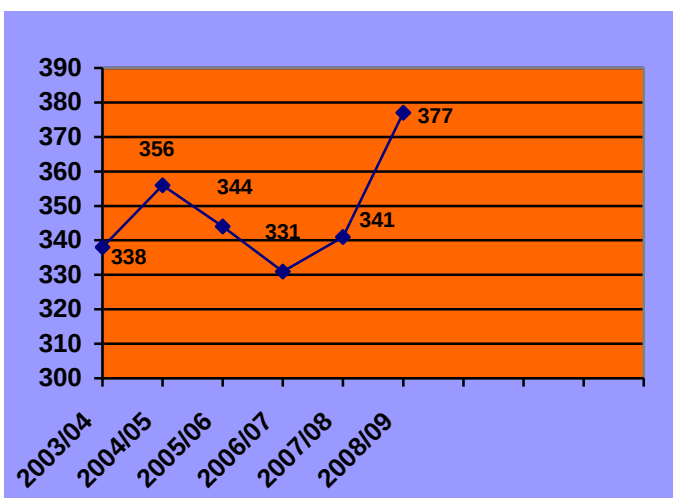
11% de la població matriculada

Matrícula de l'escola d'adults d'Alaior , curs 2008/09

A continuació exposarem una evolució de la matrícula a nivell general, ja que és interessant avaluar aquest aspecte com un espai educatiu on hi participin habitants del propi municipi.

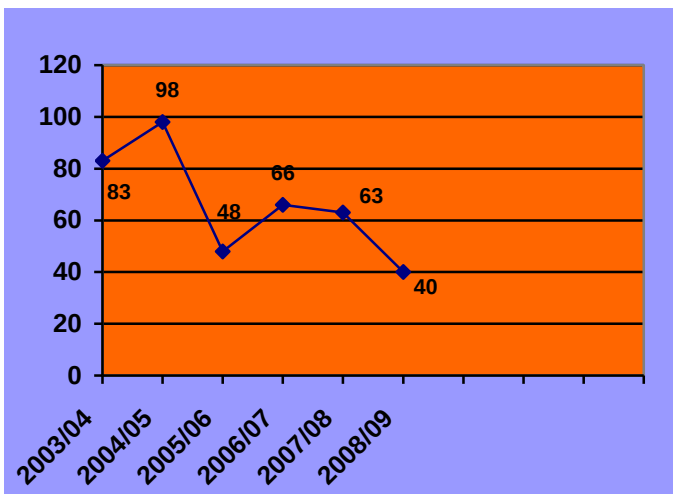
Després més específicament analitzarem l'educació de secundària per a adults (ESPA), l'educació reglada de l'escola d'adults.

Evolució de la matrícula total de l'Escola d'Adults

Al gràfic següent observem una evolució positiva. Només el curs 2006/07 hi va haver una baixada important. La pujada més significativa la trobam en aquest darrer any, sobretot degut a la varietat ofertada d'oci.

Evolució de la matrícula d'ESPA de l'Escola d'Adults

Per el contrari la matrícula d'ESPA ha baixat. El punt més alt ho trobam en el curs 2004/05 i en canvi aquest darrer curs ha estat quasi el més baix.

Les dades, en aquest aspecte no són del tot satisfactòries, en aquest darrer curs 2008/09 tan sols un 11% dels 377 adults formen part de la formació reglada de l'escola.

Després d'aquest anàlisi podem plantejar-nos una sèrie de qüestions:

Són adequades les instal·lacions? L'espai de l'escola d'adults no era adequat, els cursos s'havien de fer en condicions desfavorables. A partir de l'any que ve l'Escola d'Adults gaudirà d'un nou espai amb una perspectiva de futur favorable; hem de recordar que el nombre d'alumnes no baixa dels 300.

Quines edats comprenen els alumnes que estudien ESPA? L'alumnat d'ESPA presenta regularment tres trams d'edat, de 16 a 18 anys, menors de 25 anys i el majors 25, tots tenen necessitats diferents.

- Entre 16 a 18 anys:
 - Alumnes que tenen pendent qualche matèria de ESO.
 - Alumnes que venen obligats per les famílies (es matriculen de moltes per acabar prest els estudis)
- Entre de 18 a 25 anys
 - Normalment són alumnes que per la seva situació laboral, i per demanda de la feina necessiten matricular-se a secundària.

Els col·lectius anteriors, són els que mes problemes presenten, solen venir amb manca motivació, des de l'escola d'adults també, s'intenta treballar aquest aspecte i sobretot evitar un fracàs escolar.

- Majors de 25 anys

És l'alumnat més convencional i l'alumnat més perseverant i que obté els resultats més òptims.

Quin resultat obtenen?

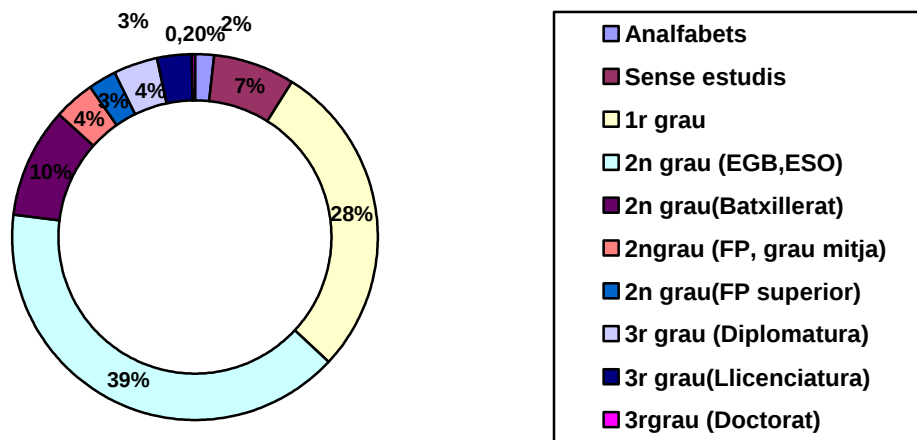
Cursos	Matriculats	Obtenen títol
2004/05	98	9
2005/06	48	7
2006/07	66	6
2007/08	63	14

Com podem veure, la mitjana d'aprovat és d'un 9%, aquest any ha estat l'any més satisfactoris en quant a aprovats i el més baix en quant a matrícules, hem d'assenyalar que molts d'alumnes es matriculen de tan sols unes poques matèries cada any, per això endarrereixen la seva obtenció del títol.

Quants habitants d'Alaior comencen els seus primers estudis o retornen a l'educació reglada en el municipi d'Alaior?

Per contestar en aquesta pregunta, atendrem tant a l'educació secundària per a persones majors, comentada abans, com també a l'accés per a majors de 25 anys a la Universitat, per això exposarem a continuació un marc objectiu sobre el nivell d'estudis que els habitants d'Alaior posseeixen.

Estudis de la població d'Alaior, dades de l'any 2003

El 39% de la població alaiorenca gaudeix del títol de EGB o ESO i el 28 % d'uns estudis de 1r nivell que equivaldria a la educació primària, aquestes dades són les més significatives. Un 10% de la població té el títol de batxillerat i un 7% no té cap tipus d'estudi, aquesta dada és preocupant. Destacar també els analfabets, un 2% de la població no sap llegir ni escriure. Per últim comentar el 3r grau d'estudis, el qual no és satisfactori, tan sols un 4% ha estudiat una diplomatura i un 3% una llicenciatura.

Tenint en compte les dades anteriors, analitzarem els següents factors:

- Les ensenyances inicials (A l'escola d'adults dirigits cap a persones sense estudis o analfabets)
- Habitants sense l'educació secundària que accedeixen a fer ESPA

Ensenyances Inicials, es duen a terme dins l'escola d'adults, van dirigides a les persones analfabetes o sense estudis, així, una part d'aquestes ensenyances és alfabetització, i una altra part dirigida cap a ciutadans que un futur voldran obtenir el títol d'educació secundària (ESPA).

Un 9% de la població d'Alaior es troba dins aquesta situació, o bé que no sap llegir i escriure(situació de molt d'immigrants, sobretot d'origen marroquí) o persones que no tenen cap tipus d'estudis. Aquest 9% equival a 519 habitants. Quantes persones es converteixen en alumnes? Quants aproven?

Cursos	Matriculats	Obtenen títol
2004/05	27	17
2005/06	25	15
2006/07	34	18
2007/08	48	27

La matrícula ha anat pujant poc a poc i això és un fet positiu, però tenint en compte que 519 són habitants possibles destinataris d'aquestes ensenyances, tan sols una mitjana d'un 6% dels darrers anys empren la iniciativa de voler estudiar. Els resultats i les obtencions del títol representen quasi una tercera part.

ESPA, També es realitza dins l'escola d'Adults, el 28% de la població alaiorenca serien possibles destinataris d'aquestes ensenyances, el que equivaldria a 1633 habitants.

Cursos	Matriculats	Obtenen títol
2004/05	98	9
2005/06	48	7
2006/07	66	6
2007/08	63	14

La matrícula d'aquest col·lectiu ha anat baixant, si al curs 2004/05 un 6% de la població necessitada es matriculava d'ESPA, aquests darrers cursos ho fa un 1%, és a dir, tan sols un 1% de habitants que no tenen el títol de secundària obligatòria es matricula d'ESPA a l'escola d'adults.

Resum del capítol

Considerem que l'Escola d'Adults d'Alaior és un instrument bàsic per a l'educació permanent del poble, per això trobem imprescindible la seva funció. Aquest punt analitza la formació reglada: ESPA (educació secundària per a adults) i ensenyaments inicials que equivaldrien als ensenyaments primaris. Hem de destacar que tan sols un 1% dels habitants que no gaudeixen de l'educació secundària es matricula a l'escola d'adults. De les persones analfabetes o sense estudis que hi ha al poble es matriculen en ensenyaments inicials un 6%. És important recalcar el nou espai de què gaudirà l'escola d'adults el proper any.

OFERTA DE L'EDUCACIÓ NO FORMAL

Analitzarem 4 punts dins aquesta educació dins Alaior:

- Escola municipal de música
- Cursos del pla de formació del Consell Insular de Menorca
- Educació no formal de l'escola d'adults
- L'educació no formal dins Cala en Porter

Escola Municipal de Música

Els inicis de l'Escola de Música d'Alaior daten del curs 1981-1982.

El nombre d'aules de les que disposa l'Escola són un total de quatre. Disposen també de l'aula Alfredo Kraus que se sol utilitzar per fer audicions i concerts. En la majoria de les ocasions es queda petita per acollir al gran nombre de públic que hi assisteix. Quan això succeeix els alumnes s'han de desplaçar a Sant Diego (actualment en obres) o a l'església de Santa Eulàlia. Aquest és un dels inconvenients que pateix l'escola així com el que l'edifici no es trobi insonoritzat amb les molèsties que aquest fet comporta per als veïns. Per altre banda, disposen d'unes aules al Centre Socio- Cívic de Santa Rita on es duen a terme les classes de música moderna, guitarra elèctrica i bateria.

Els alumnes de l'escola solen fer dues audicions importants al llarg del curs, la primera al mes de Febrer i la segona quan finalitza el curs escolar. A part d'aquestes dues activitats considerades dins la seva programació curricular, els alumnes de l'escola solen realitzar petites activitats puntuals. Algunes d'elles són la participació al Mercat de Nit que se celebra als mesos d'estiu o la celebració del Dia del Llibre. A més l'escola intervé cada any en la rebuda oficial dels Reis Mags així com també surt al carrer a cantar nades.

A continuació el nombre total d'alumnes per curs:

Anys	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Total alumnat	128	164	179	170

Hi ha moltes més matrícules que alumnes perquè alguns cursen més d'una activitat; entre les activitats destaquen la iniciació al llenguatge musical, piano, flauta, guitarra clàssica i elèctrica, cant, violí i el cor juvenil entre d'altres.

Els professors que exerceixen són un total d'onze, destacar la continuïtat dels mateixos docents al llarg dels anys suposa un coneixement més complet dels alumnes i les alumnes.

Com a fet molt destacable per als alumnes del centre així com per al municipi d'Alaior és necessari recordar la participació l'any passat a l'òpera *La Bohème* representada al Teatre Principal de Maó. Aquesta participació va ser possible gràcies a la col·laboració amb Amics de s'Òpera de Maó així com també per la Orquestra Simfònica de les Illes Balears. Aquest any el Cor infantil de l'Escola han intervingut a l'òpera Tosca on els alumnes han fet el paper d'escolans. Per a l'Escola aquests col·laboracions signifiquen un gran honor per als seus responsables i per als propis alumnes. No es tracta d'una representació més sinó que s'han d'esforçar al màxim en un acte com aquest d'alt nivell que compta amb cantants professionals i amb grans trajectòries.

En aquest sentit, no podem constatar que l'Escola de Música tingui èxit per ella mateixa com a transmissora de cultura musical, això seria un altre punt a tenir en compte en un futur, analitzant el nombre d'alumnes de la mateixa que continuen estudiant el nivell superior.

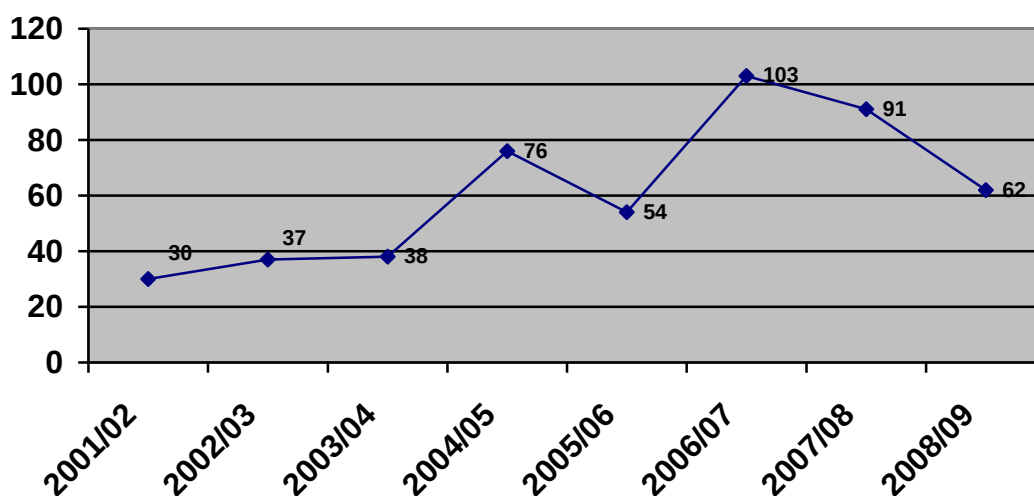
En canvi, sí podem afirmar, com es comprova per el creixent nombre de matrícules any rere any, que els habitants d'Alaior demanden els serveis educatius de l'Escola per al valor i la importància que es dona a la música dins el poble.

Per la demanda i les necessitats de més espai disponible, ja s'ha previst augmentar el nombre d'aules amb el trasllat a l'actual centre de salut. Aquí es disposen dels metres necessaris i es tracta d'una bona solució, només els faltaria una sala més gran per poder dur a terme les audicions.

Cursos del Pla de Formació del Consell Insular de Menorca³¹

Aquests cursos estan destinats a persones en situació d'atur com a persones que es troben en actiu. Destinats a la formació continua, tan important en la societat en la que vivim.

Participació dels ciutadans alaiorencs en els cursos de formació del Consell Insular de Menorca

El nombre de matriculats als respectius cursos es manté estable fins a l'any 2004/05 en que s'observa una pujada important. La dada més significativa és la referent a l'any 2006/07 en que trobem el major nombre de participants. Als darrers anys la participació baixa, però encara segueix sent superior als primer anys analitzats.

Alaior ocupa el tercer lloc en participació en aquests cursos darrera de Ciutadella i Maó. Una dada a destacar és que Ciutadella es el municipi amb més participació en aquests cursos i a les carreres universitàries.

³¹ Aquest punt s'ha inclòs dins l'educació no formal, tot i que hi ha cursos que equivalen a l'educació formal.

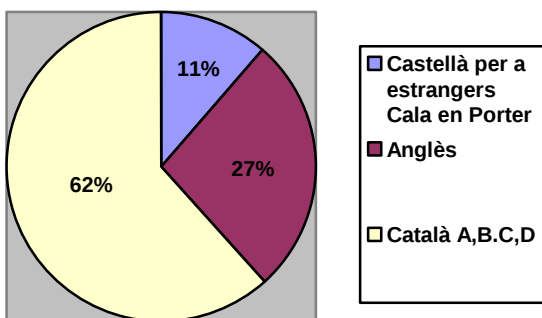
A continuació amb la següent taula exposam el total de cursos disponibles per any i a quants de cursos hi participen els habitants d'Alaior.

Any	Nº total de cursos	Nº total dels cursos amb alumnes d'Alaior
2001/02	29	8
2002/03	40	12
2003/04	41	16
2004/05	37	26
2005/06	45	28
2006/07	42	31
2007/08	44	32
2008/09 (fins Abril)	28	19

Davant la diversificació de tants de cursos, els habitants d'Alaior a partir de l'any 2004/05 ja participen a més de la meitat dels cursos que ofereix el Consell Insular.

Educació no formal de l'Escola d'Adults

L'oferta de l'educació no formal a l'escola d'adults està tenint molt d'èxit els darrers anys, els cursos d'educació no formal que s'imparteixen són els següents: castellà per a estrangers (es realitza a Cala en Porter) preparació per a les proves de català A B C D i anglès, és en aquests cursos on més demanda existeix per la població d'Alaior, això és una causa immediata de una necessitat de tipus lingüística. En aquest darrer curs el nombre total que s'ha matriculat per aprendre una llengua ha estat de 153 alumnes. A continuació mostrem el percentatge de matriculats a cada llengua respecte el total.

Com podem veure, la quantitat on més població es matricula és a llengua catalana, primer per tenir una oferta molt amplia (català A, B, C, D) i segon per la demanda cada vegada més exigent de l'administració de saber i aprendre la llengua pròpia de la nostra illa. L'edat més comuna dels alumnes que realitzen aquests cursos es troba entre 25 i 40 anys (edat en plena necessitat formativa continua).

A Cala en Porter (on es concentren més immigrants en nacionalitat britànica) es realitzen les classes de castellà per a estrangers, el nombre de matriculats no es gaire elevat, però l'assistència i l'avaluació és positiva.

Resum del capítol

L'Escola de Música és molt demandada per les famílies, que valoren la formació musical com una educació positiva; les matrícules creixen cada any. Destacam la previsió de l'aprofitament de l'espai del centre de salut Es Banyer.

La participació dels habitants alaiorencs en els cursos de formació continua del Consell Insular de Menorca ha anat creixent en els darrers anys; Alaior ocupa el tercer lloc en participació, darrera de Ciutadella i Maó.

L'educació no formal a l'escola d'adults ha mantingut l'èxit de matrícula, sobretot a llengua catalana, ja que actualment és una demanda al món laboral de les illes. No ens podem oblidar del castellà per a estrangers que es dur a terme a Cala en Porter, les matrícules en aquest curs no són elevades però l'assistència i l'avaluació són positives. Les edats amb més participació en l'educació no formal a l'Escola d'Adults són les compreses entre els 25 i els 40 anys (edat en plena necessitat formativa).

L'oferta d'educació no formal a Alaior respecte de la seva població és coherent i organitzada. L'escola d'adults és un pilar bàsic d'aquesta educació i gràcies a les noves instal·lacions que es posaran en marxa per al pròxim curs la qualitat millorarà.

Com a punts a millorar, hem de parlar de Cala en Porter i les seves necessitats educatives constants en tots els sentits. Només dos alumnes assisteixen a l'escola de música i tan sols 19 habitants d'aquest nucli són alumnes de l'Escola d'Adults d'Alaior (castellà per a estrangers a Cala en Porter); són molt pocs usuaris tenint en compte els pocs recursos que reben allà. Suposam que la falta de comunicació relacionada amb el transport dificulta que els habitants de Cala en Porter es formin a Alaior ja que Maó està millor comunicada. De nou, es manifesta la falta de recursos educatius i culturals de Cala en Porter.

SERVEIS DIRIGITS A LA CIUTADANIA

En aquest punt exposam altres tipus de serveis que van dirigits a la millora de la qualitat de vida del poble, imprescindibles dins una ciutat que vol esser educadora.

Fòrum 3r Mil·lenni

Va iniciar les seves activitats a finals de 1994 amb l'objectiu de crear una eina capaç d'ajudar a la comunitat. L'objectiu principal del Fòrum és fer de la cultura i la participació ciutadana els instruments per construir intel·ligència comunitària. El Fòrum 3r mil·lenni és una associació UNESCO des de l'any 2000.

Dintre del Fòrum a principis de l'any 2000 neix una eina comunitària moderna: El **Centre d'estudis Locals (CEL)**, Els principals objectius d'aquest centre són els següents:

- Potenciar el patrimoni cultural: difondre coneixements del patrimoni cultural, cultura popular, lingüística, sociològica i mediambiental etc.
- Afavorir l'ús i la difusió de la cultura: exposicions etnogràfiques per a illencs i visitants.
- Suport científic a l'acció comunitària: potenciar la investigació sobre temes actuals que interessin al municipi.
- Arrelament comunitari dels ciutadans: El conjunt de les diferents activitats arribaran a la totalitat dels ciutadans mitjançant conferències, publicacions, creació de la didàctica del patrimoni, beques d'investigació i col·laborant amb altres entitats i col·lectius.

El Fòrum, amb el Centre d'Estudis Locals ha treballat en diverses temàtiques

- l'urbanisme
- el patrimoni etnològic
- l'accés a l'habitatge
- la dinamització i cohesió de la comunitat
- la transcripció dels llibres d'acords més antics de l'Ajuntament

- la història d'Alaior
- política juvenil
- les energies renovables
- la protecció del medi ambient
- la nova cultura audiovisual

Activitats i serveis que duu a terme

- Gestió del Casal de joves “Es Bot”.
- Jornades d'història local i patrimoni cultural a l'illa de Menorca.
- Visites guiades al nucli històric d'Alaior. Adreçades als visitants, però també a la població d'Alaior i de Menorca. Durant tot l'estiu.
- Servei de Didaformació. Per ajudar els alumnes de primària i d'ESO amb dificultats per fer les feines escolars. Coincidint amb el curs escolar.
- Presentació i divulgació de les propostes sobre canalització de les aigües pluvials, l'antiga escola de La Salle, centre internacional de gravat, es Polvorí.
- Posada en valor dels documents de l'Arxiu històric municipal (IV). Transcripció d'un llibre d'acords del segle XVIII (el que conté les actes del 19 de maig de 1779 al 25 de maig de 1783).
- L'educòmetre. Una eina per a la tribu educadora. Edició del material per a l'educació familiar.
- Estudi sobre l'estat de l'educació a Alaior.

Centre Socio-cívic de Santa Rita

Al Centre Socio-cívic trobem diferents serveis adreçats als ciutadans d'Alaior. Destecam els següents:

- Oficina d'Informació i Orientació a l'Immigrant (OFIM)
- Servei d'Orientació Laboral de les Illes Balears (SOIB)
- Equip de Serveis Socials d'Atenció Primària (encarregats del programa Alter i Thao)

Oficina d'Informació i Orientació a l'Immigrant

L'Oficina d'Informació i Orientació a l'Immigrant ha promogut el Projecte d'acollida i suport a les persones nouvingudes dins el municipi d'Alaior. El mateix funciona des del mes de setembre de 2008 i haurà de desenvolupar-se durant tot l'any 2009. La població destinatària d'aquest projecte són els ciutadans autòctons del municipi de forma general i concretament els nouvinguts.

L'objectiu general del projecte consisteix a garantir la igualtat de condicions i oportunitats dins l'àmbit local de tota la ciutadania independentment del seu origen i procedència. Els objectius de caire més específic són els següents:

- coordinar els diferents recursos del municipi per fer-los més propers i accessibles
- sensibilitzar a la població entorn a la realitat del fet migratori al municipi
- avançar cap a la integració social de la població en general
- impulsar l'elaboració d'un Pla municipal per a la nova ciutadania (PMNC)

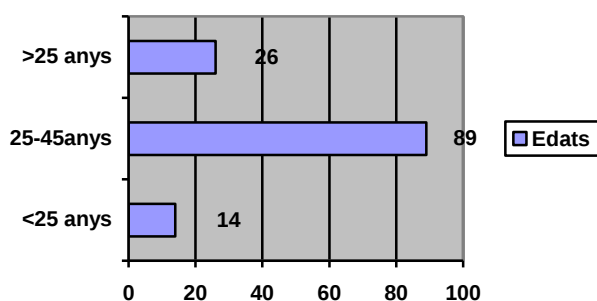
Les activitats que es volen impulsar des d'aquest programa responen a la necessitat bàsica de facilitar l'acolliment i la integració de totes les persones nouvingudes al poble. Els idiomes a utilitzar seran el català, castellà, anglès i àrab.

Servei d'Orientació Laboral de les Illes Balears

○ Servei d'Orientació reforçada

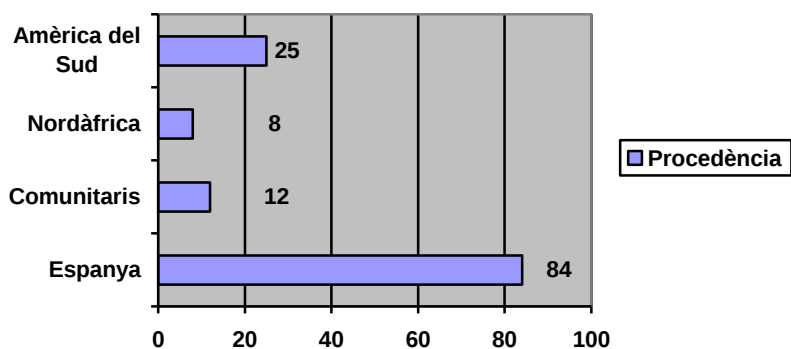
Aquest servei està dirigit a tots els ciutadans en general. Normalment aquests usuaris venen a orientar-se sobre possibles feines, també no tant sovint sobre la formació disponible al seu municipi. Aquest any 2008/09 (fins a maig) han passat per aquest servei un total de 161 usuaris, 129 empadronats a Alaïor. A continuació exposarem les edats d'aquests usuaris, la seva procedència i el seu tipus de demanda.

Usuaris del Servei d'Orientació reforçada per edats 2008/09

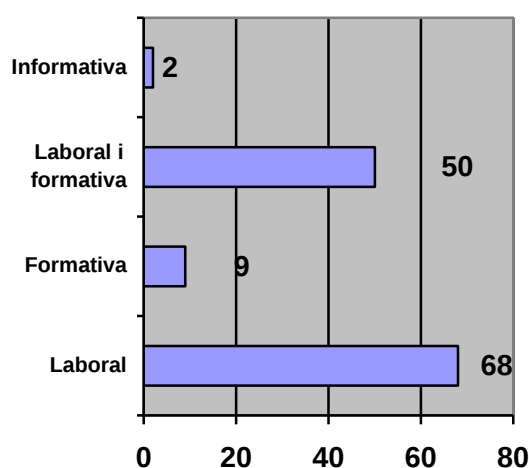
La majoria d'usuaris es caracteritza per tenir una edat entre els 25 i 40 anys, edat en ple moviment laboral.

Usuaris del Servei d'Orientació reforçada per procedència 2008/09

Els habitants que més assisteixen a orientar-se són els espanyols, seguits dels sud americans, al darrer lloc l'ocupen els procedents del Nord-àfrica.

Usuaris del Servei d'Orientació reforçada per tipus de demanda 2008/09

D'aquesta gràfica podem obtenir una informació molt destacada, els usuaris es volen orientar molt sobre qüestions laborals, la formació queda situada a un segon pla.

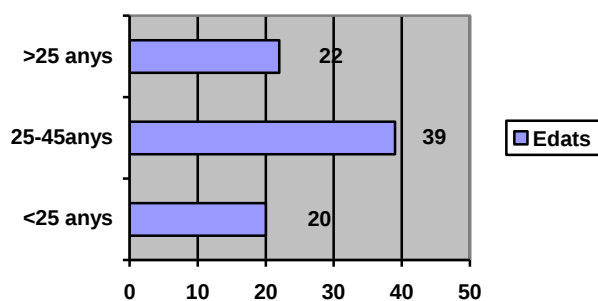
- Servei d'Orientació en procés d'acompanyament

Aquest servei d'orientació es més específic que l'anterior, va dirigit a destinataris en risc d'exclusió:

- Aturats de llarga durada
- Usuaris que no han treballat mai
- Immigrants en risc d'exclusió
- Drogodependents
- Atenció a la dona
- Etc..

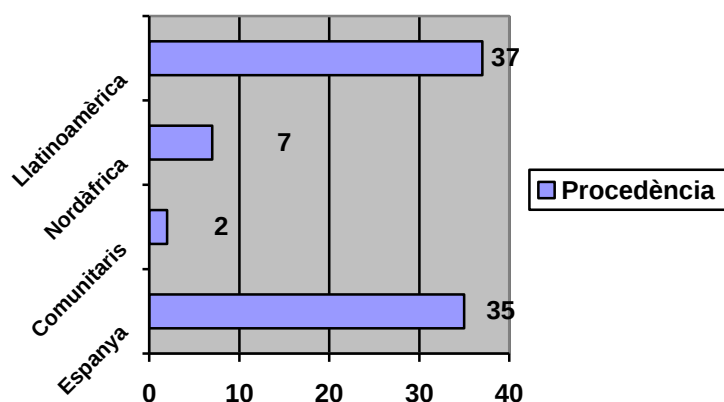
A més, es realitza un seguiment d'aquets usuaris, acompanyant orientativament en el seu camí formatiu i laboral. Aquest any 2008/09 (fins a maig) han passat per aquest servei un total de 179 usuaris, només 81 persones empadronades (el que suposa que molts d'ells són immigrants). De nou exposarem gràfics seguint els mateixos indicadors: edat, procedència i tipus de demanda.

Usuaris del Servei d'Orientació en procés d'acompanyament per edats 2008/09

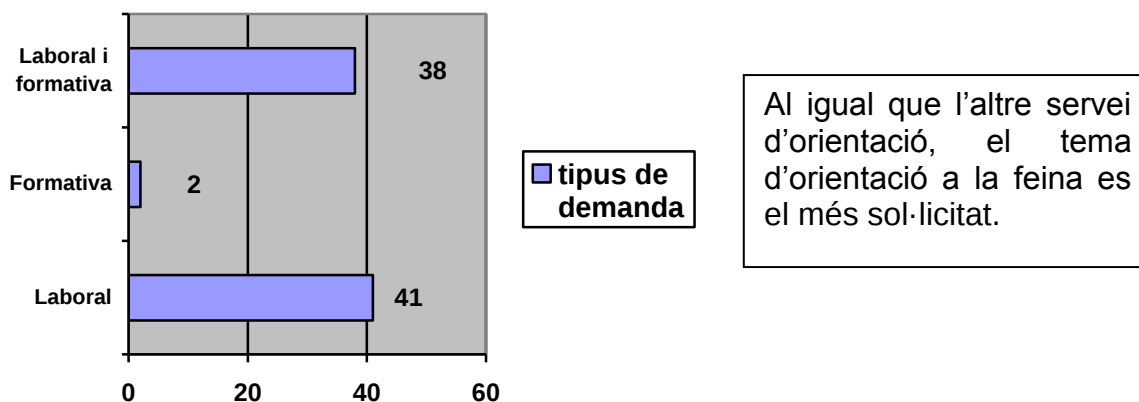
Destacar que els menors de 25 anys i els majors són destinataris en risc d'exclusió, i per això assisteixen més en aquest tipus d'orientació

Usuaris del Servei d'Orientació en procés d'acompanyament per procedència 2008/09

També la procedència dels destinataris pateix un canvi respecte a l'altre servei d'orientació. Són aquí, els sud americans els destinataris més nombrosos.

Usuaris del Servei d'Orientació en procés d'acompanyament per tipus de demanda 2008/09

Equip de Serveis Socials d'Atenció Primària (encarregats del programa Alter i Thao)

El Centre Santa Rita és l'encarregat de dur a terme juntament amb els especialistes de l'IES públic, el programa Alter explicat anteriorment i un altre programa més específic anomenat Thao. dedicat a la prevenció de l'obesitat infantil, el foment d'hàbits de vida saludables així com l'activitat física dels menors.

El programa es duu a terme a nivell municipal dins l'Estat Espanyol amb accions continuades durant quatre anys. Les edats dels participants es comprenen entre els tres i els dotze anys. Alaior és una de les "Ciutats Thao" i forma part del mateix des d'octubre del 2008. Altres ciutats que també formen part del programa són Badalona o Santiago de Compostela entre d'altres.

Punt d'Informació Jove

El Punt d'Informació Jove és un dels recursos existents a Alaior específicament per els joves, però no exclou a altres usuaris. Se situa al carrer Nou núm. 4.

És un espai on la població jove pot trobar informació sobre els següents temes: informació juvenil personalitzada sobre estudis, feina, habitatge, oci, accés a internet (tres ordinadors disponibles), carnets d'alberguista, estudiant internacional i altres, premsa diària i revistes especialitzades, lloguer d'instal·lacions juvenils a Menorca, taulell d'anuncis o cursos d'idiomes a l'estranger entre altres aspectes.

El seu horari d'atenció al públic és de dilluns a divendres de 9 a 12:30 i de 17 a 20 hores. Els dissabtes obren de 9:30 a 12 hores.

Encara que el lloc que ocupa no sigui gaire gran, sempre sol tenir molta afluència de públic per a consultar els ordinadors així com també per demanar informació de qualsevol tipus proporcionada directament pel seu informador juvenil. Destaquem com a positiu aquest punt d'informació per la seva feina en benefici dels joves i com un recurs que vol facilitar totes les ajudes disponibles, però sobretot ha d'esser un enllaç entre els joves i diferents sectors de la societat, i això ens preocupa, hauríem de demanar-nos si realment els joves aprofiten eficaçment aquest servei.

Biblioteca

Avui en dia les biblioteques públiques arreu del món han deixat de ser simples edificis on anar a llegir o endur-se'n llibres pel servei de préstec. Encara que aquestes segueixen sent les seves principals funcions, en desenvolupa també moltes altres com podem veure a continuació:

- Presten suport a l'educació ja sigui de forma individual com autodidacta, així com a l'educació formal en tots els seus nivells.
- Fomenten el coneixement del patrimoni cultural, la valoració de les diverses arts així com de les innovacions científiques.
- Faciliten el progrés en l'ús de la informació i el seu maneig mitjançant els mitjans informàtics.
- Presten suport i participar en programes i activitats d'alfabetització per als diferents grups d'edat.

Així doncs, la bona salut d'una biblioteca pública es manifesta quan observem els joves fent els deures, els més petits llegint contes amb els seus pares al racó infantil, les persones utilitzant els ordinadors disponibles i la connexió wifi, i la gent com llegeix a les taules, per tant, la biblioteca pública es converteix en un lloc de socialització prou important. El fet que siguin públiques i gratuïtes ajuden a trobar una gran diversitat de gent de diverses condicions socials i econòmiques. Aquest és un aspecte molt important ja que a més de oferir la cultura pròpia del lloc on es troben, serveixen perquè les persones nouvingudes puguin conèixer de primera mà els seus nous veïns i establir d'aquesta forma relacions de contacte entre tots.

Avui en dia la informació s'ha desplaçat cada vegada més cap a les noves tecnologies de la informació i la comunicació; el que coneixem per TIC. Per tant, les biblioteques no només tenen l'obligació d'introduir a la població aquest nou mitjà d'accés a la informació sinó que les mateixes han de ser un propi mitjà d'introducció del ciutadà a les TIC. És per això que des del curs passat s'han

programat cursos específics d'iniciació a internet des de les biblioteques i destinats a tot tipus de públic.

A continuació analitzarem dos indicadors que mostren la participació de la població alaiorenca dins la biblioteca:

Evolució del nombre de préstecs ³²de llibres, audiovisuals, documents electrònics i publicacions periòdiques

Any	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Biblioteca Pública d'Alaior	6611	6877	8773	6499*	6499*	6499*	5540	8604

* Dades estimades a partir del promig de les dades dels anys anteriors

Socis³³ de la biblioteca pública d'Alaior

Socis 2007	% Habitants	Socis 2008	% Habitants
1.053	11'74	1.616	17'69

L'evolució dels dos indicadors són positius, destacar que un 17,69% de la població total és soci de la Biblioteca Pública, és una dada millorable, tot i així, els habitants d'Alaior li estan extraient el seu profit, com eina indispensable per accedir a la informació i a la cultura i com espai de socialització.

³² El nombre dels préstecs per any (primer indicador) s'ha aconseguit gràcies a la pàgina web de l'OBSAM.

³³ Dades aconseguides des de la pàgina web de la xarxa de Biblioteques de Menorca, estadístiques 2008.

Els serveis dirigits a la comunitat a Cala en Porter

Des de l'Associació de Veïnats de Cala en Porter s'han aconseguit una sèrie de coses que encara estan molt lluny d'arribar a la normalitat. En el centre social hem de destacar la ludoteca que es realitza dos dies a la setmana (les mares fan de monitores i es van alternant) dirigida als nins i nines de 0 a 8 anys, el dinamitzador de l'Ajuntament s'encarrega de supervisar la ludoteca i organitzar els aspectes pedagògics i lúdics. Per als nins i nines més grossos es posarà en marxa una aula d'ordinadors i amb llibres de consulta gestionada per l'Associació de Veïns.

Resum del capítol

Aquests serveis són part important d'una societat, són un nexa d'unió entre la població i els recursos de tot tipus que existeixen en el poble. L'objectiu d'aquests serveis és millorar la qualitat de vida dels ciutadans i orientar els habitants amb més risc d'exclusió.

Entre aquests destaquem el Fòrum 3r Mil·lenni, que ofereix una tasca enriquidora a favor de la cultura del poble; també gestiona el casal de joves del municipi.

Del Centre Cívic de Santa Rita, subratllem el servei d'orientació laboral, que compta amb dos serveis: de reforç i d'acompanyament (que atén a persones amb més risc d'exclusió). Els destinataris majoritaris comprenen les edats entre 25 i 45 anys i per nacionalitats majoritàriament són espanyols i persones nascudes a Amèrica del Sud. Normalment els destinataris volen informar-se sobre temes laborals o de formació però sempre relacionada amb el treball. Aquest centre és un lloc social i el nucli d'informació per als més desfavorits; des del centre s'ha de potenciar la motivació de la població cap a la formació. La formació, avui en dia, és ja un requisit essencial per una comunitat basada en la informació, la comunicació i la tecnologia. El centre socio-cívic d'Alaior ha de complir amb una sèrie de funcions i aquestes han d'esser clares:

- Educar la ciutadania.
- Dinamitzar propostes i iniciatives dels ciutadans.
- Potenciar iniciatives d'associacions i col·lectius per impulsar la participació dels veïnats.
- Promoure processos amb els ciutadans que eduquin en valors.
- Actuar dins l'entorn pròxim

El Punt d'Informació Jove i la Biblioteca són els dos espais on trobam noves tecnologies; el poble només disposa de 5 ordinadors per a una població que supera els 9.000 habitants, un fet que hem decidit apuntar. Si bé és cert que molta

població ja disposa d'un ordinador a casa seva, què passa amb la resta de població? I la socialització? Aquests són espais socialitzadors i des d'ells s'han de fomentar més activitats i més participació ciutadana. S'han d'aprofitar els espais públics que ofereix el municipi.

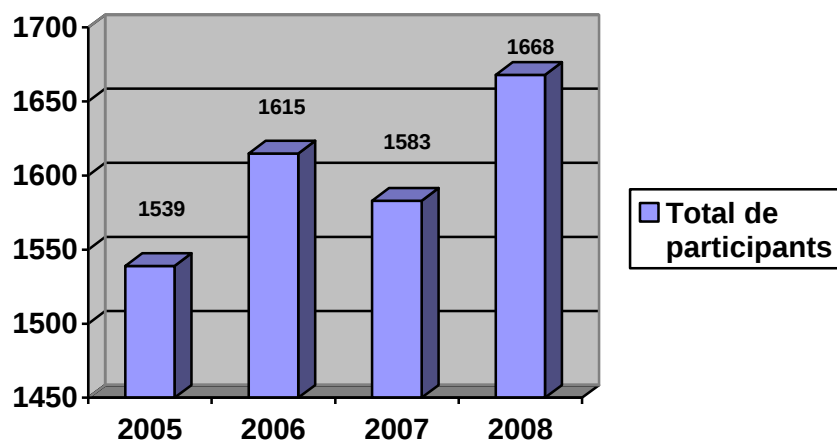
Els esports

L'activitat esportiva al municipi d'Alaior ocupa un lloc destacat en el dia a dia dels seus ciutadans. Si ens fixem en les dades proporcionades pel **Servei Municipal d'Esports (SME)** es comprova que el nombre d'entitats esportives és molt variat i extens. Per aquest ordre les entitats esportives amb major nombre de participants són les següents:

1. CE ALAIOR 2008; 330 usuaris
2. CB JOVENT D'ALAIOR 2008; 248 usuaris
3. CC TENNIS ALAYOR 2008; 240 usuaris
4. CLUB HÍPIC ALAIOR 2008; 158 usuaris
5. CLUB PATINATGE ALAIOR 2008; 55 usuaris
6. CLUB TENNIS TAULA ALAIOR 2008; 44 usuaris
7. CP. CALA'N PORTER 2008; 37 usuaris
8. CC. ALAIOR/BILLAR 2008; 28 usuaris

Apart d'aquestes trobem el Club de Gimnàstica Rítmica, el CC Alaior Escacs, el CS Alaior Voleibol, o el Club Ciclista 42x21 Alaior, a més d'altres activitats gestionades pel Servei Municipal d'Esports com són l'aeròbic, la gimnàstica de manteniment o la gimnàstica de relaxació. Per últim també destaquem el ioga impartit des de l'Escola d'Adults, el tai- xi del Club de Jubilats i la dansa.

Total de la població que practica esport dins l'oferta esportiva del municipi d'Alaior

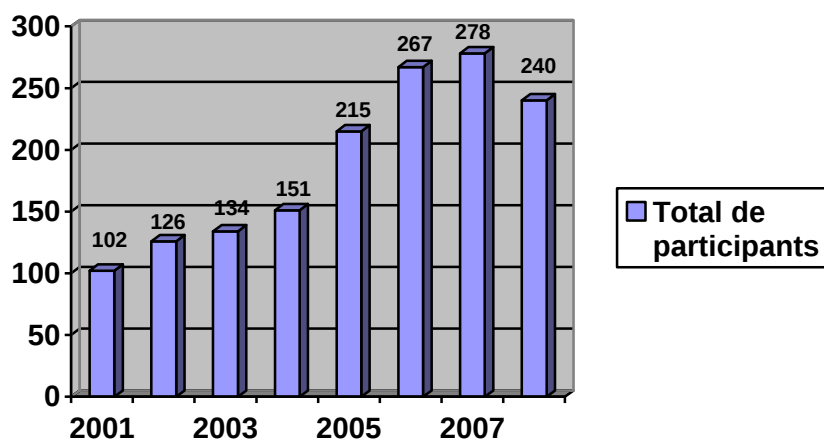

Aquest darrer any n'hi ha hagut una pujada important d'habitants que practiquen esports. En el 2008 un quasi 20% de la població practica esport a les entitats esportives del poble, una dada molt significativa.

Activitats d'Estiu

El següent quadre reflexa l'evolució creixent dels participants a les diverses edicions de l'Escola d'Estiu, promogut també per el Servei Municipal d'Esports.

Total d'usuaris que participa dins l'escola d'estiu que promou el Servei Municipal d'Esports

Les activitats d'estiu també gaudeixen d'un bon nombre de participants, com podem comprovar la pràctica de l'esport a Alaior gaudeix d'uns grans nivells de participació. Això demostra la clara voluntat dels seus veïns per mantenir-se actius i d'aquesta forma millorar apostar per una forma de vida més saludable.

Recordar que l'Ajuntament preocupat per aquest tema en particular, recentment ha inaugurat el nou poliesportiu. Aquest nou centre esportiu ajuda a solucionar els problemes de falta d'espai que ja es venien produint al poliesportiu municipal i també a l'IES públic. Altra mesura que ha pres l'Ajuntament és el condicionament del camp de futbol annexe al poliesportiu per substituir la terra per gespa artificial. Aquest canvi es positiu, el problema és que aquesta mesura ha ocasionat un establiment d'horaris, és a dir una institucionalització burocràtica, el que ha afectat a un gran nombre d'usuaris espontanis (sobretot immigrants i nins) que gaudien del camp de futbol.

Finalment s'ha de recordar que fa poc temps està disponible al poble una pista homologada per a la pràctica de l'skateboard. Amb la creació d'aquesta nova pista es dona resposta a les necessitats presentades per part de tot el col·lectiu de joves que havia sol·licitat des de feia temps un espai per a practicar el seu esport preferit. És necessari doncs agrair a l'ajuntament que hagi resolt positivament aquesta demanda per part dels joves del poble. Encara que no sigui un esport tan majoritari com pot ser el futbol o el bàsquet, els joves que el practiquen tenen els mateixos drets a gaudir d'un espai en condicions de seguretat per desenvolupar-lo de la millor forma possible.

Resum del capítol

Alaior compta amb moltes entitats esportives i amb una oferta diversificada. La participació és bona. Segons l'anàlisi de les enquestes dels alumnes de primària un 84,62% practica esport (*consultau pàgina 32 de l'anàlisi estadística de la percepció sobre l'educació*), dels alumnes d'educació secundària ho fa un 79% (*consultau pàgina 47 de l'anàlisi estadística de la percepció sobre l'educació*) i dels alumnes d'educació postobligatoria un 64,71% (*consultau pàgina 58 de l'anàlisi estadística de la percepció sobre l'educació*).

Les instal·lacions esportives són millorables, això també es reflexa amb percentatges dels enquestats. Un 41% de pares i mares enquestats estan poc satisfets amb les instal·lacions (*consultau pàgina 103*). Els professors enquestats són més positius en relació amb aquest aspecte, un 54,55% estan satisfets (*consultau pàgina 80 de l'anàlisi de les enquestes*). Podem observar que dels enquestats, els més petits són els que realitzen més esport. Els professors són més positius que les famílies amb les instal·lacions esportives, és possible que la causa estigui relacionada amb el fet que molts dels professors no són d'Alaior.

Destaquem algunes dades qualitatives que nins, famílies o professors han puntualitzat a les enquestes³⁴:

- Necessitat d'una piscina municipal
- Millora de les instal·lacions esportives
- Més personal qualificat
- Més espai públic per practicar esport
- Subvencions per a activitats esportives
- Potenciar esports aquàtics
- Circuits de gimnàstica a l'aire lliure
- Cistelles de bàsquet al poble.

³⁴ Aquestes opcions han estat obtingudes de les respostes obertes de les enquestes. Hem senyalitzat les més repetides.

Alternatives d'oci dins el poble

En aquest punt explicarem les possibles alternatives d'oci dins el poble, i els problemes detectats d'aquesta educació informal imprescindibles dins la ciutat.

Programes d'oci realitzats per l'Ajuntament

Comencen doncs, fent una síntesi d'iniciatives que es duen a terme per l'Ajuntament d'Alaior:

Festes

La Regidoria de Joventut i festes és l'encarregada de la preparació d'aquests actes que es dirigeixen a tota la població però en la que la gent jove hi pot participar i col·laborar estretament.

Els esdeveniments més importants són el Carnaval, la festa de Nadal, la Fira del Camp, el Dia del Llibre, la Gran Gala Illa de Menorca, el Mercat de Nit a l'estiu o la festa dels Caixers a Cala en Porter a finals del mes de setembre.

Els alumnes de La Salle juntament amb els de l'Institut Josep Miquel Guàrdia col·laboren per muntar els betlems situats a l'Església de Gràcia i al Carrer d'Es Ramal així com de vigilar-lo a l'hora de les visites. A les carrosses que acompanyen els Reis Mags també hi solen participar fiets i fietes d'entre onze i tretze anys. També els joves del municipi són els que normalment s'encarreguen de caracteritzar-se com a Reis Mags.

Durant la celebració del Dia del Llibre s'organitzen les parades de llibres, es duu a terme el Marató Fotogràfic i es confecciona el Llibre Gegant. A més, es realitza el concurs del punt de llibre. La organització dels actes per aquest dia corre a càrrec de la Regidoria de Cultura i Educació. Totes aquestes activitats tenen com a destinatari al públic infantil i juvenil del poble.

Projectes que es varen du a terme per l'Ajuntament per promoure l'oci als joves

Al Novembre de l'any 2003 es va crear el programa “**Fora 'Hores**” des del Departament de Cultura i Educació del Consell Insular de Menorca.

El positiu d'aquesta iniciativa es basa en els següents punts:

- Activitats d'oci de caràcter creatiu
- Activitats realitzades entre les vuit del capvespre i les dotze de la nit per cobrir el buit inexistent i evitar les situacions de drogues i alcohol entre els adolescents
- Sistema de transport organitzat per desplaçar-se als diversos pobles
- Basat en les demandes dels mateixos joves

El programa com hem dit abans, es va iniciar el Novembre de l'any 2003 i va finalitzar l'any 2006. Cada municipi era l'encarregat d'organitzar les seves pròpies activitats i dur-les a terme durant un cap de setmana cada tres mesos. Concretament per a la realització de les activitats a Alaior es varen utilitzar les instal·lacions de l'IES Josep Miquel Guàrdia, la pista annexa al poliesportiu d'Alaior o l'aula de Música del Cp. I. Dr Comas Camps. Les activitats que es varen dur a terme en les diferents edicions celebrades s'englobaven en tallers relacionats amb la música, el balls i danses de diferents tipus així com els esports com a més nombrosos. Els tallers de manualitats ocupaven el segon lloc seguits dels relacionats amb diversos jocs, temes de salut i sexualitat així com d'altres.

Una altra iniciativa de l'Ajuntament va ser **Carpa Jove**, una carpa realitzada l'estiu de l'any 2008 la qual no va tenir molt d'èxit, només va poder reunir a una petita part dels joves, molts d'ells observants més que participatius.

Es Bot

El casal de joves “Es Bot” es va inaugurar el mes de novembre de l’any 2002. Des dels seus inicis es va voler aportar als joves del municipi noves propostes per al cap de setmana. Aquell curs inicial el nombre d’inscrits va arribar als 157 joves.

El seu espai físic l’ocupa el soterrani de l’IES Josep Miquel Guàrdia.

El casal està dirigit als joves amb edats compreses entre els onze i setze anys aproximadament encara que a vegades venen els més majors.

El casal contribueix a la socialització dels joves del municipi ja que dins el seu espai neixen noves amistats i poden descobrir i compartir les seves afinitats amb els demés joves.

L’objectiu general que es pretén aconseguir amb el funcionament del casal és aportar a la joventut d’Alaior un lloc de trobada, reunió i participació en activitats per al seu temps d’oci. I que, a la vegada, els joves participin de manera activa en l’organització general de les activitats i del Casal per a que d’aquesta forma el sentin com a part seva.

Els objectius específics són els següents:

- Aconseguir una continuïtat de tots els al·lots que vénen al Casal.
- Fer del Casal un espai de trobada.
- Aconseguir que els joves s’identifiquin amb el Casal.
- Reorganitzar el funcionament i ampliar-ne i/o modificar-ne l’horari, si així ho demanen els joves.
- Fer activitats de participació en la cultura i festes populars.
- Establir contactes amb altres grups organitzats de Menorca.
- Incentivar l’esperit d’iniciativa dels joves per dinamitzar la vida del casal.
- Afavorir la convivència i la tolerància entre tots.

L’experiència dels passats anys i fins arribar a l’actual denota que els joves utilitzen el casal com a punt de trobada durant el seu temps d’oci. El fan servir com un espai on s’hi poden estar tranquil·lament per xerrar i trobar-se amb les

amistats. Aquesta és la principal funció que li donen al casal i la prefereixen abans de haver de participar a tallers i activitats dels que estan molt saturats.

El positiu del casal de joves és que el seu funcionament es produeix per si sol. Volem dir amb aquest sentit que no és necessari dur a terme cap activitat en espacial perquè els joves el visitin si no que tots saben on és i venen setmanalment a passar l'estona, jugar, interactuar amb els amics, etc. Al no comptar amb la presència dels adults (exceptuant els dos monitors responsables del mateix) ningú interfereix en el seu temps d'oci i valoren molt positivament aquest fet. És una forma de certa independència dels majors que no són darrere ells per observar que fan o amb qui es troben.

Casal Nou

Per al pròxim curs escolar; 2009-10 **el casal canviarà la seva ubicació física**. El nou emplaçament es trobarà a l'antiga Escola de La Salle. A més, per el proper curs, s'habilitarà al mateix espai **una aula per a majors de catorze anys**. Aquest és un fet positiu per al joves d'aquestes edats ja que molts havien manifestat la necessitat d'un espai propi sense haver de compartir-lo amb els més petits del casal. És una sol·licitud comprensible ja que no tenen les mateixes edats ni les mateixes necessitats d'oci.

Aquest canvi d'espai pensam que comportarà diversos inconvenients per als usuaris del casal:

1. Estat físic de l'immoble, encara que no suposa cap perill pels joves ni per qualsevol altre persona, no es pot comparar a l'espai de l'IES que és de construcció molt més recent.
2. Disminució considerable dels metres quadrats disponibles, es passarà d'uns 300 metres als 65 metres aproximadament d'una única aula. Això causarà una reducció de la mobilitat.

3. En el nou espai els joves ja no poden gaudir de les pistes esportives de l'IES. L'espai que podrien fer servir per a practicar esport l'ocupa l'aparcament municipal amb els riscos que això comporta degut al moviment continu dels cotxes.
4. interferència amb les activitats que puguin dur a terme a l'aula del costat els joves majors de catorze anys.

Oci a l'Escola d'Adults

L'escola d'adults oferta un oci molt variat: des de tallers de manualitats, Cuina i Pastisseria, restauració de mobles, Informàtica i relaxació. La participació als següents cursos d'oci és satisfactòria, en aquets darrer curs n'hi ha hagut 151 usuaris. Normalment els usuaris que gaudeixen d'aquest oci superen l'edat dels 40 anys, per tant podem afirmar que l'escola d'adults cobreix una part de l'oci per a les persones més grans.

El Cinema

El cinema a Alaior també ho podem considerar un recurs cultural i d'oci per el poble, antigament aquest servei omplia les seves butaques, però ara ja no és el mateix degut a la competència dels multicines. Actualment des de l'ajuntament s'intenta aportar idees noves amb la intenció de recuperar l'atenció perduda, així es realitzen representacions teatrals, conta contes, entrades regalades a dates senyalades. A demes cada setmana s'hi projecta una pel·lícula nova i es demana a la població la pel·lícula que els hi agradaria veure. Tot això no basta per tenir èxit, no són molts els qui van a cine.

Centre Cultural Agrícola i Mercantil

Aquest centre és una societat privada que posa a les mans dels ciutadans unes altres alternatives d'oci com: el grup filatèlic i numismàtic, una secció de fotoclub, un grup de ball de saló, una secció de billar, i destacar la secció de coral mixta. Normalment aquestes activitats van dirigides per el sector de la població més gran de 25 anys.

L'oci en un municipi ha d'esser una eina educativa que les autoritats haurien de fer possible que arribés a tothom: a totes les edats, a tota la població sense distincions de nacionalitat i a tots els col·lectius. Si bé part de la població alaiorenca pot gaudir d'una oferta d'oci diversificada, inclosos els esports, una altra part ho té més complicat, hi ha un col·lectiu que no troba en el seu poble el que necessita. A continuació exposam les diferents alternatives que té la gent del poble per gaudir del seu temps d'oci, segons 4 trams d'edats diferents:

Hem de tenir en compte que hi ha activitats puntuals promogudes per alguns serveis i els esports que complementen l'oferta de l'oci del poble i que és una opció a elegir per tots els següents destinataris.

- Joves menors de 18 anys. Actualment només gaudeixen del Casal de joves *Es Bot*.
- Joves entre 18 i 25 anys. Només tenen com a opció l'oci de l'escola d'adults (i actualment entre aquestes edats no hi ha massa matricula, les activitats no són del tot les adequades per a aquest col·lectiu)
- Persones entre 25 i 40 anys. L'Escola d'Adults i el Centre Cultural Agrícola i Mercantil.
- Persones de més de 40 anys. L'Escola d'Adults i el Centre Cultural Agrícola i Mercantil.

Com podem observar hi ha un col·lectiu que no gaudeix de cap tipus d'activitat de lleure. Els majors de vint anys han de satisfer les seves necessitats lúdiques fora del seu poble. L'any que ve es posa en marxa dins el Casal de Joves Es Bot una aula autogestionada per a majors de 16 anys, però igualment no abasta tot el grup d'edat.

L'oci a Alaior està molt institucionalitzat, és a dir, és difícil accedir a llocs públics per disposar-los al servei de l'oci. En aquest sentit, es veu molt afectada la

població immigrant i la població amb menys recursos; un exemple és el canvi del camp de futbol que hem comentat abans (s'han instaurat uns horaris rigorosos). La disposició de l'administració per donar al poble llocs públics i gratuïts és necessària per a una ciutat que vol ésser educadora.

L'oci i els esports a Cala en Porter estan molt limitats: el camp de futbol està quasi abandonat i la pista d'skate que tanta demanda té pel col·lectiu jove no està en condicions. Una altra vegada, Cala en Porter presenta problemes de recursos lúdics en el seu nucli.

El nivell de satisfacció del poble respecte a l'oci no és positiu. Els alumnes enquestats més petits coneixen i assisteixen al cinema del poble (*consultau pàgina 33 de l'anàlisi estadística de la percepció sobre educació*). Els alumnes enquestats d'educació secundària i postobligatòria valoren suficientment les opcions d'oci que l'Ajuntament ha ofert al poble (*consultau pàgina 48 per educació secundària i pàgina 59 i 60 pel que fa als alumnes de batxillerat*), però hem de tenir en compte que la participació en aquests programes no ha estat del tot bona. A continuació, exposam per ordre les opcions d'oci que han estat més reclamades pels enquestats (famílies i professors):

- Bars adaptats per a adolescents
- Casal de joves més complet
- Ludoteca per a fiets petits
- Més activitats puntuals realitzades per l'Ajuntament.

Finalitzam amb les opcions d'oci més demandades pels enquestats³⁵:

- Més actuacions musicals i de teatre
- Cinema en millors condicions
- Més ordinadors disponibles al poble
- Centres recreatius i d'oci per als joves.

³⁵ Aquestes opcions han estat obtingudes de les respostes obertes de les enquestes. Hem senyalitzat les més repetides.

Urbanisme educatiu

Són diferents els aspectes que relacionen l'educació en el municipi amb la mobilitat. No hem d'oblidar que estam en un municipi completament motoritzat, que compta amb diferents nuclis de població més o menys habitats i amb un augment de l'habitatge dispers arran de la residencialització del camp i de les urbanitzacions. Per un altre costat, l'augment del nombre d'habitants i que els cotxes s'apropien dels carrers poden fer que les vies públiques perdin molta de la seva capacitat educadora si la municipalitat no estableix accions compensadores o correctores.

Habitatge dispers

La majoria de la població del terme habita en el nucli principal. Però els darrers 30 anys ha augmentat l'habitatge dispers en el municipi. L'any 2001 era el 19 % de la població la que no vivia al poble, aquests darrers anys han augmentat els habitants de cala en Porter i els del disseminat en el camp (segons IBAE). L'habitatge dispers ja havia tingut les seves repercussions en educació en zones de poblament on la implantació del minifundi i la dedicació agrícola ramadera creaven aquest model de relació amb el territori: la vida en "caseríos", "aldeas", etc. A Menorca i en especial a Alaior ha sorgit un nou model d'habitatge dispers, el de la residencialització del camp i la vida en urbanitzacions. Eivissa i Mallorca en general ja fa anys que pateixen aquest model i les conseqüències que açò té en les condicions de l'educació. En general, és un model que el PTI de Menorca limitarà a la realitat actual i que deixarà augmentar poc més, però existeix una població prou important a tenir en compte.

L'habitatge dispers fa disminuir la rendibilitat dels serveis públics i augmenta les dificultats d'accés de la població a les ofertes socioeducatives, alhora que descohesiona la població. La desvinculació d'Alaior de percentatges elevats d'individus que han viscut en les urbanitzacions o al camp s'ha constatat reiteradament en els centres escolars. Només una organització familiar suficient

per connectar la llar amb el poble pot compensar les disfuncions de viure fora del nucli principal. I aquesta organització familiar s'ha demostrat cada cop menys possible pels nous valors que dominen les famílies i per dedicació laboral tant de pares com mares, quan no es tracta només de famílies monoparentals. Normativament l'Ajuntament no pot impedir aquest fenomen, però sí compensar-lo i desinsentivar-lo. Compensar-lo mitjançant una bona política de mobilitat i desinsentivar-lo mitjançant un control estricte en l'urbanisme que afavoreix o dificulta la residencialització en diferents nuclis del terme. És un aspecte en què l'acció transversal dels departaments de l'Ajuntament pot ajudar el món de l'educació.

Conclusió: el percentatge de poblament dispers no hauria de seguir augmentant més. La contenció urbanística a la residencialització de tot el terme hauria d'ajudar. És un percentatge prou significatiu per la descohesió que crea i necessita d'accions compensadores que fins ara no han estat gaire importants, quan han existit.

Zona de carrers peatonalitzats

La zona de carrers peatonalitzats ha esdevingut un espai molt positiu per a l'educació. Han augmentat les estades i els usos formatius des de l'alliberament del trànsit. Aquesta zona ha fet augmentar l'espai relacional i la diversitat de formes de relació, amb la qual cosa el temps compartit de ciutat s'ha incrementat en qualitat i quantitat.

A més a més aquesta xarxa de carrers ajuda a accedir a molts serveis que s'hi ubiquen.

La zona centre tancada al trànsit constitueix també una mena de pont, de pas segur, que ajuda a accedir a la zona escolar des de diferents parts del poble. El conjunt de la zona 10 o 20 km/h més el centre tancat, més la zona escolar, constitueixen avui en dia una ajuda prou positiva a la mobilitat diària de centenars de persones per motiu de l'educació. El trànsit de l'escola- a casa es realitza per

part dels escolars amb més tranquil·litat i amb circumstàncies que permeten donar continuïtat a les relacions i avinenteses escolars.

Aquesta zona centre ha aportat qualitat a la vida alaiorenca. Han augmentat les estades al carrer, els usos relacionals, el temps de convivència ric, facilita l'aprofitament dels serveis que s'hi ubiquen: biblioteca, sales de l'Ajuntament, informació turística, punt d'informació jove, centre cívic Santa Rita, escola de música, església, etc. Fomenta la creació i innovació amb nous usos: Aloart, tallers infantils, passejos d'infants amb l'escola d'estiu, visites guiades...

Conclusió: La zona centre tancada al trànsit exerceix diferents funcions molt favorables a l'educació que cal preservar.

Accessos escolars

El conjunt descrit més amunt i els accessos a la zona escolar tenen uns pocs punts inacabats que amb futures obres de carrers poden afegir-se. Aquests punts són:

- Una part del carrer des Banyer, del carrer des Forn fins al carrer de les Escoles, o la zona escolar. Les obres des Convent, un possible eixamplament de la voravia o la peatonització de l'entorn del Convent podrien ajudar a completar la xarxa en aquest punt.
- L'ample de les voravies de la Costa des Pou en la part que connecta amb la zona escolar, i que resultaran més necessàries quan es converteixi la zona verda en centre de salut nou, ja que es densificarà molt la zona amb cotxes i persones, i és reduirà l'espai lliure.
- Des de la carretera Nova as Banyer i a l'Institut. Avui s'empra bastant un pas per les tanques de l'aparcament, la voravia de la carretera Nova i un tram de l'antiga carretera sense voravia. Aquí seria imprescindible continuar la voravia de la carretera fins a connectar-la amb la de l'av. de la Mare de Déu del Toro, per facilitar l'accés a l'Institut. També seria convenient posar una tanca protectora entre la voravia i la calçada, la qual aïllaria el pas dels

vianants i impediria baixades perilloses de la voravia. També la futura urbanització de la part que avui és l'aparcament hauria de fer-se amb la precaució de garantir voravies amples i segures que connectin fàcilment es Banyer amb cala en Busquets.

- A la part de l'Av. de la Mare de Déu del Toro en general s'ha d'impedir densificar la via amb més usos perquè les condicions de mobilitat perdran seguretat i funcionalitat en la mesura que, per ordenació general, s'hagi d'emprar més la via, que no oblidem conté l'accés as Pouet, el CP Dr. Comas, La Salle i l'Institut.
- A l'Av. de la Mare de Déu del Toro s'ha d'impedir que els aparcaments ran dels passos de vianants facin perdre visibilitat als conductors i vianants, s'han d'imposar zones de separació que facin més ample la perspectiva visual d'uns i altres.
- La confluència d'usos del futur nou centre de salut, els generals i els de l'escoleta des Pouet pot resultar contraproduent i s'hauran de prendre mesures preventives. S'haurà de tenir com un punt de prioritat un en la vigilància policial permanent. Caldrà canviar el punt del pas de vianants i considerar el conjunt de la zona de bell nou, canviant sentits de circulació, etc.
- No estaria de més preveure en tota la zona de l'Av. Mare de Déu del Toro una regulació per semàfors sensibles a la velocitat. Que forcessin a usos lents, que és la millor manera de fer compatibles tantes funcions en la mateixa via.
- La futura zona urbana entre el carrer des Pouet Nou i la Costa des Pou ha de contenir una voravia per als pas dels escolars amb totes les condicions modernes que permeti ser una alternativa més tranquil·la a l'av de la Mare de Déu del Toro.
- Alguns dels passos de vianants de tots els accessos a la zona escolar han de restar més permanentment senyalitzats i pintats i alguns pot estudiar-se de fer-los elevats en punts on el trànsit és més ràpid.

Conclusió: Existeix una mena d'itineraris escolars que no són dolents i que han guanyat bones condicions amb els anys, però cal tenir molta cura amb saturar la principal via, l'av. de la mare de Déu del Toro, amb més usos que no pot acollir sense perjudicar l'ús escolar. També els itineraris estudiats es poden acabar i condicionar millor amb les recomanacions exposades més amunt.

Zona 10

Anomenem zona 10 el perímetre de carrers amb trànsit que envolta la zona del centre tancada al trànsit. També són carrers de la xarxa del nucli antic i per tant amb un trànsit rodat complicat i normalment no excessiu. Entenem que s'ha de considerar zona 10 o zona 20 per les seves característiques i prioritzar clarament els vianants.

És un espai que tot i contenir vehicles pot resultar complementària, ajudar i encomanar-se de l'ús peatonalitzat de la part tancada. Cal perseverar en :

- control estricte de les velocitats i perills
- senyalització horitzontal moderna i estètica que faciliti la interacció vianants i vehicles
- tractament del carrer amb mesures com les executades al carrer ample i des Porrassar que afegeixen seguretat tot i crear l'ambient de prioritzar els vianants.

Conclusió: Els carrers del nucli antic no restringits al trànsit s'han d'anar convertint en una zona amortidora i segura.

Connexions de l'escola nova

L'escola nova de la zona de cala en Busquets requerirà accelerar alguns condicionaments urbanes de mobilitat que avui resten en mal estat. La ubicació de l'escola genera una sèrie de deficiències d'accessibilitat en els carrers que hi han de portar.

- Hem de tenir en compte que la zonificació escolar del poble farà que l'alumnat que hi acudesqui provingui bàsicament de la mateixa barriada de cala en Busquets, que seran els que ho tindran més fàcil perquè les voravies són més amples i la distància curta.
- Però un altre gruix dels assistents seran de la zona des Ramal i voltants de la Carretera Nova. Si no es connecta prest la prolongació el carrer Miguel de Cervantes, per la Teulera, amb la Bassa Roja, encara que sigui provisionalment (com ha funcionat el pas per les tanques durant 20 anys que ha connectat la Carretera Nova amb es Banyer), la majoria de fiets de la carretera i la zona des Ramal empraran el pas de devora el bar Can Bon Jesús, que està en una sortida de semàfor, creant-se una situació força complicada. Recomanam fermament per l'èxit de la nova escola solucionar l'accés per la prolongació del carrer Miguel de Cervantes.
- Per travessar el carrer de la carretera Nova, que és el punt més complicat, caldrà assegurar els passos de vianants de devora el bar sa Teulera i el del final del carrer Pare Huguet.
- Des de sa Bassa Roja fins a l'escola no existeix una voravia amb cap tipus de condicions.

Conclusió: L'èxit de la nova escola dependrà bastant de mesures de condicionament de la mobilitat que s'han de prendre en poc temps per facilitar l'accés des la zona des Ramal i Carretera Nova.

Finalitzam amb les propostes de millora més demandades pels enquestats³⁶:

- més parcs infantils i zones verdes
- els espais públics han d'estar més cuidats
- construir carrils bici i aparcaments
- afegir cistelles per a la pràctica del basquet en espais públics

³⁶ Aquestes opcions han estat obtingudes de les respostes obertes de les enquestes. Hem senyalitzat les més repetides.

CONCLUSIONS

Alaior en els darrers anys

El marc històric de l'educació a Alaior ha provocat que fos objecte d'una especial rellevància des de principis del segle XX. La prioritat que li va atorgar el moviment obrer i republicà en posar en funcionament la celebrada escola laica va provocar la reacció del sector social conservador en favor d'una altra opció educativa com va ser l'escola religiosa de La Salle. Des de llavors, les escoles, amb períodes més o menys pròspers segons el context de cada època, han tingut força prioritat per a la majoria de la comunitat local. Recordem, per exemple, que una part de la transició política a Alaior la va protagonitzar la comunitat del CP I. Dr. Comas, que va reunir entorn del professorat i de l'AMPA moltes energies per retornar a l'escola pública les condicions i recursos que havia perdut durant el franquisme. El primer servei d'educació infantil ofert per les dues associacions de pares i mares de La Salle i del CP Dr. Comas, amb una resposta molt majoritària de les famílies, o la posterior unió en un escola infantil gestionada per una cooperativa, són fets que parlen d'una especial afectació tradicional per les escoles que permet avui que l'estat general de l'educació a Alaior sigui emmarcable en uns paràmetres prou dignes salvant circumstàncies concretes que s'analitzen en aquest treball. Però aquesta mateixa realitat d'un cert anar per davant d'altres llocs hauria de tenir ara una continuïtat municipal amb tota una sèrie de mesures que van més enllà de l'acció de les escoles per si mateixes. Si Alaior vol seguir apostant per l'educació ho ha de fer mitjançant un projecte de ciutat educadora valent i ben meditat, tal i com ara reclamen els nous temps.

Els canvis que es produeixen a les societats modernes d'avui en dia afecten com no podria ser d'altra forma el món de l'educació. En el cas que ens preocupa, com és el municipi d'Alaior, la immigració arribada aquests darrers anys és un bon exemple del que diem. Alaior, però, ja fa molts d'anys que conviu amb diferents nacionalitats distribuïdes a la zona residencial de Cala en Porter. En un primer moment arribaven majoritàriament estrangers (la majoria de nacionalitat britànica) que venien a passar la seva jubilació. Actualment, apart d'aquestes persones, es dona el cas de famílies joves que vénen a instal·lar-se laboralment a l'illa

juntament amb els seus fills. Pràcticament la totalitat d'aquests alumnes estrangers són escolaritzats al col·legi públic Dr. Comas. Aquest és el cas més majoritari dels residents de Cala en Porter. No ens hem d'oblidar dels nouvinguts dels altres països no comunitaris que, a diferència dels primers, arriben a Menorca per la necessitat de prosperar econòmicament fet que no els és permès als seus llocs d'origen.

Educació formal a Alaïor

L'arribada massiva de persones d'altres països, aquests darrers anys, ha suposat des de l'escola la implantació de mesures d'acolliment per a aquests nous alumnes. Aquest aspecte ha estat analitzat dins el punt de l'educació formal. Un dels obstacles que hem observat aquí ha estat el de la massificació de l'escola pública. Aquest problema comporta diversos inconvenients, com són la falta d'aules específiques com la biblioteca, l'ensenyament a les aules prefabricades ubicades a l'exterior de l'edifici, així com la superació de les ràtios recomanades des del Ministeri d'Educació. Hem de dir en aquest punt que no només hem observat personalment les deficiències del col·legi Dr. Comas. A més, gràcies a les enquestes distribuïdes als docents, pares, mares i alumnes, hem pogut sondejar la seva opinió respecte d'aquest tema en particular i les respostes no són gens favorables.

I qui són els perjudicats en aquestes situacions no desitjades? Evidentment, els nous alumnes que acaben d'arribar i no tenen al seu abast els recursos necessaris per a la seva adaptació al centre educatiu. També hi surten perjudicats tots aquells alumnes amb necessitats educatives especials que requereixen d'una atenció més personalitzada.

Com es comprova, una escola amb un nombre tan elevat d'alumnes no pot assolir l'èxit educatiu dels mateixos en aquestes condicions. Per això, la construcció de l'escola nova suposarà de cara al futur un alleujament al CP Dr. Comas, que permetrà anar recuperant a poc a poc els espais esmentats abans i que com a conseqüència del nombre excessiu d'alumnes s'ha estat perdent al llarg dels

darrers anys. L'escola nova també suposa una bona notícia per al poble d'Alaior. El fet de construir un nou equipament educatiu sempre és una bona notícia a qualsevol lloc ja que vol dir que es produeix el creixement poblacional. En aquests anys en què l'índex de natalitat ha baixat de forma tan radical, especialment a Espanya (un dels països amb la població més envellida a nivell mundial), és molt positiu que al poble d'Alaior la població vagi en augment, ja que és senyal de creixement i de desenvolupament de cara al futur.

Un dels aspectes que s'han de desenvolupar entorn a l'escola nova té a veure amb l'urbanisme de la zona en la qual es troba. S'han de donar les condicions necessàries i idònies per adequar el nou centre educatiu dins el poble. Això vol dir facilitar-hi un accés (de trànsit i per a vianants) apropiat per als infants i les seves famílies. Suposa també que els seus voltants han d'estar adaptats a les necessitats que comporta un centre educatiu.

Un dels aspectes positius de l'educació formal a Alaior és l'educació infantil. El seu èxit es demostra en l'alta matrícula que registra any rere any. Aquesta segueix la tònica que es respira a la resta de l'illa de Menorca. El model d'educació infantil que es duu a terme a l'illa és un dels més avançats a nivell europeu, i ha estat reconegut pel Ministeri d'Educació que promou la seva exportació al conjunt d'Espanya.

Respecte de l'educació secundària, hem observat que durant els pròxims anys es produirà un augment dels alumnes que hauran d'estar escolaritzats a l'institut Josep Miquel Guàrdia. Això suposa que per seguir amb el seu model pedagògic actual (ràtios d'uns quinze alumnes per aula), que els ha comportat molt bons resultats, s'haurà d'ampliar el seu nombre d'aules. Continuant amb aquesta etapa, s'observa que aquests anys ha disminuït respecte dels anteriors el nombre d'alumnes matriculats a l'etapa de batxillerat i cicles educatius. Els joves que deixen d'estudiar als setze anys s'incorporen al món laboral amb pitjors condicions que els que prossegueixen amb la seva formació acadèmica. És per això que les autoritats locals hauran en el futur de trobar solucions en aquesta problemàtica i contribuir a fer que els joves d'Alaior trobin la motivació per seguir estudiant i preparar-se de la millor manera possible.

Tornant al nucli poblacional de Cala en Porter, volem recordar que els seus residents presenten necessitats educatives tant a nivell formal com no formal. Ara ens referirem a les estrictament formals. Com hem explicat en aquesta investigació, els alumnes de Cala en Porter no disposen de quasi cap tipus d'ajuda a la urbanització per millorar en els seus estudis, ni de cap suport educatiu fora de l'escola, tan sols el tenen dins el nucli urbà d'Alaior i la comunicació entre els dos nuclis es nul·la.

Destacam d'Alaior la seu universitària, ja que per a una localitat d'uns 9.000 habitants, aproximadament, oferir als seus veïns la possibilitat de formar-se a nivell universitari amb tots els avantatges de no haver de desplaçar-se fora de l'illa, és un fet del qual s'ha d'estar molt orgullós. Caldria, com hem explicat al seu moment, que l'espai que ocupa la seu universitària s'aprofiti com cal tant en el seu vessant educador com en el socialitzador en benefici dels habitants del poble.

Quant al nombre de matrícules de l'Escola d'Adults per a l'ensenyament formal, ESPA, educació secundària per a adults i ensenyaments inicials (equivalents a l'ensenyament primari), les matrícules no són prou elevades en relació amb les persones sense estudis o sense la secundària. S'ha de destacar que tan sols un 1% dels habitants que no gaudeixen de l'educació secundària es matricula a l'escola d'adults. De les persones analfabetes o sense estudis que hi ha en el poble es matriculen en ensenyaments inicials un 6%.

Educació no formal a Alaior

De l'educació no formal que ofereix l'Escola d'Adults destaquen les classes d'idiomes, i especialment les de català que tenen una alta matrícula ja que cada vegada més es necessita per a determinats llocs de feina. Quant al nucli poblacional de Cala en Porter, la majoria de les matrícules a l'escola d'adults dels habitants d'aquest nucli ho són de castellà per a estrangers perquè es realitza allà mateix. És important recalcar el nou espai de què gaudirà l'escola d'adults el

proper any. Torna a ser necessari parlar de nou de la comunicació entre els nuclis, ja que aquesta, si no és bona, dificulta la participació educativa en qualsevol àmbit. Un exemple d'això té a veure amb l'Escola de Música. Els alumnes residents a Cala en Porter que hi volguessin assistir no ho poden fer si no és amb l'ajuda dels seus pares i mares, ja que no existeix un servei de transport que uneixi ambdues poblacions. La música a Alaior gaudeix d'un valor per part dels habitants del municipi, i està previst que s'ampliïn les aules disponibles amb el trasllat de l'escola de música al Centre de Salut Es Banyer.

Serveis dirigits a la ciutadania

Com a serveis a la Comunitat a nivell públic podem destacar el Centre Cívic Santa Rita, la Biblioteca i el Punt d'Informació Jove. Aquests serveis són un nexa entre la població i la societat i cultura, i per tant han d'esser potenciat al màxim per les autoritats corresponents.

És satisfactori el servei de la biblioteca? Sí. A més, és un espai de socialització per a tothom, autòctons i immigrants. I el punt d'informació jove? També, és un recurs que funciona; però no és suficient, falta alguna cosa, sembla ser una oportunitat que intenta ajudar però que no satisfà algunes expectatives. S'han d'aprofitar més aquests espais socialitzadors per a diferents activitats que puguin ajudar a cohesionar els habitants del poble.

El Centre Cívic de Santa Rita és essencial per a tots els ciutadans, no tan sols per a immigrants i persones amb risc d'exclusió. Aquest centre és necessari per a tots els alaiorencs perquè és un nexa importantíssim de compensació i promoció d'oportunitats. Així, quin és el problema? Està prou comunicat amb la societat? Un problema que no sembla important es converteix en una peça essencial; el Centre Cívic de Santa Rita hauria de conèixer perfectament tots els recursos que presenta el seu municipi i fomentar-los entre els diferents col·lectius que demanen informació, suport i sobretot orientació cap a la feina. Creiem, però, que serà necessari reforçar els seus resultats a partir de l'organització i l'avaluació més participada dels seus serveis.

Esport i oci

Hem de reconèixer el bon nivell esportiu de què gaudeix el poble, la gran diversitat d'esports que s'hi practiquen i sobretot la quantitat de persones que ocupen el seu temps d'oci amb una activitat saludable. Creiem que s'haurien de millorar algunes instal·lacions esportives així com avaluar el servei que ofereixen al ciutadà. Així mateix, és molt important disposar de personal qualificat dedicat al seu ensenyament. Part dels enquestats estan d'acord amb la necessitat de millora de les instal·lacions esportives del poble.

L'oci fora dels esports a Alaior és un problema, sobretot com ja s'ha comentat abans per a la gent més jove (entre 16 i 25 anys) i per a col·lectius amb més risc d'exclusió. La gent jove és molt difícil d'enganxar amb activitats motivadores, però tampoc es poden deixar de banda i girar l'esquena.

Hem de destacar l'Escola d'Adults com una eina constructiva en favor d'un oci dirigit a uns destinataris més grans, i l'animam a proposar activitats que puguin atreure els adults més joves del poble. Si bé és cert que els més adults tenen més recursos que els joves, igualment també es reflecteixen queixes quant a la manca de més activitats culturals i lúdiques per gaudir dins el poble. Els espais públics han de tenir la seva paraula en aquest problema; es fa necessària la possibilitat de gaudir de més espais públics adreçats a l'oci dels ciutadans. Els enquestats, en general, són molt crítics amb aquest aspecte.

Cala en Porter

El cas de Cala en Porter presenta unes característiques pròpies d'esser assenyalades com un capítol apart. És un nucli urbà que ha crescut desmesuradament en els darrers anys, normalment amb habitants de nacionalitat

britànica. Aquest nucli compta amb quasi un centenar d'alumnes que assisteixen als centres públics del nucli urbà d'Alaior, però no compten amb cap suport integral al seu voltant. De moment sembla que s'inaugurarà per setembre una aula amb ordinadors i amb llibres de consulta. Però, això es suficient? No, es necessita d'un suport més directe i més continuat.

Cala en Porter disposa d'una oportunitat de formació no formal adaptada a una de les seves necessitats: castellà per a estrangers (Escola d'Adults), adequat al problema de la llengua com a eina integradora. En canvi, l'oci en aquest nucli està pràcticament abandonat, hi falten altres espais de socialització. En aquest punt podem senyalitzar un problema: Alaior compta amb una part de població dispersa i això fa disminuir la rendibilitat dels serveis públics. Part de la població es troba descohesionada. L'Ajuntament no pot impedir aquest problema, però sí compensar-lo mitjançant una bona política de mobilitat i mitjançant un control estricte en l'urbanisme que afavoreix o dificulta la residencialització en diferents nuclis del terme.

Urbanisme educatiu

Per últim, volem recalcar que una ciutat que sigui educadora per sí mateixa ha d'aprofitar els recursos dels quals disposa o transformar els espais dirigint-los en funció de les necessitats. Alguns dels punts que s'han de millorar per aconseguir una ciutat educadora guarden relació amb l'urbanisme educatiu i el tema de mobilitat. El centre del poble constitueix un espai positiu per a la mobilitat, per exemple per als escolars, ja que permet donar continuïtat a les relacions socials. Aquesta zona centre ha aportat qualitat a la vida alaiorenca. Han augmentat les estades al carrer, els usos relacionals. Això s'ha de preservar, perquè les ciutats educadores tenen carrers, no carreteres. Això està bastant especificat a l'apartat d'urbanisme educatiu tractat anteriorment.

Percepcions sobre l'educació dels enquestats (pares, mares, professors i alumnes)

L'ensenyança a Alaior a nivell formal ha estat valorada positivament per tots els qui han participat en l'enquesta. Els professors estan contents amb el centre de treball; les famílies i els alumnes estan contents amb els docents. Els alumnes més crítics són els més grans (batxillerat i cicles formatius); tot i així, la seva percepció és satisfactòria.

Un altre tema a destacar d'aquestes percepcions és la pràctica de l'esport. Els alumnes enquestats duen a terme activitats físiques. Les respostes de les famílies, professors i alumnes concorden entre elles. Existeix una opinió generalitzada que es reflecteix a les enquestes, que afirma que les instal·lacions s'haurien de cuidar més.

Destaquem algunes dades qualitatives que alumnes, famílies o professors han puntualitzat a les enquestes:

- Necessitat d'una piscina municipal
- Millora de les instal·lacions esportives
- Més personal qualificat
- Més espai públic per practicar esport
- Subvencions per a activitats esportives
- Potenciar esports aquàtics
- Circuits de gimnàstica a l'aire lliure
- Cistelles de basquet al poble.

L'oci a Alaior no està ben valorat per la majoria dels enquestats, els més crítics han estat les famílies i els que menys els fiets més petits.

A continuació, mostrem les propostes destacades pels enquestats a tenir en compte en un futur:

- Bars adaptats per a adolescents
- Casal de joves més complet
- Ludoteca per a fiets petits
- Més activitats puntuals realitzades per l'Ajuntament
- Més actuacions musicals i de teatre
- Cinema en millors condicions
- Més ordinadors disponibles al poble
- Centres recreatius i d'oci per als joves.

Per últim, puntualitzam les percepcions dels enquestats a nivell urbanístic:

- Més parcs infantils i zones verdes
- Els espais públics han d'estar més cuidats
- Construir carrils bici i aparcaments .

La nostra feina només vol ser una passa endavant perquè, amb els canvis oportuns, el poble d'Alaior sigui un millor lloc on viure per a tots els seus veïns. Que Alaior pugui ser un lloc d'oportunitats, iniciatives, llibertats i on els seus habitants no només aprenguin dins el poble si no que també aprenguin del poble. Aquests són els preceptes principals de qualsevol ciutat educadora, un espai educatiu per sí mateix que pretén ser un marc de convivència per a tots i un lloc que ofereixi unes condicions educatives de qualitat que hi permetin gaudir d'una existència plena.

Línies d'actuació

Abans de començar amb les nostres propostes volem afegir unes puntualitzacions generals que trobem imprescindibles per aconseguir una ciutat vertaderament educadora:

- Hem de tenir en compte els Acords de Lisboa (juny del 2000) :
 - És necessari millorar la qualitat d'aprenentatge
 - És necessari facilitar i ampliar l'accés a l'aprenentatge a qualsevol edat
 - És necessari actualitzar la definició de capacitats bàsiques d'acord amb la societat del coneixement
 - És necessari obrir l'educació i la formació a l'entorn local, a Europa i al món
 - Es necessari aprofitar al màxim els recursos.

- Hem de tenir en compte l'urbanisme i la mobilitat³⁷:
 - Les ciutats tenen carrers, no carreteres
 - La ciutat és un espai públic on s'ha de desenvolupar la socialització
 - Fer ciutat és construir llocs per a la gent, per caminar i per trobar-se
 - L'estètica urbana fa la ciutat vivible
 - Una ciutat democràtica és una ciutat visible, amb referències físiques i simbòliques que ubiquin la gent
 - No hi ha desenvolupament urbà positiu sense capacitat de previsió. La ciutat del demà es construeix reinventant la ciutat del passat.

- Hem de tenir en compte una educació centrada en valors:

³⁷ Projectes urbans i formes de gestió ciutadana. Borja i Castells.

- La multiculturalitat
- La defensa del medi ambient
- La compensació a les dificultats dels ciutadans.

Experiències passades a Alaior; programes de civisme de carrer, policia a peu, parlament local.

Hi ha tot un seguit d'iniciatives que pertanyen a l'àmbit del projecte educatiu de ciutat que s'han iniciat més o menys al llarg d'anys però que no han tingut continuïtat. Això provoca que l'efectivitat dels recursos anomenats anteriorment sigui molt escassa. Són molt importants, però també són un exemple d'allò que s'ha d'aprendre a superar, dels entrebancs que es trobarà l'execució d'un projecte educatiu de ciutat. Fer una gran campanya per recuperar les conductes cíviqes al carrer, una campanya que afecti escolars, famílies, adults, policia, treballadors municipals, comerciants, etc. és fantàstic i pot ser molt valuosa. Però aquesta iniciativa ha de saber on vol arribar, s'ha d'aplicar de manera que hi intervenguin i ho coneguin suficientment els departaments municipals afectats, s'ha d'avaluar i s'ha de mantenir o repassar.

Igualment ha passat amb el parlament local, en què els escolars van treballar durant diferents cursos proposats en benefici de la comunitat però que va acabar abandonant-se, tal vegada perquè no estava prou debatuda la fórmula entre escoles i ajuntament, tal vegada perquè ningú de l'ajuntament n'era responsable, tal vegada perquè no se sabia prou on volien anar a parar.

En general, el treball en educació a Alaior al llarg dels darrers anys podem avaluar-lo de la següent manera:

- Forta empremta educativa en la tradició municipal a favor de l'educació, però centrada els darrers anys en el suport als centres educatius pel que fa a condicionament i ajuda a les APIMA.

- Oferta permanent de les escoles municipals, però sense encabir la seva activitat en un projecte més a llarg termini.
- Manca de treball transversal dels departaments municipals amb repercussió en temes d'educació i en el conjunt de la gestió municipal, la qual cosa pot ser perillosa per executar el futur projecte de ciutat educadora.
- Escassa innovació en les ofertes de l'ajuntament i les entitats pel que fa a consolidar una bona oferta d'oci.
- Manca d'un eix conductor clar i de sistemes de feina amb la suficient avaluació.

RECOMANACIONS

A nivell d'educació formal:

- Adequar l'espai del CP Insp. Doctor Comas a mesura que es vagi desmassificant.
- Habilitar els accessos a l'escola nova.
- Tenir en compte en un futur l'ampliació de l'IES Josep Miquel Guàrdia.
- Adaptacions didàctiques de continguts municipals per als més joves:

S'hauria de fer una programació bàsica dels continguts i preparar materials suficients perquè després es poguessin fer adaptacions per a activitats escolars, tallers no escolars, escoles d'estiu... Segons les edats, i les necessitats.

- Una escola de pares i mares:

Considerem a les famílies els primers formadors de tots els nins i nines. Des del projecte de ciutat educadora s'ha d'intentar donar una resposta adaptada a les necessitats de les famílies, i s'ha de dur a terme amb una metodologia de treball multidisciplinar. Per crear una xarxa de suport a la comunitat, aquesta ha d'estar integrada no tan sols per les famílies sinó que ha de comptar amb la participació dels agents que intervenen en els processos educatius.

A nivell de formació continua:

- **Curs per a treballadors de l'Ajuntament**

Els treballadors de l'Ajuntament haurien de comptar com a mèrit molt ben valorat els coneixements suficients sobre Alaior. Podria ser objecte de valoració com a reciclatge pels treballadors ja fixos i com a exigència en les condicions d'ingrés per a la resta. Aquest curs hauria de tractar dels diferents aspectes locals d'àmbit general que poden influir en qualsevol persona que treballa a Alaior i per a Alaior: actualitat, geografia, entitats i associacions, demografia, economia municipal, pla general, història, tradicions, serveis, plans i programes municipals.

- **Curs per a ciutadans en general**

S'ha d'establir el contingut mínim dels coneixements que han de tenir els ciutadans, que serà molt semblant a l'anterior, i l'han de poder fer els ciutadans cada cert temps i obtenir el certificat corresponent als efectes laborals que siguin.

- **Sistema de mèrits locals, meritatge-creditatge local relacionat amb la formació i l'acció comunitària**

La dedicació dels ciutadans al seu poble, a augmentar el capital formatiu, és a dir, la intel·ligència social i el capital humà ha de tenir un reconeixement. Si no es fa així, desgraciadament, només amb l'altruisme tot seria insuficient perquè hauria de competir injustament amb altres ofertes que aparentment tindrien una major convertibilitat en possibilitats personals o econòmiques. És a dir, no podem oferir un curs sobre Alaior que no tingui cap reconeixement al costat d'un curs d'anglès que generi punts en un concurs oposició al mateix Ajuntament d'Alaior. No podem demanar voluntaris que treballin per a la comunitat unes 200 hores i que no obtinguin res a canvi, al costat d'un curs de 200 hores sobre història d'Espanya que genera crèdits o punts per accedir a una contractació de jardiner de l'Ajuntament. No és lògic que una persona amb l'ESO suspesa per insuficiència manifesta en els objectius d'actitud tingui les mateixes possibilitats d'entrar a treballar en una associació o empresa de serveis a la comunitat que un voluntari que quasi tota la vida ha contribuït a millorar la comunitat però que no té cap fórmula per fer valer aquest mèrit.

Una part fonamental de l'eix aglutinador del projecte de ciutat educadora passa per validar, per fer valúos, tot allò que en formi part. No només per a l'Ajuntament i les associacions i empreses que es dediquen a contractar serveis de la municipalitat, sinó també per a totes les empreses privades que vulguin entrar dins aquesta dinàmica de fer augmentar el capital formatiu per mitjà del reconeixement explícit dels mèrits comunitaris, siguin de dedicació o de formació.

Per tant, s'hauria de crear un sistema de validació de tots aquests mèrits. Senzill, pràctic i fidedigne. Semblant als sistemes de reconeixement de la responsabilitat social corporativa.

- Creació d'una aula d'aprenentatge per a les noves tecnologies oberta a tots els ciutadans, especialment per als grups amb més risc d'exclusió social, de manera permanent, bé sigui en l'oferta de l'Escola d'Adults o altres d'específiques.

A nivell urbanístic educatiu:

- **Transport compartit, porta a porta: Cala en Porter i urbanitzacions**

Una de les recomanacions sorgides a Menorca amb la discussió general sobre transport i mobilitat va ser la de transport compartit, porta a porta. Entenem per aquest concepte el transport que duen a terme professionals mitjançant vehicles petits i mitjans i que s'adapta a les necessitats dels usuaris.

Aquesta modalitat de transport podria solucionar els problemes de residents en general i d'escolars en particular de les urbanitzacions i habitatges aïllats que necessiten acudir al poble regularment si volen aprofitar les ofertes d'oci i formació complementària.

Establir uns horaris setmanals entre les 17 i les 21 h per recollir els usuaris i comunicar-los amb les diferents ofertes, que normalment es mouen en aquesta franja horària, faria possible un major ús per part d'aquests residents i milloraria les condicions formatives que els ofereix el municipi. Està clar que la part important del cost seria a compte dels beneficiats, però no s'ha de descartar que les ajudes en transport públic en poguessin subvencionar una part si s'establís amb prou regularitat.

La funció hauria de ser comunicar les proximitats d'aquestes llars amb els llocs habituals d'activitats i serveis: centre de salut, espais esportius, zones de comerç, centre.

Conclusió: El minitransport públic podria comunicar en una franja horària concreta els residents de fora del nucli amb les ofertes municipals.

- **Espais urbans especialment importants per a l'educació**

Tots els espais de la ciutat acaben tenint algun tipus d'incidència en educació, alguns per acció i els altres per omissió. El que cal canviar és la filosofia bàsica en la concepció de les zones urbanes i deixar de prioritzar criteris polítics, econòmics o urbanístics per arribar a criteris més plurals, més estretament lligats amb la vida de les persones en aquests espais. Açò que sembla una generalització sense utilitat és l'estratègia més útil de totes per impedir tot un conjunt d'intervencions mai prou equilibrades que se succeeixen en el temps sense acabar d'endevinar mai la solució a les necessitats reals.

Per què els temes d'obres i urbanisme poques vegades són objecte de discussió dels diferents consells municipals de participació a fi i efecte d'afegir perspectives plurals i multisectorials?

Sense l'ànim de ser exhaustius tractarem només dels llocs sobre els quals ens sembla que hem de fer alguna aportació, la resta que no es tractin considerem que fan la seva funció i que no hi tenim res substancial a afegir:

- **Plaça des Ramal**

Un exemple de bon resultat. És l'espai que darrerament més aportacions ha fet a l'enriquiment ciutadà. Va ser una bona suma de projecció tècnica, aportacions polítiques, aportacions de ciutadans i veïns. La suma ha fet que també el resultat congregués beneficis. Un exemple d'allò que dèiem més amunt, de perspectives plurals.

- **Parc i plaça del carrer del Bisbe Sever**

La zona s'ha densificat i encara ho farà més amb la conversió de l'antiga fàbrica de sabates del carrer des Comerç. S'hi han fet diferents intervencions recents però el resultat és un espai suma de funcions: superació d'un pendent important, jardí, parc, font i aparcament.

Entenem que cal preveure una millora més global dels espais públics de la zona,

incloent en la mesura que sigui possible part de l'espai que pugui esdevenir públic de l'antiga fàbrica de sabates. Podria ser un espai públic vistós per superfície, alçada i ubicació separada del trànsit.

- **Munt de l'Àngel**

És un parc poc emprat per la població. La ubicació en els afores i darrera un aparcament el perjudica. Però té bones possibilitats pel paisatge i la tranquil·litat. Parc que només guanyarà atractiu pel manteniment, l'embelliment i el mobiliari que s'hi afegeixi. També podria ajudar que fos lloc d'un major nombre d'activitats escolars i ciutadanes, com: jocs organitzats, trobades a la fresca, gerontogimnàstica, concerts. Cal posar-lo més de moda i impedir que se n'apropiïn els excrements de cans i els grups de joves marginals.

- **Plaça pati de La Salle antiga**

L'antic pati de La Salle antiga ha estat convertit en aparcament recentment. Tot i que serà difícil tornar enrere aquest ús, s'ha de tenir en compte que cal preveure per al futur que l'aparcament sigui subterrani i que l'espai es reservi per a usos de plaça, que serien un complement ideal als usos públics que puguin ubicar-se en l'edifici adjunt. Una plaça retirada i contigua a un gran centre d'activitats popular pot suposar una gran contribució a la vida ciutadana d'Alaior.

En general

Cal que la delegació municipal de parcs i jardins tingui una major consideració, que estableixi metodologies de feina i manteniment, i es programi necessitats que siguin tingudes en compte pel departament d'obres i urbanisme.

Ha d'existir un programa de parcs i places, per guanyar condicions per a la ciutadania, i s'ha de programar con s'ha de fer; si no es fa així resulta complicat aconseguir-ho.

Conclusió: Hi ha bastants espais públics que fan la seva contribució a la ciutadania. Hem centrat l'aportació als casos concrets que ens sembla que poden

aportar més en els propers anys i al sistema de tractament.

Tradició local i cohesió social

- **Espai i temps per a la formació en la tradició, la cultura, l'actualitat i la cohesió cívica locals**

Ara que estam en l'era del coneixement, no s'entén que l'espai de convivència més proper no sigui objecte de contingut de formació prou sistemàtica. S'estudia formalment Espanya, Europa, la Comunitat Autònoma, però el que afecta el municipi s'ignora o es deixa a la superficialitat de la formació oral o informal. Açò fa perdre possibilitats als tècnics, polítics, empresaris i ciutadans que han de prendre decisions sobre i en el municipi i també als ciutadans que han de viure en aquest espai que molts cops no acaben d'entendre. Se suposa que és objecte de primària i secundària quant a entorn dels centres d'aprenentatge, però tots sabem de la poca sistemàtica que s'hi aplica, dels altres continguts exigits i que tot acaba depenent de la sort de comptar amb un professorat més o menys compromès amb l'entorn municipal. Per tant, aquest és un dels temes claus que cal que el projecte de ciutat educadora tingui més clars.

- **La perspectiva municipal de l'educació que vam perdre**

Desgraciadament avui ha desaparegut aquell esperit de la Segona República espanyola en què l'educació era una competència municipal. Avui la competència de les comunitats autònomes i abans de l'Estat han portat a uns centres que viuen un poc d'esquena als municipis. Impermeables moltes vegades a les possibilitats i necessitats que els municipis aporten i requereixen de les escoles. Així i tot la realitat de molts municipis ens diu que la qualitat educativa sol ser proporcional al grau d'implicació i relació entre centres, l'ajuntament i l'entorn comunitari local. És necessari avui que els consells escolars municipals prenguin el protagonisme de fixar objectius locals i de coordinar possibilitats i necessitats, perquè el municipi es converteixi amb motivació de l'ensenyança però també en recurs permanent.

- **Projectes d'aprenentatge i servei, "learning-service"**

El futur de part dels programes de ciutats educadores passa per les iniciatives de "learning-service". Són accions educadores que combinen la formació amb el compromís comunitari. Han tingut un gran desenvolupament als EUA i als països nòrdics des de fa 30 anys. Generen dinàmiques de transformació cultural de la comunitat i augment del compromís i cohesió social. A Espanya ja existeixen experiències que solen anomenar-se: d'aprenentatge i servei. Un exemple senzill i proper seria el cas de la recuperació del camí Reial de Ferreries. Un altre de diferent seria el de l'Illa del Rei. Però n'hi ha molts i diversos que es poden aplicar a Alaior. Es tracta d'oferir oportunitats reals de millorar la pròpia comunitat mitjançant accions que acaben formant la persona. S'han d'oferir per a diferents edats i en diferents moments de la vida. De col·lectives de més o menys persones i d'individuals. Hi ha d'haver qualcú que les generi, organitzi i validi, però poden ser competència d'un ajuntament, una escola, la universitat, una associació, un grup informal... Al cap i a la fi, es tracta d'inventar projectes en benefici del poble i de possibilitar que s'executin.

OCI I ESPORTS

- **Instal·lacions municipals i horaris**

Una de les grans millores constatables popularment en aquest àmbit és l'ampliació d'horari i d'activitats a la Biblioteca. L'horari ampliat permet atendre més tipus de demanda, alhora que l'ús de la Biblioteca per a altres accions, siguin municipals siguin de grups -cine a la fresca, tertúlies, grup de lectura, trobades polítiques...- ha augmentat la repercussió de l'espai en la creació cultural del poble.

Un altre exemple podria ser el del grup de ball de saló, o el del tennis taula, que empen l'annex del CP Dr. Comas, en l'horari que sigui i el dia que sigui. Aquest és l'exemple, aquest és el camí. Sabem que no totes les instal·lacions permeten

fer el mateix. Però tinguem present la referència de les biblioteques de grans ciutats, que romanen obertes gran part de la nit, o les sales esportives de barriades, que també poden utilitzar-se en horaris molt diversos.

Com? No només hem de pensar en ampliar els horaris dels empleats públics sinó en trobar un sistema de funcionament ben muntat que permeti aquesta llibertat de més i millors usos. Sota la supervisió i el control d'algun responsable intel·ligent, s'han de delegar en els ciutadans les possibilitats i responsabilitats d'emprar les instal·lacions. Tot depèn de trobar un sistema, un mètode intel·ligent, que fa el mateix servei que la despesa en molts empleats públics que a vegades és impossible. Fins i tot el major cost en desperfectes que pugui ocasionar un ús més obert està molt per davall del valor de la disponibilitat en moltes més hores.

El valor de les inversions en instal·lacions públiques només es rendibilitza quan les instal·lacions estan obertes. El guany social de les instal·lacions és proporcional al temps que romanen obertes.

El problema acostuma a ser que qui està acostumat a emprar les instal·lacions assíduament vol trobar-les en el punt que les va deixar i que li convé. I açò pot ser així quasi sempre si hi ha una bona feina dels empleats públics, però ha de ser normal que a vegades no hi hagi aquests privilegis en benefici de l'ús més obert.

Dels enquestats, alguns expressen les seves queixes per un ús excessiu de les instal·lacions esportives per part dels clubs federats, que al mateix temps cobren unes quotes per les escoles esportives que es consideren elevades per prou famílies. Segons l'estudi *L'Esport a través dels clubs a l'inici del segle XXI* a Alaior el percentatge de practicants d'esport per mitjà dels clubs és el mateix que el dels esportistes d'oci, mentre que les possibilitats de disponibilitat horària de les instal·lacions per a uns i altres estan descompensades.

- Patis del CP Dr. Comas, nou camp de futbol-7, poliesportius, sales culturals municipals, casal de joves, etc. han d'ampliar els horaris i la disponibilitat per als usuaris.
- Cal muntar un sistema de funcionament nou fàcil, amb supervisors però amb responsabilització directa dels ciutadans usuaris per mitjà de

compromisos clars i senzills.

Conclusió: s'ha d'alliberar els usos de les instal·lacions d'horaris i funcionaments conservadors, i responsabilitzar mitjançant un sistema intel·ligent de supervisió i cessió als ciutadans directament, que és allò que sempre s'ha fet en prou instal·lacions no gestionades directament per l'Ajuntament.

▪ Reflexions sobre l'oci

L'organització del temps d'oci de la societat occidental lligada a la immensa oferta d'activitats consumistes i alienants provocarà una diferenciació creixent entre sectors de la societat amb un oci humanista, positiu, i els altres sectors que sucumbeixin a activitats d'oci poc o gens constructives.

L'observació de les possibilitats d'oci públiques a Alaior ens dur a assenyalar el següent:

- No hi ha una regularitat en l'oferta de les entitats, més bé es tracta d'actes puntuals que tenen la seva importància però que així tenen més difícil captar fidelitats. La majoria de persones prefereixen poder-se programar el seu temps d'oci, i normalment els compromisos programats s'anteposen a l'oferta puntual.
- No hi ha una programació a llarg termini, una certa finalitat, en la majoria d'ofertes d'oci. No volem dir que s'hagi de tenir en totes les ofertes, però seria molt millor que els programadors tinguessin clares les fites a les quals s'aspira per economitza i rendibilitza esforços. Igualment així és més difícil que l'oci esdevingui transformador, o creador d'oportunitats importants. Un exemple concret del que diem seria l'oferta de l'escola de música i la incompatibilitat amb el desig popular de crear una banda local que augmenti les oportunitats dels músics locals.
- Segons l'estudi sociològic *Tendències actuals i futures dels joves d'Alaior*, de 2003, les cinc opcions més desitjades pels joves d'entre 14 i 30 anys eren: excursions 80 %, esports 74 %, acampades 72 %, formació 59 %, cinema 57 % i visites culturals 54 %. Si ho comparem amb l'oferta d'oci de

les entitats i de l'Ajuntament d'aquests darrers anys arribarem a la conclusió que, tot i els intents esporàdics, no s'ha mantingut cap d'aquestes activitats en ofertes amb regularitat suficient.

- El casal de joves necessita molta més dinamització. S'hi han d'invertir recursos i ha d'augmentar en capacitat de canalitzar moltes més de les demandes dels joves. Ha de passar a una segona època, de lloc de reunió i trobada a lloc de generació d'iniciatives de qualitat.
- L'oci necessari per a Alaior requerirà més dedicació de persones. Aquestes poden sorgir de la redefinició, reassignació d'ocupació de part dels treballadors de l'Ajuntament i entitats subvencionades, o també d'afegir-ne per mitjà del foment del voluntariat amb una nova modalitat que defensam en aquest estudi.

CALA EN PORTER

Cala en Porter forma part del municipi i es veu afectat per tot el que hem assenyalat en la resta d'apartats, però volem afegir aquest punt específic per subratllar de qualque manera algunes necessitats que li són específiques.

Cala en Porter ha d'enriquir l'espai nou creat l'any passat amb serveis a la comunitat mitjançant: biblioteca, ordinadors, un programa de cursos i conferències, exposicions, tertúlies, cinefòrum...

Després d'anys de cercar fórmules diferents sobre com fer més present la urbanització en les atencions i dedicacions de l'ajuntament, creiem que totes les fórmules han donat un resultat millorable. Per açò ens atrevim a recomanar una regidoria específica, una delegació concreta de responsabilitats especialment per a temes socials i culturals.

A més a més, és imprescindible dedicar-hi una o més de les educadores socials municipals, de manera permanent.

Cal cercar voluntaris per fer-hi classes de música, art, etc. Portar-hi professors d'Alaior, de les escoles municipals si cal, i generar una dinàmica en què apareguin

voluntaris d'allà mateix, la comunitat anglesa és especialment sensible a iniciatives voluntàries.

Cal crear un ambient cívicocultural d'activitats diàries. Amb un projecte específic per a aquella comunitat: cursos, reunions, serveis a la comunitat, festes, concursos, activitat musical (banda o orquestra), etc.

En un altre lloc ja hem parlat d'establir una línia de petit bus regular amb anada i tornada de Cala en Porter, en horari de tarda, per a usuaris d'activitats d'oci que no es pugin fer allà, tot i que la prioritats hauria de ser fer-les allà. Creiem que la nova infraestructura, el nou local, pot servir d'“espurna” per començar una nova etapa en les oportunitats d'aquella part del municipi.

Des del punt de vista educacional, de projecte educatiu de ciutat, cal considerar Cala en Porter com qualsevol barriada semimarginada de gran ciutat que cal rescatar. Exemples n'hi ha molts i poden importar-se moltes de les dinàmiques aplicades allà.

TRANSVERSALITAT PER A LA CIUTADANIA

- **Un eix aglutinador, inspirador del projecte de ciutat educadora**

Del nostre estudi d'altres projectes de ciutat educadora hem conclòs que pot convertir-se en una oferta d'activitats educatives complementàries als centres escolars ben organitzada i poca cosa més. O pot convertir-se en un model nou d'acció comunitària que organitza recursos per fer de la formació de la comunitat una fórmula per generar projectes, creativitat i progrés humanista i, per tant, qualitat de vida. Ens decantam per aquesta segona opció. En aquest cas, cal tenir clar on es vol arribar i crear un eix central ferm capaç d'evitar la barreja pel camí. Tant per la durada, normalment llarga, d'aquest projectes com pel desconeixement i la manca de referències clares en els primers anys. Atesa la realitat local d'Alaior -en un moment de transformació econòmica important, de necessitat de reconversió laboral, de molt millorable nivell d'escolarització en educació no obligatòria i d'un dinamisme cultural que afecta poca part de la comunitat- creiem que l'eix, verbalitzat o no, hauria de ser fer de l'acció comunitària un camp de

millora de la capacitat personal.

Aquest eix permanent ha de tenir una plasmació concreta de forma telemàtica constantment present en les cases del veïnat, i hi ha d'haver una pàgina web on quedin paleses les intencions, les accions, les aportacions, i els fruits.

- **Coordinació necessitats de reciclatge educatiu amb sector econòmic local: representants empresarials i sindicals en el Consell Escolar Municipal**

Educació i economia acaben fonent-se en una societat que progressa, en el sentit no economicista de la paraula progrés, sinó en el més autèntic. Per tant, consideram un error que no existeixi representació econòmica en el consell escolar municipal. En general el consell escolar municipal, com hem dit més amunt, hauria d'assumir més iniciatives en el futur; però consideram que en concret és imprescindible que hi participin representants de les empreses locals i dels treballadors. Aquests haurien d'aportar serioses demandes de les tendències i necessitats referides a l'economia local. I que informessin sobre les necessitats de les ofertes de la universitat, l'escola d'adults, els cursos ocupacionals, els cicles formatius i PQPI de l'Institut.

- **Transversalitat de l'Ajuntament i sistemes d'avaluació**

Una de les constants en aquest treball de camp sobre l'educació a Alaior ha estat la detecció de dues realitats repetides en el dia a dia del treball municipal. La manca de transversalitat i de sistemes d'avaluació en el treball municipal relacionat amb el projecte de ciutat educadora pot suposar un vici que acabi deteriorant moltes expectatives.

No hem conegut de l'existència de tradició, d'hàbits de reunions de coordinació entre les diferents àrees de l'Ajuntament. Aquesta coordinació es deixa, pel que sembla, a les reunions de regidories, les quals són insuficients perquè:

- se celebren poques vegades
- i amb ordres del dia que ignoren moltes de les aportacions tècniques que són imprescindibles.

L'experiència dels pressupostos participatius com a dinàmica semblant a la que genera un bon projecte de ciutat educadora requereix imprescindiblement d'hàbit de treball transversal de l'ajuntament.

Tampoc hem trobat, com hauria estat desitjable, avaluacions correctes de les feines i programes municipals relacionats amb tots els àmbits que necessita un projecte de ciutat educadora. Sembla que, excepte en el pla de la agenda 21 local, no hi ha indicadors d'avaluació, però tampoc valoració d'objectius, sessions d'avaluació compartida... Aquest sistema de treball mancat de la suficient avaluació genera dispersió de responsabilitats, mancances en corregir els procediments, accions fora de temps, repeticions, menys rendiments dels recursos esmentats.

Aquestes idees adequades a línies d'acció persegueixen uns objectius que van lligats amb la qualitat educativa:

- Aconseguir una formació continua de més qualitat
- Formar els primers educadors: la família
- Adquirir competències amb les TIC
- Conscienciar sobre el desenvolupament ambiental sostenible
- Millorar el rendiment acadèmic dels nostres estudiants
- Ajudar a gaudir d'un bon ús del temps lliure
- Millorar les relacions socials i la integració dels habitants amb més risc d'exclusió.
- Aprofundir en la tradició local com a forma de cohesió ciutadana
- Crear un nexa d'unió educativa a tot el poble.

Les millores educatives són temes a debatre i avaluar any rere any, l'educació es complexa, oberta i flexible, i en una societat tan globalitzada com la nostra mereix ser una de les preocupacions més importants per a tots els ciutadans.

COM ARRIBAR A LES NOSTRES PROPOSTES?

Per poder realitzar adequadament el projecte de ciutat educadora d'Alaior és necessari tenir en compte els següents punts:

1. Establir un debat sobre la nostra investigació.
2. Establir un programa amb les actuacions a dur a terme (a curt, mitja i llarg termini).
3. Aprovació del programa per part del Consell Escolar i del Ple de l'Ajuntament.
4. Contractar un equip redactor del projecte de ciutat educadora³⁸.
5. Creació d'una comissió representativa al Consell Municipal per supervisar que es dugui a terme adequadament el programa.

³⁸ No ens podem oblidar que el projecte ha de comptar amb els diferents punts dels diferents vessants educatius desenvolupats en aquesta investigació.